LEONARDO

Project number: 101215528

Project Acronym: LEONARDO

D6.6 – Stakeholders' training, engagement and user empowerment (PHASE ONE)

Date: 11-11-2026

Author: RINA-C

This project has received funding from the European Union's LIFE programme under grant agreement No 101215528.

Project contractual details

Project title	fLexibility sErvices prOvision eNAbled fRom aggregated inDustrial prOsumers
Project Acronym	LEONARDO
Grant Agreement No.	101215528
Project start date	1 September 2025
Project end date	31 August 2028
Duration	36 months
Website	https://www.rina.org/en/media/projects/leonardo-life-project

Deliverable details

Number	D6.6
Title	Stakeholders training, engagement and user empowerment
Work Package	WP6
Dissemination level[1]	PU
Due date	30-09-2026
Submission date	11-11-2026
Deliverable responsible	RINA-C
Contributing author(s)	Ludovica Pilloni (RINA-C)
Reviewer(s)	Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), Laura Borsieri (CEDIS)
Final review and quality approval	Diego Viesi (FBK)/06-11-2026

[1] PU = Public
CO = Confidential, only for members of the consortium (including Commission Services)

DOCUMENT HISTORY

DATE	VERSION	NAME	CHANGES
28-09-2026	1.0	First Draft	Ludovica Pilloni (RINA-C)
20-10-2026	2.0	Final Draft	Ludovica Pilloni (RINA-C)
11-11-2026	3.0	Final Draft with translated versions	Ludovica Pilloni (RINA-C), Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), José L. Hernández (CARTIF), André Lisboa (EDP), Michaela Papageorgiou (HELLENiQ), Grigoris Dimopoulos (STOMANA)

Disclaimer

Copyright © 2025 LEONARDO Consortium partners. All rights reserved.

LEONARDO is a LIFE project, supported by the European Commission under contract n°101215528. For more information on the project, its partners and its activities please contact infoleonardo@fbk.eu. No copying or distributing, in any form or by any means, is allowed without the prior written agreement of the owner of the property rights.

Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them. Responsibility for the information and views expressed in the therein lies entirely with the author(s)

Executive summary

This deliverable presents the stakeholder training, engagement and user empowerment activities implemented during the first phase of the LEONARDO project, covering Months 1 to 12. The LEONARDO project aims to facilitate the aggregation of industrial Energy Management Systems and support collaborative demand-side flexibility among industries located in physical proximity. Under Task 6.4, stakeholder engagement activities are intended to raise awareness, facilitate knowledge exchange and support the future adoption and replication of LEONARDO solutions.

During this initial phase, a common methodology was developed for identifying, classifying and prioritising stakeholders relevant to the project's technical, regulatory, market, policy and replication dimensions. This methodology included stakeholder categories, identification guidance, selection criteria, guiding questions and an interest-influence assessment. These elements were incorporated into a shared stakeholder repository designed to support consistent data collection and future engagement across the consortium. A consent-based stakeholder information process was also established to ensure that personal contact details are collected and managed in accordance with GDPR requirements.

At the time of reporting, the repository contained 10 mapped stakeholder organisations from two countries, with contributions received from two consortium partners. The process is currently still ongoing, therefore the repository and the resulting stakeholder matrix should be considered preliminary and not yet representative of the full LEONARDO stakeholder landscape. The initial assessment nevertheless indicates that most mapped stakeholders fall within the "Actively Engaged" and "Keep Informed" groups, reflecting a generally high level of interest in industrial flexibility, energy management systems and related market developments.

The first project phase also included internal and external engagement through General Assemblies, Work Package meetings, project communication channels, interaction with sister initiatives, participation in international events and the Industrial Flexibility Knowledge Hub. The first public webinar, held online on 23 September 2026, presented the project's approach to industrial demand-side flexibility and findings from stakeholder consultations across the pilot regions. The webinar involved 39 participants and addressed stakeholder requirements, regulatory conditions and the technical, functional, business and organisational factors affecting industrial participation in energy and flexibility markets.

During the second phase, the stakeholder repository and matrix will be expanded and periodically updated through additional consortium contributions and closer alignment with pilot-specific stakeholder identification activities under WP2. Further engagement and training activities will build on the foundations established during this first phase, including the organisation of a second webinar focused on stimulating changes in stakeholder practices.

Abbreviations and Acronyms

Acronym	Definition
AI	Artificial Intelligence
BRIDGE	Cooperation Group of Smart Energy and Energy Storage Projects funded by the European Commission
BRP	Balance Responsible Party
DSO	Distribution System Operator
EMS	Energy Management System
ESCO	Energy Service Company
EU	European Union
FBK	Fondazione Bruno Kessler
FLESCO	Flexibility Energy Service Company
GA	General Assembly
GDPR	General Data Protection Regulation
IFKH	Industrial Flexibility Knowledge Hub
LIFE	European Union LIFE Programme
RINA-C	RINA Consulting S.p.A.
TSO	Transmission System Operator
WP	Work Package

Table of contents

1 Introduction 8
2 Stakeholder Engagement 9
2.1 Stakeholder Identification 9
2.1.1 Methodology 9
2.1.2 Stakeholder categories 9
2.1.3 Stakeholder Identification Guidance and Selection Criteria 11
2.1.4 Stakeholder repository 12
2.1.5 Stakeholder information and GDPR process 13
2.2 Stakeholder matrix 14
3 Engagement activities 16
3.1 LEONARDO Past meetings 16
3.2 First Webinar 17
3.3 Next Steps 17
Conclusions 18
Appendix 1 19
Appendix 2 20

1 Introduction

The LEONARDO project aims to support the aggregation of diverse industrial Energy Management Systems (EMSs) to optimize collaborative demand-side flexibility from industries in physical proximity. The project addresses interoperability barriers, enhances EMS functionalities, and assesses the value of industrial flexibility solutions in real-life environments through three Pilot Sites located in Italy, Austria, and Bulgaria/Greece.

Stakeholder engagement, training, and user empowerment are key components of the project's approach to promoting awareness, knowledge exchange, and the future uptake of LEONARDO solutions. These activities are implemented under Task 6.4, "LEONARDO stakeholders training, engagement and user empowerment," led by RINA-C with the involvement of all project partners. Task 6.4 covers the entire project duration and builds on a three-phase stakeholder engagement strategy designed to progressively initiate, strengthen, and sustain the involvement of relevant target groups.

The first phase, Engagement Initiation, covers Months 1–12 and focuses on introducing the LEONARDO project and its proposed solutions to relevant stakeholders, particularly within the Pilot Site regions. The activities foreseen for this phase include stakeholder identification and mapping, outreach, and the first dissemination activities.

This deliverable, D6.6 "LEONARDO stakeholders training, engagement and user empowerment – first phase," reports on the activities undertaken during the first phase of Task 6.4. It describes the methodology applied to identify and categorize relevant stakeholders, the establishment of the stakeholder repository, the information and consent process used to support stakeholder outreach, and the initial engagement and awareness-raising activities implemented during the reporting period. The deliverable also presents the initial activities conducted in relation to the three Pilot Sites and outlines the next steps for the second phase of the engagement strategy.

The results and experience from this initial phase will provide the basis for the subsequent phase, covering Months 13–24 and reported in D6.7.

2 Stakeholder Engagement

Stakeholder engagement is the ongoing, two-way process through which a project identifies, informs, consults, and collaborates with individuals, groups, and organisations that may influence, be affected by, or have an interest in its activities and outcomes. Effective engagement helps ensure that stakeholder perspectives, needs, and concerns are understood and considered throughout the project lifecycle. It is important because it supports informed and inclusive decision-making, strengthens trust and transparency, facilitates knowledge exchange, helps anticipate risks and opportunities, and promotes the relevance, acceptance, uptake, and long-term sustainability of project results.

Within LEONARDO, stakeholder engagement therefore provides the basis for targeted communication, training, participation, and user empowerment across the project's different stakeholder groups.

2.1 Stakeholder Identification

2.1.1 Methodology

The stakeholder mapping exercise was initiated and coordinated by RINA-C and implemented through contributions from all consortium partners. The objective was to identify stakeholders relevant to the technical, regulatory, market, and replication dimensions of the LEONARDO project and to establish the basis for future engagement, training, and dissemination activities. The approach was based on the following steps:

- definition of stakeholder categories and sub-categories relevant to the LEONARDO technical scope;
- review and validation of the proposed categories by consortium partners;
- collection of potential stakeholder contacts through partners' professional and institutional networks;
- recording of stakeholder information in a shared stakeholder repository;
- application of privacy and data protection safeguards, including the use of a consent-based stakeholder information form;
- identification of stakeholders interested in receiving further information and participating in future project engagement activities.

In parallel with the stakeholder mapping activities carried out under Task 6.4, additional stakeholder identification activities have been conducted within WP2 to support pilot-specific analyses and implementation activities. The WP2 stakeholder mapping focuses on actors directly relevant to the individual Pilot Sites and their local contexts, while the stakeholder repository developed under Task 6.4 adopts a project-wide perspective and targets stakeholders with potential interest in LEONARDO results, training activities, replication opportunities, exploitation pathways, and policy development.

Although developed for different purposes, the two stakeholder identification processes are complementary. During the next phase of the project, T6.4 will align with WP2 pilot-specific stakeholder databases and the WP6 stakeholder repository will be improved to support a broader stakeholder engagement strategy across the project.

2.1.2 Stakeholder categories

To ensure a consistent approach to stakeholder identification across the consortium, stakeholders were grouped into a set of categories reflecting their relevance to the LEONARDO project objectives and their potential role in the dissemination activities. Stakeholders were therefore classified according to their expected interest in, influence on, and potential contribution to the development and future adoption of LEONARDO outcomes and assigned an overall relevance score ranging from 1 (low) to 5 (high).

It should be noted that this categorisation differs from the stakeholder identification activities conducted under WP2. While WP2 focuses primarily on stakeholders directly relevant to the individual Pilot Sites and their local implementation context, the stakeholder categories defined under Task 6.4 adopt a broader perspective covering stakeholders with potential relevance to the project as a whole. The two approaches are complementary and are expected to be progressively aligned and integrated during the next phases of the project to support a coherent stakeholder engagement strategy across all work packages.

The categories proposed for the LEONARDO stakeholder mapping are summarized in the table below.

TABLE 2-1: STAKEHOLDER CATEGORIES

Important Information for the Stakeholder Categories	
Stakeholder Category	**Which stakeholders can fit this category?**
Industrial Prosumers and End-Users	Industrial companies and sites are interested in energy flexibility, EMS, demand-side response, energy efficiency, and cost optimisation.
Technology and Digital Solution Providers	Providers of EMS, automation, AI-based control, forecasting, energy monitoring, interoperability, data integration, and digital platform solutions.
Aggregators and Flexibility Service Providers	Aggregators, flexibility service providers, ESCOs, FLESCOs, and other actors enabling industrial flexibility services.
Energy System and Market Actors	TSOs, DSOs, BRPs, energy suppliers, market operators, and other actors involved in grid services and energy markets.
Industrial Clusters and Business Parks	Industrial clusters, business parks, industrial districts, and networks of physically proximate industrial sites.
Energy Communities and Local Energy Networks	Energy communities, local energy initiatives, and organisations supporting collective energy management or flexibility.
Research, Innovation and Standardisation	Universities, research centres, innovation organisations, and standardisation bodies working on industrial flexibility, smart grids, demand response, EMS interoperability, AI, or decarbonisation.
Policy Makers and Public Authorities	Policymakers, regulators, public authorities, and agencies concerned with energy market design, TSO–DSO coordination, flexibility aggregation, and industrial decarbonisation.
Financial, Investment and Replication Actors	Potential investors, deployers, replicators, and end users interested in adopting, scaling, or commercialising LEONARDO results.
EU Initiatives, Associations and Networks	Industry associations, EU platforms, LIFE-CET and Horizon Europe sister projects, BRIDGE working groups, NGOs, and innovation networks.

Media and Communication Channels	Press, journalists, newsletters, online media, TV, radio, podcasts, and other communication channels relevant to the project.
Other (Specify in the additional details)	Stakeholders not fitting the categories above; please specify their role or relevance to the project in the column "Additional details".

2.1.3 Stakeholder Identification Guidance and Selection Criteria

RINA-C developed a set of stakeholder identification guidelines and instructions that were shared with all project partners through the stakeholder repository template. The guidance aimed to support partners in identifying stakeholders relevant to the objectives of the LEONARDO project and in applying a common methodology for stakeholder selection and classification.

TABLE 2-2: STAKEHOLDER IDENTIFICATION GUIDANCE

INFORMATION on Stakeholder Identification:
1. Who is the stakeholder? A stakeholder is any individual, group, or organisation that has an interest in, or is affected by, a project's outcomes. Within the LEONARDO project, stakeholders can include for example local communities, governmental bodies, industry partners, research institutions, and non-governmental organisations. Essentially, any party that can influence, be influenced by, or be involved in the project's activities is considered a stakeholder.
2. What to do with the Excel sheet? Add the name and further information on stakeholders which are in your opinion relevant for the LEONARDO project. Fill out the blank cells and use section 'comments' for further information.
3. Stakeholder Matrix: As we will map stakeholders in a "Stakeholder Matrix", we would like you to assess the stakeholder's level of influence and interest in the project in the dedicated columns. We will further define these levels and discuss them in depth at a dedicated stakeholder mapping workshop.
4. Your details: Please add your organisation's name so that we know who to contact for further information.

In addition, the guidance included a series of questions designed to support the identification process. The questions encouraged partners to consider which actors could influence project implementation, be affected by project outcomes, contribute expertise or resources, support policy and regulatory developments, or play a role in the future uptake and replication of LEONARDO solutions.

Attention was given to identifying decision-makers, influential actors, organisations potentially interested in project results, stakeholders critical to project implementation, and actors who may hold different or opposing perspectives regarding the proposed solutions. The guiding questions were intended to support a systematic and comprehensive stakeholder mapping exercise across all partner organisations.

TABLE 2-3: STAKEHOLDER IDENTIFICATION GUIDING QUESTIONS

Guiding questions to think about relevant stakeholders:
1) Who is responsible for making decisions that might affect the project? **2) Are there policies emerging or in existence that will benefit from or be affected by the project? If so, who needs to be informed?** **3) Which individuals are likely to be affected by the outputs of the project?**

4) Which groups of individuals may be able to provide relevant information, equipment or resources?

5) Who is likely to have a negative view of the project?

6) Which stakeholder is essential to involve? Who is preferable to involve?
Who needs to be consulted? Who needs to be informed?

7) Which parties are likely to be the most influential?

8) Who will be critical to the final project delivery?

9) Are there consortium that could be interested in this research? If there are, can they be involved?
Example of related actors that could be involved: financing actors (banks, funds, financial consulting, crowdfunding, etc.), public institutions and administrations, technical agencies/bodies (universities, utilities, energy operators, etc.), producers and manufacturers, civil/sectoral associations (sectoral organisations, research institutes, cooperatives), entrepreneurial actors (SMEs, LE, commercial enterprises, industrial enterprises).

2.1.4 Stakeholder repository

The stakeholder identification guidance, guiding questions, stakeholder categories, and assessment criteria were incorporated into the stakeholder repository template distributed to all consortium partners. The template provided a common methodological framework for stakeholder mapping and ensured consistency in the identification, classification, and prioritization of stakeholders across the consortium.

Through the use of shared definitions, selection criteria, and scoring parameters, partners were able to contribute stakeholder information in a comparable manner, supporting the development of a consolidated project-level stakeholder repository and facilitating future stakeholder engagement activities.

Overall, the stakeholder repository is an internal working file used to consolidate stakeholder information proposed by consortium partners. It includes information on the contributing partner, organization, location, stakeholder category and sub-category, role, contact status, form submission date and willingness to be contacted. Personal contact information is marked as private and is not disclosed in this public deliverable.

It is developed in the form of an excel spreadsheet. For each stakeholder, partners were invited to provide relevant information including the organization name, stakeholder category, geographical location, rationale for engagement from the project's perspective, expected benefits from the stakeholder's perspective, and additional comments where appropriate.

The stakeholder repository template and the related instructions were shared with all consortium partners, who were invited to contribute contacts from their respective professional, institutional, and sectoral networks. However, at the time of the first release, contributions were received from two partners only as the process is still ongoing. Consequently, the current repository should be considered an initial and partial representation of the stakeholder landscape relevant to LEONARDO. Further contributions from the consortium will be required during the next project period to expand the repository, improve its geographical coverage, and ensure a more balanced representation of the stakeholder categories defined in the table below.

TABLE 2-4: STAKEHOLDER REPOSITORY

Indicator	Status at first release
Stakeholder organizations identified	10 mapped stakeholders in the repository
Countries represented	2 countries
Consortium partner contributing contacts	2 partners contributed
Contact information	Kept private in the internal repository and managed through the consent-based stakeholder information process.

Consequently, the current distribution across stakeholder categories reflects the contributions available at the time of reporting and should therefore not be interpreted as a comprehensive representation of the relative importance or presence of the different stakeholder groups within the LEONARDO ecosystem.

The current distribution of stakeholders shows a predominance of organisations belonging to the categories Industrial Clusters and Business Parks (5 organisations) and Energy System and Market Actors (3 organisations). This reflects the strong relevance of these stakeholder groups to the project's objectives, particularly regarding industrial flexibility, energy management, and the future deployment of collaborative flexibility solutions. Additional stakeholders have been identified within the categories Technology and Digital Solution Providers (2 organisations) and Research, Innovation and Standardisation (1 organisation), contributing technical expertise, innovation capacity, and knowledge exchange opportunities.

TABLE 2-5: STAKEHOLDER CATEGORIES IDENTIFIED BY PARTNERS

Stakeholder Category	Number of mapped stakeholders
Technology and Digital Solution Providers	2
Energy System and Market Actors	3
Industrial Clusters and Business Parks	5
Research, Innovation and Standardisation	1

To address the limitation identified, the request for partner contributions will be reiterated during the next phase. The repository will remain open for updates and will be progressively complemented with further project-wide contacts and, where relevant, with information generated through the pilot-specific stakeholder identification activities conducted under WP2.

2.1.5 Stakeholder information and GDPR process

To facilitate stakeholder registration and consent collection, project partners were requested to disseminate a stakeholder invitation email through their respective professional, institutional, and sectoral networks (see Appendix 1). The mail outlined the project's objectives, presented opportunities for stakeholder involvement, and invited recipients to complete the Consent Form, thereby providing consent for future project-related communications in accordance with GDPR requirements.

The Consent Form explains the opportunity to join the project stakeholder community and obtain explicit consent before contact details are shared with RINA-C for stakeholder engagement activities (see Appendix 2). It collects basic stakeholder information, including name, organization, position, country, and contact details, to facilitate communication and participation in project activities Additionally, the form requests explicit stakeholder GDPR-related consent statement stating that contact details will only be used by RINA and the project partners for LEONARDO-related communication during the project duration.

The information collected will support the development and maintenance of the project's stakeholder database and the dissemination of project updates and engagement opportunities.

2.2 Stakeholder matrix

As anticipated, partners assessed the stakeholders included in the repository according to two criteria: level of interest in the LEONARDO project and level of influence over the project environment, future adoption pathways, market uptake, and policy developments. As part of the stakeholder mapping exercise, consortium partners were requested to assign a score from 1 (low) to 5 (high) for both dimensions. The resulting assessment was used to develop a stakeholder matrix and identify appropriate engagement approaches for different stakeholder groups.

The stakeholder matrix categorizes stakeholders into four broad engagement groups:

- Actively Engaged: stakeholders with high influence and high interest, requiring regular interaction and active involvement in project activities;
- Keep Satisfied: stakeholders with high influence but comparatively lower interest, requiring targeted communication and periodic updates;
- Keep Informed: stakeholders with lower influence but a strong interest in project developments, who may benefit from regular information sharing and participation opportunities;
- Monitor: stakeholders with relatively low levels of both influence and interest, requiring limited but continuous monitoring over time.

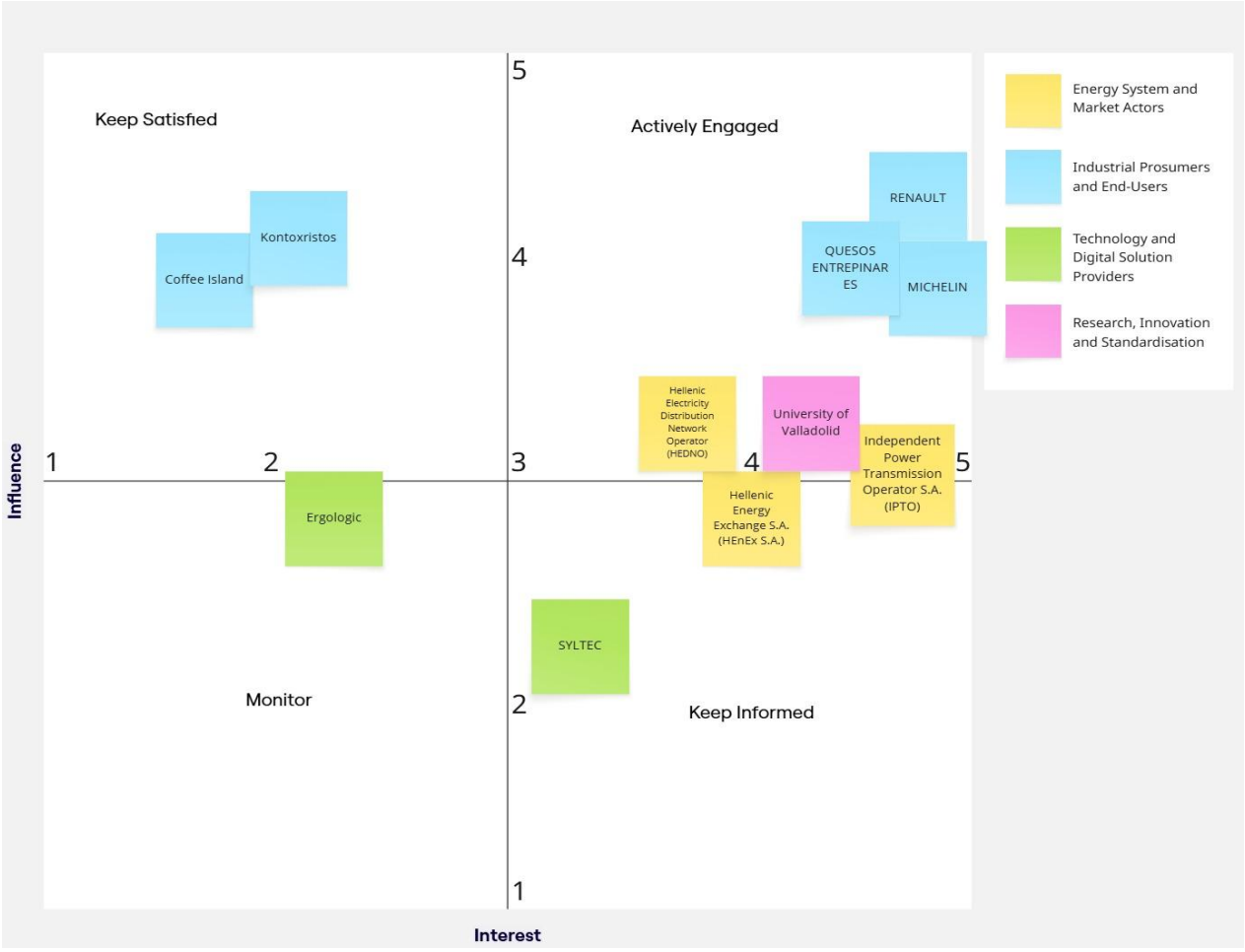

FIGURE 2-1: STAKEHOLDER MATRIX BASED ON INTEREST AND INFLUENCE ASSESSMENT

The preliminary stakeholder matrix reflects the stakeholders currently included in the repository and should therefore be considered an initial representation of the LEONARDO stakeholder landscape. Given the limited number of stakeholder contributions received at the time of the first repository release, the matrix should be regarded as a preliminary mapping tool rather than a final stakeholder prioritisation exercise.

Most stakeholders are concentrated within the Actively Engaged and Keep Informed quadrants, indicating a generally high level of interest in industrial flexibility, energy management systems, and related market developments.

Several stakeholders belonging to the categories Industrial Prosumers and End-Users and Energy System and Market Actors were assessed as having both high influence and high interest. These stakeholders are expected to play an important role in the future deployment, validation, replication, and market uptake of LEONARDO solutions. The matrix also highlights the relevance of research and innovation organisations, which can contribute technical expertise, knowledge exchange, and support for dissemination and standardisation activities.

The current distribution of stakeholders largely reflects the contributions received during the first release of the repository and should not be interpreted as a comprehensive representation of all stakeholder groups relevant to the project. As additional stakeholders are identified and integrated into the repository, the stakeholder matrix will be periodically reviewed and updated to support the evolution of the stakeholder engagement strategy throughout the project duration.

3 Engagement activities

Since the start of the project (September 2025), engagement activities have been carried out with different stakeholders involved. The partners directly involved in the project activities and tasks were the ones most involved until this first period. However, through different types of consultations, even external stakeholders had the opportunity to better understand the objectives and goals of LEONARDO.

Different typologies of interactions have been adopted during this first phase. The most common and recurrent ones are the following:

- **General Assemblies (GAs):** during these meetings occurring every 6 months, the full consortium has the chance to share progresses and milestones, eventual problematics and doubts. GAs are always useful not only to understand the development of the overall project, but also to keep the engagement active among the partners.
- **Work Package (WP) meetings:** each WP currently meets with the relevant members between the GAs. This helps the team to be aligned on how the progress of their main objective is proceeding and how the partners involved can collaborate with one another.
- **Project Newsletter:** each month the LEONARDO newsletter informs stakeholders that are registered (it counts 108 users in September 2026) to read all the updates concerning the project. Every six months stakeholders receive these updates by e-mail.
- **Industrial Flexibility Knowledge Hub (IFKH)**: is LEONARDO's central platform for knowledge sharing, tools, and capacity building. It serves industries, researchers, policymakers, and other stakeholders interested in industrial energy flexibility, and everyone can have access to it and share their knowledge on the topic.

These two main typologies of internal stakeholder engagement have been beneficial to the overall project and ensured consistency between the multiple deliveries and tasks. Nevertheless, other methodologies have been implemented during phase one. The following sections accurately describe past meetings held and purposes, as well as the first webinar held by LEONARDO.

3.1 LEONARDO Past meetings

The LEONARDO project was officially launched on **24 September 2025 with the Kick-Off Meeting held in Trento**, Italy, at the premises of the project coordinator, Fondazione Bruno Kessler (FBK). The meeting brought together all consortium partners for the first time, enabling alignment on the project vision, objectives, implementation strategy, and work plan. Initial milestones were defined and the foundations for collaboration across the consortium were established, marking the start of a three-year initiative aimed at unlocking industrial flexibility and supporting Europe's sustainable energy transition.

On **22-23 April 2026**, representatives of LEONARDO participated in a **meeting of the sister project E-BUSCO in Athens, Greece**. During the event, the consortium presented the project's objectives, ongoing activities, and future developments while exchanging experiences with other European partners. The meeting strengthened collaboration among related initiatives and helped identify opportunities for knowledge sharing and synergies supporting the European energy transition.

In **June 2026**, the project further disseminated its activities and preliminary results through participation in the **13th International Conference on Sustainable Solid Waste Management**, held on **Kos Island, Greece.** During the conference, a presentation was delivered on the integration of energy management flexibility tools in critical infrastructures, highlighting LEONARDO's approach to enhancing industrial energy flexibility and sharing insights from its ongoing research and implementation activities. The event provided an

important platform for engagement with researchers, industry representatives, and policymakers, contributing to the visibility and dissemination of project outcomes.

Overall, during its first year of implementation, the LEONARDO project focused on establishing consortium collaboration, defining stakeholder and technical requirements, advancing the development of industrial flexibility solutions, promoting interoperability and system integration, engaging with sister projects and external stakeholders, and disseminating project results through international events and conferences. These activities have laid the groundwork for the subsequent phases of pilot implementation, validation, and exploitation of project outcomes.

3.2 First Webinar

The webinar held on 23rd of September 2026, presented LEONARDO's findings of WP2, precisely of the deliverable 2.1. As mentioned above, WP2 has a focus on stakeholder engagement and identification. Indeed, other engagement activities were undertaken by the partner EEE and will be further described under WP2 deliverables. While the main objective of Task 6.4 is to understand a general adoption of stakeholder engagement strategies to the broader list of identified parties, WP2 focuses on the engagement strictly related to the pilots' activities.

Not by chance, this webinar was organized by RINA-C in collaboration with the pilots, mainly: FBK, EEE and UPATRAS. The main topic discussed referred to the approach to industrial demand-side flexibility and the findings of stakeholder consultations conducted across its Italian, Austrian, and Bulgaria/Greece pilot regions. The event covered the project framework, stakeholder requirements, regulatory conditions, and the functional, technical, business, and organizational considerations affecting industrial participation in energy and flexibility markets.

The event was hosted online, on teams, and it was shared with the public stakeholders as well as the internal ones. Various channels were used to share the meeting: via email, via social media, and were also shared with the sister projects collaborating with LEONARDO. The total number of participants accounted for 39 people in total, which stayed connected for the full duration of the webinar (1h). Overall, the participation was quite active, few questions were asked at the end, and the general perception was positive.

3.3 Next Steps

According to the Grant Agreement, two more webinars shall be organized by RINA-C. The plan is to host one in relation to the two phases planned for the T6.4. The table below describes the general topics and deadlines that will be respected for the webinars and engagement activities.

TABLE 3-1: NEXT STEPS

Engagement activities	Planned period
WEBINAR 1:	September 2026
WEBINAR 2: Practices Change Stimulus	Month 13 to 24 of the project
WEBINAR 3: Ensuring effectiveness of LEONARDO's tools for stakeholder usage	Month 25 to 36 of the project

Conclusions

The first phase of Task 6.4 established the methodological and operational foundations for stakeholder engagement, training and user empowerment within the LEONARDO project. A common framework for stakeholder identification, classification and prioritization was developed, supported by a shared repository, an interest-influence matrix and a consent-based process for managing stakeholder information in accordance with GDPR requirements. Initial engagement activities also supported consortium coordination, external awareness raising and knowledge exchange through project meetings, international events, communication channels and the first LEONARDO webinar.

The results should be regarded as an initial baseline, as the stakeholder repository currently reflects contributions from only part of the consortium and does not yet provide comprehensive geographical or stakeholder-category coverage. The next project phase will therefore focus on broadening and diversifying the repository, aligning Task 6.4 activities with the pilot-specific stakeholder identification undertaken under WP2, and periodically updating the stakeholder matrix. These actions will support more targeted communication, training and participation opportunities while strengthening the conditions for the validation, uptake, replication and long-term use of LEONARDO solutions

Appendix 1

Dear [Name of the stakeholder],

I hope this message finds you well.

My name is [Name of the partner person in charge], and I am writing to you on behalf of [Name of the partner], one of the one of the partners involved in the LEONARDO project — a LIFE Clean Energy Transition project working to unlock large-scale industrial demand-side flexibility by enabling the aggregation of Energy Management Systems across industrial sites.

LEONARDO aims to overcome interoperability barriers between industrial Energy Management Systems and support the activation, aggregation, and optimisation of flexibility services. Through the development of the ***Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform (iFAAP),*** *AI-based control and forecasting services, pilot demonstrations, stakeholder training, business model development, and policy and standardisation activities, the project seeks to support grid stability, renewable energy integration, industrial decarbonisation, and new market opportunities for industrial actors.*

As part of our stakeholder engagement activities, we are currently mapping key organisations and individuals who could benefit from, contribute to, or support the future uptake of LEONARDO's results. Given your role and expertise, we would be delighted to involve you in this process.

By joining the LEONARDO stakeholder community, you will have the opportunity to:

- *Receive periodic updates through the project newsletter*
- *Take part in short questionnaires, consultations, and feedback activities*
- *Join webinars, workshops, training sessions, and public events*
- *Learn more about industrial flexibility, EMS interoperability, aggregation models, and flexibility services*
- *Exchange views with other experts, industrial actors, technology providers, market participants, and policy stakeholders*
- *Follow the development of LEONARDO tools such as* ***the Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform, the FlexifyMyIndustry Assistant, the Flexibility Readiness Indicator, and the Industrial Flexibility Knowledge Hub***

Your involvement would provide early insight into emerging solutions for industrial flexibility and demand-side response, while also offering the opportunity to contribute to discussions that may support future innovation, business models, policy development, and standardisation in the energy flexibility sector.

To ensure full compliance with GDPR requirements, we kindly ask for your explicit consent before sharing your contact details with RINA-C, the LEONARDO partner supporting stakeholder engagement activities. RINA-C may then contact you with further information about project activities and opportunities to get involved.

Please note that your contact details will only be used for communication related to the LEONARDO project and will not be retained or used beyond the project duration.

If you are happy to participate, please complete this form to provide your consent: LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent – Fill in form

If you have any questions or would prefer not to be included, don't hesitate to let us know.

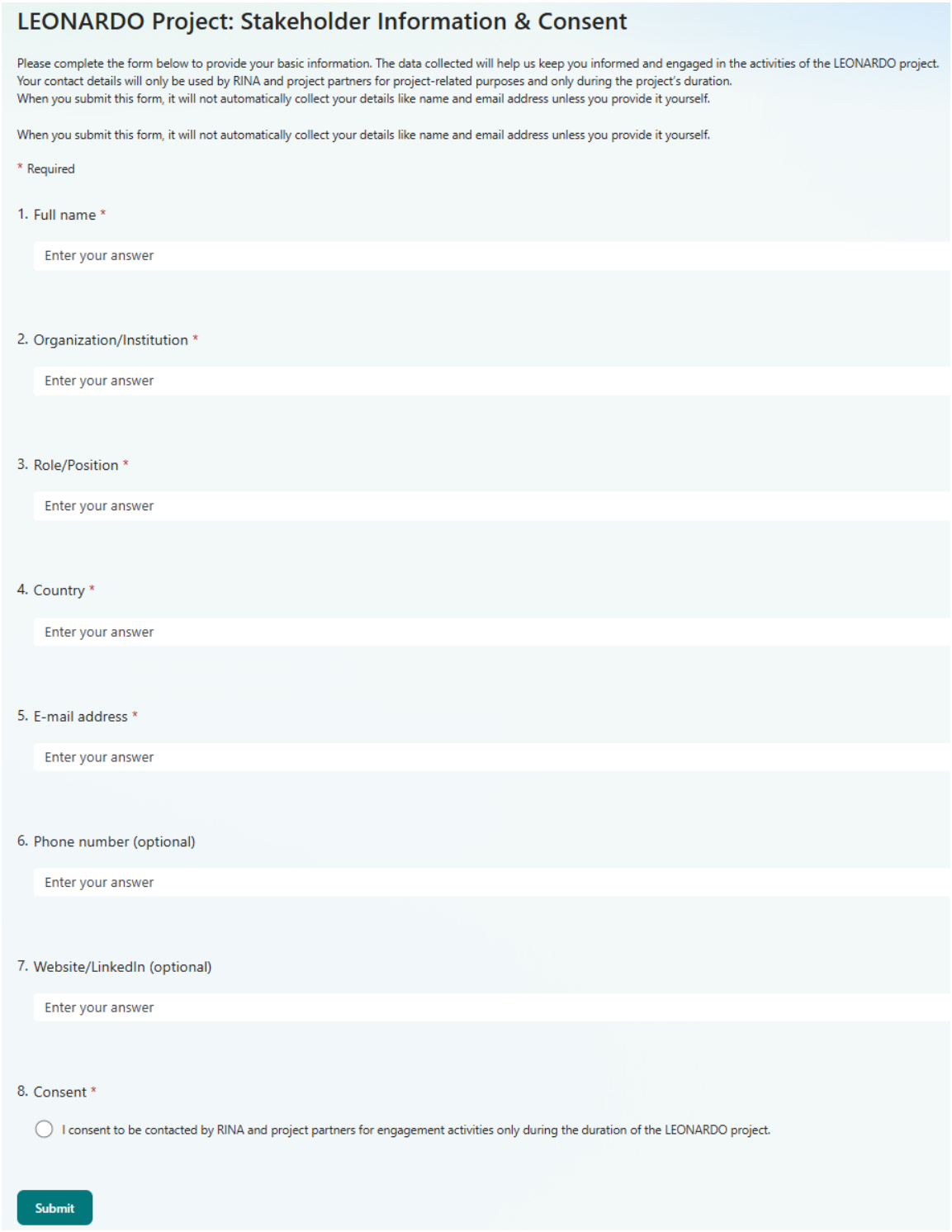
Thank you very much for your time and consideration.

Best Regard,

[Name and partner]

Appendix 2

The following figure shows the consent form which was sent to all relevant stakeholders to ensure the dealing of their data respecting GDPR.

LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent

Please complete the form below to provide your basic information. The data collected will help us keep you informed and engaged in the activities of the LEONARDO project.
Your contact details will only be used by RINA and project partners for project-related purposes and only during the project's duration.
When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

* Required

1. Full name *

Enter your answer

2. Organization/Institution *

Enter your answer

3. Role/Position *

Enter your answer

4. Country *

Enter your answer

5. E-mail address *

Enter your answer

6. Phone number (optional)

Enter your answer

7. Website/LinkedIn (optional)

Enter your answer

8. Consent *

I consent to be contacted by RINA and project partners for engagement activities only during the duration of the LEONARDO project.

Submit

LEONARDO

Numero del progetto: 101215528

Acronimo del progetto: LEONARDO

D6.6 – Formazione, coinvolgimento e responsabilizzazione degli stakeholder e degli utenti (FASE UNO)

Data: 11-11-2026

Autore: RINA-C

This project has received funding from the European Union's LIFE programme under grant agreement No 101215528.

Dettagli contrattuali del progetto

Titolo del progetto	Flessibilità dei servizi forniti da aziende industriali aggregate prosumer
Acronimo del progetto	LEONARDO
Accordo di sovvenzione n.	101215528
Data di inizio del progetto	1 settembre 2025
Data di fine del progetto	31 agosto 2028
Durata	36 mesi
Sito web	LEONARDO project - RINA.org

Dettagli consegnabili

Numero	D6.6
Titolo	Formazione delle parti interessate, coinvolgimento e responsabilizzazione degli utenti
Pacchetto di lavoro	WP6
Livello di diffusione[1]	PU
Scadenza	30-09-2026
Data di presentazione	11-11-2026
Responsabile della consegna	RINA-C
Autore/i che ha/hanno contribuito	Ludovica Pilloni (RINA-C)
Revisore/i	Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), Laura Borsieri (CEDIS)
Revisione finale e approvazione della qualità	Diego Viesi (FBK)/06-11-2026

[1] PU = Pubblico
CO = Riservato, solo per i membri del consorzio (inclusi i Servizi della Commissione)

STORIA DEL DOCUMENTO

DATA	VERSIONE	NOME	CAMBIAMENTI
28-09-2026	1.0	Prima bozza	Ludovica Pilloni (RINA-C)
20-10-2026	2.0	Bozza finale	Ludovica Pilloni (RINA-C)
11-11-2026	3.0	Bozza finale con versioni tradotte	Ludovica Pilloni (RINA-C), Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), José L. Hernández (CARTIF), André Lisboa (EDP), Michaela Papageorgiou (HELLENiQ), Grigoris Dimopoulos (STOMANA)

Disclaimer

Copyright © 2025 LEONARDO Consortium partners. Tutti i diritti riservati.

LEONARDO è un progetto LIFE, supportato dalla Commissione Europea sotto contratto n°101215528. Per maggiori informazioni sul progetto, sui suoi partner e sulle sue attività, si prega di contattare infoleonardo@fbk.eu. Non è consentita la copia o la distribuzione, in nessuna forma o mezzo, senza il previo accordo scritto del titolare dei diritti di proprietà.

Le opinioni e i punti di vista espressi sono però solo dell'autore o degli autori e non riflettono necessariamente quelli dell'Unione Europea o della CINEA. Né l'Unione Europea né l'autorità che concede il riconoscimento possono essere ritenuti responsabili per essi. La responsabilità delle informazioni e delle opinioni espresse in quanto espresso ricade interamente sull'autore o autori.

Sintesi

Questo documento illustra le attività di formazione, coinvolgimento e responsabilizzazione degli stakeholder implementate durante la prima fase del progetto LEONARDO, che copre i mesi da 1 a 12. Il progetto LEONARDO mira a facilitare l'aggregazione dei sistemi di gestione energetica industriale e a supportare la flessibilità collaborativa della domanda tra industrie situate in prossimità fisica. Nell'ambito del Task 6.4, le attività di coinvolgimento degli stakeholder hanno lo scopo di sensibilizzare, facilitare lo scambio di conoscenze e supportare la futura adozione e replicazione delle soluzioni LEONARDO.

Durante questa fase iniziale, è stata sviluppata una metodologia comune per identificare, classificare e dare priorità agli stakeholder rilevanti per le dimensioni tecniche, normative, di mercato, politiche e di replicabilità del progetto. Questa metodologia includeva categorie di stakeholder, linee guida per l'identificazione, criteri di selezione, domande guida e una valutazione dell'influenza degli interessi. Questi elementi sono stati integrati in un archivio condiviso degli stakeholder, progettato per supportare una raccolta dati coerente e un coinvolgimento futuro all'interno del consorzio. È stato inoltre istituito un processo di informazione degli stakeholder basato sul consenso per garantire che i dati di contatto personali siano raccolti e gestiti in conformità con i requisiti del GDPR.

Al momento della stesura del rapporto, il repository conteneva 10 organizzazioni di stakeholder mappate provenienti da due paesi, con contributi ricevuti da due partner del consorzio . Il processo è tuttora in corso, pertanto il repository e la matrice degli stakeholder risultante devono essere considerati preliminari e non ancora rappresentativi dell'intero panorama degli stakeholder di LEONARDO. La valutazione iniziale indica tuttavia che la maggior parte degli stakeholder mappati rientra nei gruppi "Attivamente coinvolti" e "Informati", riflettendo un livello generalmente elevato di interesse per la flessibilità industriale, i sistemi di gestione energetica e i relativi sviluppi di mercato.

La prima fase del progetto ha incluso anche il coinvolgimento interno ed esterno attraverso Assemblee Generali, riunioni sui pacchetti di lavoro, canali di comunicazione del progetto, interazione con iniziative simili, partecipazione a eventi internazionali e l'Industrial Flexibility Knowledge Hub. Il primo webinar pubblico, tenuto online il 23 settembre 2026, ha presentato l'approccio del progetto alla flessibilità della domanda industriale e i risultati delle consultazioni con le parti interessate nelle regioni pilota. Il webinar ha coinvolto 39 partecipanti e ha affrontato i requisiti delle parti interessate, le condizioni normative e i fattori tecnici, funzionali, commerciali e organizzativi che influenzano la partecipazione industriale ai mercati dell'energia e della flessibilità.

Durante la seconda fase, il repository e la matrice degli stakeholder saranno ampliati e periodicamente aggiornati grazie a ulteriori contributi del consorzio e a un maggiore allineamento con le attività di identificazione degli stakeholder specifiche del progetto pilota nell'ambito del WP2. Ulteriori attività di coinvolgimento e formazione si baseranno sulle fondamenta gettate durante questa prima fase, tra cui l'organizzazione di un secondo webinar incentrato sulla promozione di cambiamenti nelle pratiche degli stakeholder.

Abbreviazioni e acronimi

Acronimo	Definizione
IA	Intelligenza artificiale
PONTE	Gruppo di cooperazione per progetti di energia intelligente e accumulo di energia finanziati dalla Commissione europea.
BRP	Parte responsabile dell'equilibrio
DSO	Operatore del sistema di distribuzione
Servizi medici di emergenza	Sistema di gestione energetica
ESCO	Società di servizi energetici
Unione Europea	Unione Europea
FBK	Fondazione Bruno Kessler
FLESCO	Società di servizi energetici flessibili
GA	Assemblea Generale
GDPR	Regolamento generale sulla protezione dei dati
IFKH	Centro di conoscenza sulla flessibilità industriale
VITA	Programma LIFE dell'Unione Europea
RINA-C	RINA Consulting SpA
TSO	Operatore del sistema di trasmissione
WP	Pacchetto di lavoro

Sommario

1 Introduzione 8
2 Coinvolgimento delle parti interessate 9
2.1 Identificazione delle parti interessate 9
2.1.1 Metodologia 9
2.1.2 Categorie di stakeholder 9
2.1.3 Guida all'identificazione degli stakeholder e criteri di selezione 11
2.1.4 Archivio degli stakeholder 12
2.1.5 Informazioni sulle parti interessate e procedura GDPR 14
2.2 Matrice degli stakeholder 14
3 Attività di coinvolgimento 16
3.1 LEONARDO Incontri precedenti 16
3.2 Primo webinar 17
3.3 Prossimi passi 17
Conclusioni 18
Appendice 1 19
Appendice 2 20

1 Introduzione

Il progetto LEONARDO mira a supportare l'aggregazione di diversi sistemi di gestione energetica (EMS) industriali per ottimizzare la flessibilità collaborativa della domanda tra industrie fisicamente vicine. Il progetto affronta le barriere all'interoperabilità, migliora le funzionalità degli EMS e valuta il valore delle soluzioni di flessibilità industriale in ambienti reali attraverso tre siti pilota situati in Italia, Austria e Bulgaria/Grecia.

Il coinvolgimento degli stakeholder, la formazione e la responsabilizzazione degli utenti sono componenti chiave dell'approccio del progetto per promuovere la consapevolezza, lo scambio di conoscenze e la futura adozione delle soluzioni LEONARDO. Queste attività sono implementate nell'ambito del Task 6.4, "Formazione, coinvolgimento e responsabilizzazione degli stakeholder LEONARDO", guidato da RINA-C con il coinvolgimento di tutti i partner del progetto. Il Task 6.4 copre l'intera durata del progetto e si basa su una strategia di coinvolgimento degli stakeholder in tre fasi, progettata per avviare, rafforzare e sostenere progressivamente il coinvolgimento dei gruppi target rilevanti.

La prima fase, denominata "Avvio del coinvolgimento", si estende dal primo al dodicesimo mese e si concentra sulla presentazione del progetto LEONARDO e delle soluzioni proposte ai principali stakeholder, in particolare nelle regioni in cui si svolge il progetto pilota. Le attività previste per questa fase includono l'identificazione e la mappatura degli stakeholder, le attività di sensibilizzazione e le prime attività di divulgazione.

Questo documento, D6.6 “Formazione, coinvolgimento e responsabilizzazione degli stakeholder di LEONARDO – prima fase”, descrive le attività svolte durante la prima fase del Task 6.4. Illustra la metodologia applicata per identificare e classificare gli stakeholder rilevanti, la creazione del repository degli stakeholder, il processo di informazione e consenso utilizzato per supportare il contatto con gli stakeholder e le attività iniziali di coinvolgimento e sensibilizzazione implementate durante il periodo di riferimento. Il documento presenta inoltre le attività iniziali condotte in relazione ai tre siti pilota e delinea i prossimi passi per la seconda fase della strategia di coinvolgimento.

I risultati e l'esperienza di questa fase iniziale costituiranno la base per la fase successiva, che coprirà i mesi dal 13 al 24 e sarà riportata nel documento D6.7.

2 Coinvolgimento delle parti interessate

Il coinvolgimento degli stakeholder è il processo continuo e bidirezionale attraverso il quale un progetto identifica, informa, consulta e collabora con individui, gruppi e organizzazioni che possono influenzare, essere influenzati o avere un interesse nelle sue attività e nei suoi risultati. Un coinvolgimento efficace contribuisce a garantire che le prospettive, le esigenze e le preoccupazioni degli stakeholder siano comprese e prese in considerazione durante tutto il ciclo di vita del progetto. È importante perché supporta un processo decisionale informato e inclusivo, rafforza la fiducia e la trasparenza, facilita lo scambio di conoscenze, aiuta ad anticipare rischi e opportunità e promuove la rilevanza, l'accettazione, l'adozione e la sostenibilità a lungo termine dei risultati del progetto.

Nell'ambito del progetto LEONARDO, il coinvolgimento degli stakeholder costituisce quindi la base per una comunicazione mirata, la formazione, la partecipazione e la responsabilizzazione degli utenti nei diversi gruppi di stakeholder coinvolti nel progetto.

2.1 Identificazione delle parti interessate

2.1.1 Metodologia

L'attività di mappatura degli stakeholder è stata avviata e coordinata da RINA-C e realizzata grazie al contributo di tutti i partner del consorzio. L'obiettivo era identificare gli stakeholder rilevanti per le dimensioni tecniche, normative, di mercato e di replicabilità del progetto LEONARDO e porre le basi per future attività di coinvolgimento, formazione e divulgazione. L'approccio si è basato sui seguenti passaggi:

- definizione delle categorie e sottocategorie di stakeholder rilevanti per l'ambito tecnico del progetto LEONARDO;
- revisione e convalida delle categorie proposte da parte dei partner del consorzio;
- Raccolta di contatti con potenziali stakeholder attraverso le reti professionali e istituzionali dei partner;
- registrazione delle informazioni relative alle parti interessate in un archivio condiviso;
- applicazione di misure di salvaguardia in materia di privacy e protezione dei dati, incluso l'utilizzo di un modulo informativo per le parti interessate basato sul consenso;
- Identificazione delle parti interessate a ricevere ulteriori informazioni e a partecipare alle future attività di coinvolgimento nel progetto.

Parallelamente alle attività di mappatura degli stakeholder svolte nell'ambito del Task 6.4, sono state condotte ulteriori attività di identificazione degli stakeholder all'interno del WP2 a supporto delle analisi specifiche dei progetti pilota e delle attività di implementazione. La mappatura degli stakeholder del WP2 si concentra sugli attori direttamente rilevanti per i singoli siti pilota e i loro contesti locali, mentre il repository degli stakeholder sviluppato nell'ambito del Task 6.4 adotta una prospettiva di progetto complessiva e si rivolge agli stakeholder potenzialmente interessati ai risultati di LEONARDO, alle attività di formazione, alle opportunità di replicazione, alle vie di sfruttamento e allo sviluppo delle politiche.

Sebbene sviluppati per scopi diversi, i due processi di identificazione degli stakeholder sono complementari. Nella prossima fase del progetto, T6.4 si allineerà con i database degli stakeholder specifici del progetto pilota WP2 e il repository degli stakeholder del WP6 verrà migliorato per supportare una strategia di coinvolgimento degli stakeholder più ampia nell'ambito dell'intero progetto.

2.1.2 Categorie di stakeholder

Per garantire un approccio coerente all'identificazione degli stakeholder all'interno del consorzio, questi sono stati raggruppati in una serie di categorie che riflettono la loro rilevanza per gli obiettivi del progetto

LEONARDO e il loro potenziale ruolo nelle attività di divulgazione. Gli stakeholder sono stati quindi classificati in base al loro interesse previsto, alla loro influenza e al loro potenziale contributo allo sviluppo e alla futura adozione dei risultati di LEONARDO, e a ciascuno è stato assegnato un punteggio di rilevanza complessivo compreso tra 1 (basso) e 5 (alto).

È opportuno precisare che questa categorizzazione differisce dalle attività di identificazione degli stakeholder condotte nell'ambito del WP2. Mentre il WP2 si concentra principalmente sugli stakeholder direttamente rilevanti per i singoli siti pilota e il loro contesto di implementazione locale, le categorie di stakeholder definite nell'ambito dell'Attività 6.4 adottano una prospettiva più ampia, includendo gli stakeholder potenzialmente rilevanti per il progetto nel suo complesso. I due approcci sono complementari e si prevede che vengano progressivamente allineati e integrati nelle prossime fasi del progetto, al fine di supportare una strategia coerente di coinvolgimento degli stakeholder in tutti i pacchetti di lavoro.

Le categorie proposte per la mappatura degli stakeholder di LEONARDO sono riassunte nella tabella seguente.

TABELLA 2-1: CATEGORIE DI STAKEHOLDER

Informazioni importanti per le categorie di stakeholder	
Categoria degli stakeholder	**Quali parti interessate possono rientrare in questa categoria?**
Prosumer e utenti finali industriali	Le aziende e i siti industriali sono interessati alla flessibilità energetica, ai sistemi di gestione energetica (EMS), alla gestione della domanda, all'efficienza energetica e all'ottimizzazione dei costi.
Fornitori di soluzioni tecnologiche e digitali	Fornitori di soluzioni EMS, automazione, controllo basato sull'intelligenza artificiale, previsione, monitoraggio energetico, interoperabilità, integrazione dei dati e piattaforme digitali.
Aggregatori e fornitori di servizi di flessibilità	Aggregatori, fornitori di servizi di flessibilità, ESCO, FLESCO e altri attori che rendono possibili i servizi di flessibilità industriale.
Attori del sistema e del mercato energetico	TSO, DSO, BRP, fornitori di energia, operatori di mercato e altri soggetti coinvolti nei servizi di rete e nei mercati energetici.
Distretti industriali e parchi commerciali	Cluster industriali, parchi commerciali, distretti industriali e reti di siti industriali fisicamente vicini.
Comunità energetiche e reti energetiche locali	Comunità energetiche, iniziative energetiche locali e organizzazioni che supportano la gestione o la flessibilità energetica collettiva.
Ricerca, innovazione e standardizzazione	Università, centri di ricerca, organizzazioni per l'innovazione e organismi di standardizzazione che operano su flessibilità industriale, reti intelligenti, gestione della domanda, interoperabilità dei sistemi di gestione energetica, intelligenza artificiale o decarbonizzazione.

Responsabili politici e autorità pubbliche	Responsabili politici, autorità di regolamentazione, enti pubblici e agenzie che si occupano di progettazione del mercato energetico, coordinamento tra gestori di rete di trasmissione e di distribuzione, aggregazione della flessibilità e decarbonizzazione industriale.
Attori finanziari, di investimento e di replica	Potenziali investitori, implementatori, replicatori e utenti finali interessati ad adottare, scalare o commercializzare i risultati di LEONARDO.
Iniziative, associazioni e reti dell'UE	Associazioni di settore, piattaforme dell'UE, progetti gemelli LIFE-CET e Horizon Europe, gruppi di lavoro BRIDGE, ONG e reti di innovazione.
Canali mediatici e di comunicazione	Stampa, giornalisti, newsletter, media online, TV, radio, podcast e altri canali di comunicazione rilevanti per il progetto.
Altro (specificare nei dettagli aggiuntivi)	Per le parti interessate che non rientrano nelle categorie sopra indicate, si prega di specificare il loro ruolo o la loro rilevanza per il progetto nella colonna "Dettagli aggiuntivi".

2.1.3 Linee guida per l'identificazione degli stakeholder e criteri di selezione

RINA-C ha sviluppato una serie di linee guida e istruzioni per l'identificazione degli stakeholder, condivise con tutti i partner del progetto tramite il modello di archivio degli stakeholder. L'obiettivo di tali linee guida era supportare i partner nell'identificazione degli stakeholder rilevanti per gli obiettivi del progetto LEONARDO e nell'applicazione di una metodologia comune per la selezione e la classificazione degli stakeholder.

TABELLA 2-2: GUIDA ALL'IDENTIFICAZIONE DELLE PARTI INTERESSATE

INFORMAZIONI sull'identificazione delle parti interessate:
1. Chi sono gli stakeholder? Uno stakeholder è qualsiasi individuo, gruppo o organizzazione che ha un interesse nei risultati di un progetto o che ne è influenzato. Nell'ambito del progetto LEONARDO, gli stakeholder possono includere, ad esempio, comunità locali, enti governativi, partner industriali, istituti di ricerca e organizzazioni non governative. In sostanza, qualsiasi soggetto che possa influenzare, essere influenzato o essere coinvolto nelle attività del progetto è considerato uno stakeholder.
2. Cosa fare con il foglio Excel? Aggiungere il nome e ulteriori informazioni sugli stakeholder che, a vostro parere, sono rilevanti per il progetto LEONARDO. Compilare le celle vuote e utilizzare la sezione "commenti" per ulteriori informazioni.
3. Matrice degli stakeholder: Poiché mapperemo gli stakeholder in una "Matrice degli stakeholder", vi chiediamo di valutare il livello di influenza e interesse di ciascuno di essi nel progetto nelle apposite colonne. Definiremo ulteriormente questi livelli e li discuteremo in dettaglio durante un workshop dedicato alla mappatura degli stakeholder.
4. I vostri dati: Vi preghiamo di indicare il nome della vostra organizzazione in modo che sappiamo chi contattare per ulteriori informazioni.

Inoltre, le linee guida includevano una serie di domande pensate per supportare il processo di identificazione. Le domande incoraggiavano i partner a considerare quali attori potessero influenzare l'attuazione del progetto, essere influenzati dai risultati del progetto, contribuire con competenze o risorse, supportare gli sviluppi politici e normativi o svolgere un ruolo nella futura adozione e replicazione delle soluzioni LEONARDO.

Particolare attenzione è stata dedicata all'identificazione dei decisori, degli attori influenti, delle organizzazioni potenzialmente interessate ai risultati del progetto, delle parti interessate fondamentali per la sua implementazione e degli attori che potrebbero avere prospettive diverse o contrastanti rispetto alle soluzioni proposte. Le domande guida erano intese a supportare un'attività di mappatura sistematica e completa delle parti interessate in tutte le organizzazioni partner.

TABELLA 2-3: DOMANDE GUIDA PER L'IDENTIFICAZIONE DEGLI STAKEHOLDER

Domande guida per riflettere sui soggetti interessati:
1) Chi è responsabile delle decisioni che potrebbero influenzare il progetto?
2) Esistono o sono in fase di sviluppo politiche che potrebbero trarre vantaggio dal progetto o esserne influenzate? In tal caso, chi deve essere informato?
3) Quali individui potrebbero essere influenzati dai risultati del progetto?
4) Quali gruppi di individui potrebbero fornire informazioni, attrezzature o risorse pertinenti?
5) Chi potrebbe avere un'opinione negativa sul progetto?
6) Quale stakeholder è essenziale coinvolgere? Chi è preferibile coinvolgere? Chi deve essere consultato? Chi deve essere informato?
7) Quali parti potrebbero essere le più influenti?
8) Chi sarà fondamentale per la realizzazione finale del progetto?
9) Esistono consorzi che potrebbero essere interessati a questa ricerca? In caso affermativo, possono essere coinvolti? **Esempi di soggetti correlati che potrebbero essere coinvolti: soggetti finanziatori (banche, fondi, consulenza finanziaria, crowdfunding, ecc.), istituzioni e amministrazioni pubbliche, agenzie/enti tecnici (università, aziende di servizi pubblici, operatori energetici, ecc.), produttori e manifatturieri, associazioni civili/settoriali (organizzazioni di settore, istituti di ricerca, cooperative), attori imprenditoriali (PMI, imprese locali, imprese commerciali, imprese industriali).**

2.1.4 Archivio delle parti interessate

Le linee guida per l'identificazione degli stakeholder, le domande guida, le categorie di stakeholder e i criteri di valutazione sono stati integrati nel modello di archivio degli stakeholder distribuito a tutti i partner del consorzio. Il modello ha fornito un quadro metodologico comune per la mappatura degli stakeholder e ha garantito la coerenza nell'identificazione, classificazione e prioritizzazione degli stakeholder in tutto il consorzio.

Grazie all'utilizzo di definizioni, criteri di selezione e parametri di punteggio condivisi, i partner sono stati in grado di contribuire con informazioni sugli stakeholder in modo comparabile, favorendo lo sviluppo di un archivio consolidato degli stakeholder a livello di progetto e facilitando le future attività di coinvolgimento degli stakeholder.

Nel complesso, il repository degli stakeholder è un file di lavoro interno utilizzato per consolidare le informazioni sugli stakeholder proposte dai partner del consorzio. Include informazioni sul partner che ha contribuito, l'organizzazione, la sede, la categoria e sottocategoria di stakeholder, il ruolo, lo stato dei contatti, la data di invio del modulo e la disponibilità a essere contattati. Le informazioni di contatto personali sono contrassegnate come private e non vengono divulgate in questo documento pubblico.

È stato sviluppato sotto forma di foglio di calcolo Excel. Per ciascuna parte interessata, i partner sono stati invitati a fornire informazioni pertinenti, tra cui il nome dell'organizzazione, la categoria di appartenenza, la

posizione geografica, le motivazioni del coinvolgimento dal punto di vista del progetto, i benefici attesi dal punto di vista della parte interessata e, ove opportuno, commenti aggiuntivi.

Il modello per il repository degli stakeholder e le relative istruzioni sono stati condivisi con tutti i partner del consorzio, invitati a contribuire con i contatti delle rispettive reti professionali, istituzionali e settoriali. Tuttavia, al momento della prima pubblicazione, sono stati ricevuti contributi solo da due partner, poiché il processo è ancora in corso. Di conseguenza, il repository attuale deve essere considerato una rappresentazione iniziale e parziale del panorama degli stakeholder rilevanti per LEONARDO. Ulteriori contributi da parte del consorzio saranno necessari durante il prossimo periodo di progetto per ampliare il repository, migliorarne la copertura geografica e garantire una rappresentazione più equilibrata delle categorie di stakeholder definite nella tabella sottostante.

TABELLA 2-4: ARCHIVIO DELLE PARTI INTERESSATE

Indicatore	Stato al primo rilascio
Organizzazioni di stakeholder identificate	10 parti interessate mappate nel repository
Paesi rappresentati	2 paesi
Contatti dei partner del consorzio	Hanno contribuito 2 partner
Informazioni sui contatti	Conservato in modo riservato nel repository interno e gestito tramite il processo di informazione delle parti interessate basato sul consenso.

Di conseguenza, l'attuale distribuzione tra le categorie di stakeholder riflette i contributi disponibili al momento della redazione del rapporto e non deve pertanto essere interpretata come una rappresentazione esaustiva dell'importanza relativa o della presenza dei diversi gruppi di stakeholder all'interno dell'ecosistema LEONARDO.

L'attuale distribuzione degli stakeholder mostra una predominanza di organizzazioni appartenenti alle categorie Cluster industriali e parchi commerciali (5 organizzazioni) e Attori del sistema e del mercato energetico (3 organizzazioni). Ciò riflette la forte rilevanza di questi gruppi di stakeholder per gli obiettivi del progetto, in particolare per quanto riguarda la flessibilità industriale, la gestione energetica e la futura implementazione di soluzioni collaborative per la flessibilità. Ulteriori stakeholder sono stati identificati nelle categorie Fornitori di tecnologia e soluzioni digitali (2 organizzazioni) e Ricerca, innovazione e standardizzazione (1 organizzazione), che contribuiscono con competenze tecniche, capacità di innovazione e opportunità di scambio di conoscenze.

TABELLA 2-5: CATEGORIE DI STAKEHOLDER IDENTIFICATE DAI PARTNER

Categoria degli stakeholder	Numero di stakeholder mappati
Fornitori di soluzioni tecnologiche e digitali	2
Attori del sistema e del mercato energetico	3
Distretti industriali e parchi commerciali	5
Ricerca, innovazione e standardizzazione	1

Per ovviare alla limitazione individuata, la richiesta di contributi da parte dei partner verrà ribadita nella prossima fase. Il repository rimarrà aperto agli aggiornamenti e verrà progressivamente integrato con

ulteriori contatti a livello di progetto e, ove pertinente, con le informazioni generate dalle attività di identificazione degli stakeholder specifiche del progetto pilota condotte nell'ambito del WP2.

2.1.5 Informazioni per le parti interessate e procedura GDPR

Per agevolare la registrazione degli stakeholder e la raccolta del consenso, ai partner del progetto è stato richiesto di diffondere un'e-mail di invito attraverso le rispettive reti professionali, istituzionali e settoriali (vedere Appendice 1). L'e-mail illustrava gli obiettivi del progetto, presentava le opportunità di coinvolgimento degli stakeholder e invitava i destinatari a compilare il modulo di consenso, fornendo così il consenso per future comunicazioni relative al progetto in conformità con i requisiti del GDPR.

Il modulo di consenso illustra l'opportunità di entrare a far parte della comunità degli stakeholder del progetto e di ottenere un consenso esplicito prima che i dati di contatto vengano condivisi con RINA-C per le attività di coinvolgimento degli stakeholder (vedere Appendice 2). Il modulo raccoglie informazioni di base sugli stakeholder, tra cui nome, organizzazione, posizione, paese e recapiti, per facilitare la comunicazione e la partecipazione alle attività del progetto. Inoltre, il modulo richiede una dichiarazione di consenso esplicita da parte degli stakeholder, conforme al GDPR, in cui si afferma che i dati di contatto saranno utilizzati da RINA e dai partner del progetto esclusivamente per comunicazioni relative a LEONARDO durante la durata del progetto.

Le informazioni raccolte contribuiranno allo sviluppo e alla manutenzione del database degli stakeholder del progetto, nonché alla diffusione di aggiornamenti e opportunità di partecipazione.

2.2 Matrice degli stakeholder

Come previsto, i partner hanno valutato gli stakeholder inclusi nel repository in base a due criteri: livello di interesse per il progetto LEONARDO e livello di influenza sull'ambiente del progetto, sui futuri percorsi di adozione, sull'adozione sul mercato e sugli sviluppi delle politiche. Nell'ambito dell'attività di mappatura degli stakeholder, ai partner del consorzio è stato chiesto di assegnare un punteggio da 1 (basso) a 5 (alto) per entrambe le dimensioni. La valutazione risultante è stata utilizzata per sviluppare una matrice degli stakeholder e identificare gli approcci di coinvolgimento appropriati per i diversi gruppi di stakeholder.

La matrice degli stakeholder suddivide gli stakeholder in quattro grandi gruppi di coinvolgimento:

- Coinvolgimento attivo: parti interessate con elevata influenza e grande interesse, che richiedono un'interazione regolare e un coinvolgimento attivo nelle attività del progetto;
- Mantenere la soddisfazione: stakeholder con elevata influenza ma interesse relativamente inferiore, che richiedono una comunicazione mirata e aggiornamenti periodici;
- Tenersi informati: le parti interessate con minore influenza ma un forte interesse per gli sviluppi del progetto, che potrebbero trarre vantaggio dalla condivisione regolare di informazioni e da opportunità di partecipazione;
- Monitorare: parti interessate con livelli relativamente bassi sia di influenza che di interesse, che richiedono un monitoraggio limitato ma continuo nel tempo.

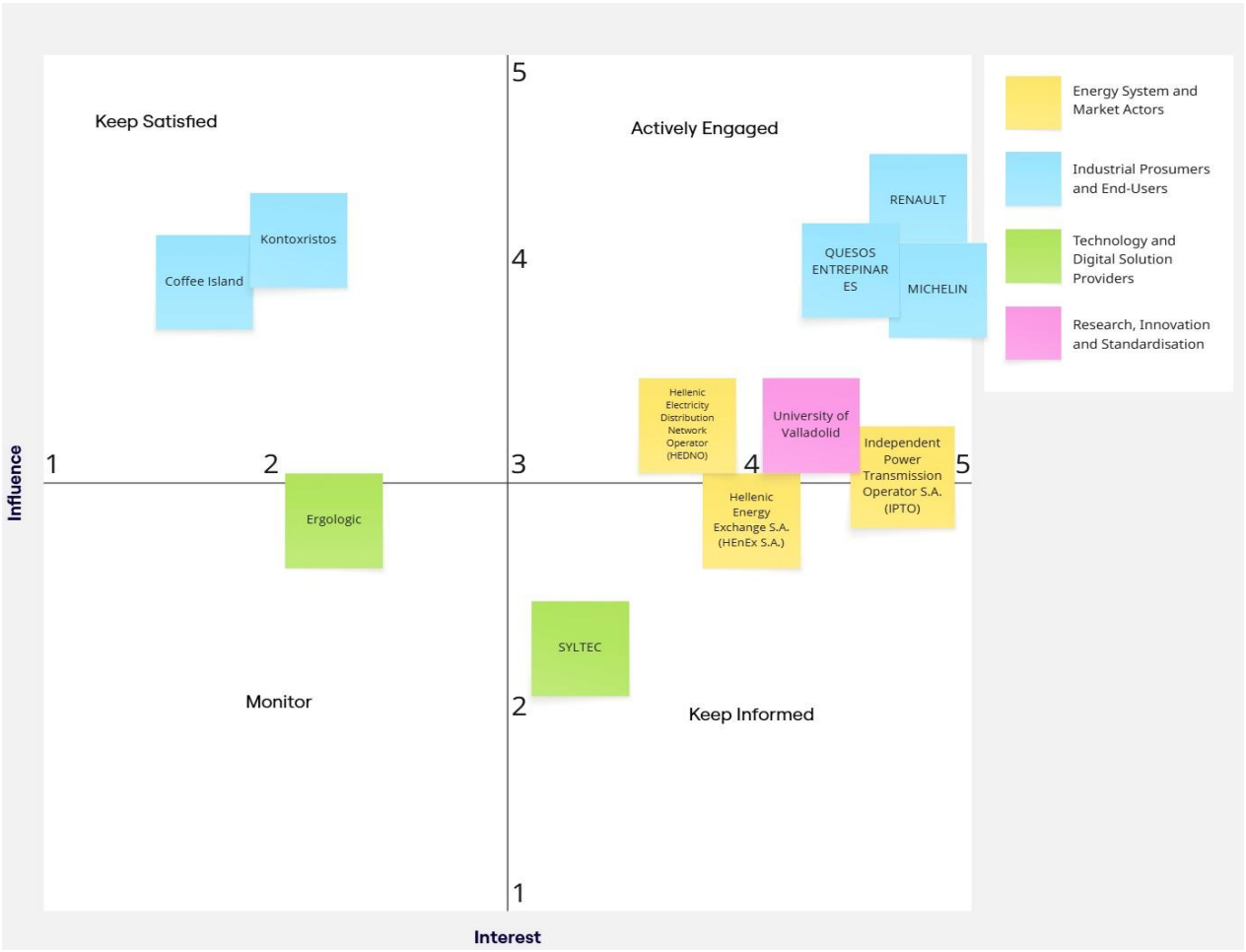

FIGURA 2-1: MATRICE DEGLI STAKEHOLDER BASATA SULLA VALUTAZIONE DEGLI INTERESSI E DELL'INFLUENZA

La matrice preliminare degli stakeholder riflette gli stakeholder attualmente inclusi nel repository e dovrebbe pertanto essere considerata una rappresentazione iniziale del panorama degli stakeholder di LEONARDO. Dato il numero limitato di contributi degli stakeholder ricevuti al momento della prima pubblicazione del repository, la matrice dovrebbe essere considerata uno strumento di mappatura preliminare piuttosto che un esercizio definitivo di prioritizzazione degli stakeholder.

La maggior parte degli stakeholder si concentra nei quadranti "Attivamente coinvolti" e "Informati", il che indica un livello di interesse generalmente elevato per la flessibilità industriale, i sistemi di gestione energetica e i relativi sviluppi di mercato.

Diversi stakeholder appartenenti alle categorie Prosumer industriali e utenti finali, nonché Attori del sistema e del mercato energetico, sono stati valutati come aventi elevata influenza e grande interesse. Si prevede che questi stakeholder svolgeranno un ruolo importante nella futura implementazione, validazione, replicazione e adozione sul mercato delle soluzioni LEONARDO. La matrice evidenzia inoltre la rilevanza degli enti di ricerca e innovazione, che possono contribuire con competenze tecniche, scambio di conoscenze e supporto alle attività di diffusione e standardizzazione.

L'attuale distribuzione degli stakeholder riflette in gran parte i contributi ricevuti durante la prima versione del repository e non deve essere interpretata come una rappresentazione esaustiva di tutti i gruppi di stakeholder rilevanti per il progetto. Man mano che ulteriori stakeholder verranno identificati e integrati nel repository, la matrice degli stakeholder verrà periodicamente rivista e aggiornata per supportare l'evoluzione della strategia di coinvolgimento degli stakeholder per tutta la durata del progetto.

3 Attività di coinvolgimento

Dall'inizio del progetto (settembre 2025), sono state svolte attività di coinvolgimento con diverse parti interessate. I partner direttamente coinvolti nelle attività e nei compiti del progetto sono stati quelli maggiormente coinvolti in questa prima fase. Tuttavia, attraverso diverse tipologie di consultazioni, anche le parti interessate esterne hanno avuto l'opportunità di comprendere meglio gli obiettivi e le finalità di LEONARDO.

In questa prima fase sono state adottate diverse tipologie di interazione. Le più comuni e ricorrenti sono le seguenti:

- **Assemblee Generali (AG):** durante questi incontri, che si tengono ogni 6 mesi, l'intero consorzio ha la possibilità di condividere progressi e traguardi, eventuali problemi e dubbi. Le AG sono sempre utili non solo per comprendere lo sviluppo complessivo del progetto, ma anche per mantenere vivo il coinvolgimento tra i partner.
- **Riunioni dei pacchetti di lavoro (WP):** attualmente, ogni WP si riunisce con i membri competenti tra un'Assemblea Generale e l'altra. Questo aiuta il team ad essere allineato sui progressi compiuti verso il raggiungimento dell'obiettivo principale e su come i partner coinvolti possono collaborare tra loro.
- **Newsletter del progetto:** ogni mese la newsletter LEONARDO informa gli stakeholder registrati (a settembre 2026 si contavano 108 utenti) per leggere tutti gli aggiornamenti relativi al progetto. Ogni sei mesi gli stakeholder ricevono questi aggiornamenti via e-mail.
- **Industrial Flexibility Knowledge Hub (IFKH)**: è la piattaforma centrale di LEONARDO per la condivisione di conoscenze, strumenti e sviluppo delle competenze. Si rivolge a industrie, ricercatori, responsabili politici e altri stakeholder interessati alla flessibilità energetica industriale, e chiunque può accedervi e condividere le proprie conoscenze sull'argomento.

Queste due principali tipologie di coinvolgimento degli stakeholder interni si sono rivelate vantaggiose per il progetto nel suo complesso e hanno garantito la coerenza tra le diverse fasi e attività. Ciononostante, durante la prima fase sono state implementate anche altre metodologie. Le sezioni seguenti descrivono in dettaglio le riunioni precedenti, i loro obiettivi e il primo webinar organizzato da LEONARDO.

3.1 LEONARDO Incontri precedenti

Il progetto LEONARDO è stato ufficialmente lanciato il **24 settembre 2025 con il Kick-Off Meeting tenutosi a Trento** , in Italia, presso la sede del coordinatore del progetto, la Fondazione Bruno Kessler (FBK). L'incontro ha riunito per la prima volta tutti i partner del consorzio, consentendo l'allineamento sulla visione del progetto, sugli obiettivi, sulla strategia di implementazione e sul piano di lavoro. Sono state definite le prime tappe fondamentali e sono state gettate le basi per la collaborazione all'interno del consorzio, segnando l'inizio di un'iniziativa triennale volta a sbloccare la flessibilità industriale e a sostenere la transizione energetica sostenibile in Europa.

Il **22 e 23 aprile 2026** , i rappresentanti di LEONARDO hanno partecipato a una **riunione del progetto gemello E-BUSCO ad Atene, in Grecia** . Durante l'evento, il consorzio ha presentato gli obiettivi del progetto, le attività in corso e gli sviluppi futuri, scambiando esperienze con altri partner europei. L'incontro ha rafforzato la collaborazione tra iniziative correlate e ha contribuito a individuare opportunità di condivisione delle conoscenze e sinergie a supporto della transizione energetica europea.

Nel **giugno 2026** , il progetto ha ulteriormente diffuso le proprie attività e i risultati preliminari partecipando alla **13ª Conferenza Internazionale sulla Gestione Sostenibile dei Rifiuti Solidi** , tenutasi sull'isola **di Kos, in Grecia.** Durante la conferenza, è stata presentata una relazione sull'integrazione di strumenti di flessibilità nella gestione energetica delle infrastrutture critiche, evidenziando l'approccio di LEONARDO al

miglioramento della flessibilità energetica industriale e condividendo le conoscenze acquisite dalle attività di ricerca e implementazione in corso. L'evento ha rappresentato un'importante piattaforma di confronto con ricercatori, rappresentanti del settore e responsabili politici, contribuendo alla visibilità e alla diffusione dei risultati del progetto.

Complessivamente, durante il suo primo anno di attuazione, il progetto LEONARDO si è concentrato sulla creazione di una collaborazione consortile, sulla definizione dei requisiti tecnici e delle parti interessate, sulla promozione dello sviluppo di soluzioni per la flessibilità industriale, sull'interoperabilità e l'integrazione dei sistemi, sul coinvolgimento di progetti affini e di stakeholder esterni e sulla diffusione dei risultati del progetto attraverso eventi e conferenze internazionali. Queste attività hanno gettato le basi per le successive fasi di implementazione pilota, validazione e sfruttamento dei risultati del progetto.

3.2 Primo webinar

Il webinar tenutosi il 23 settembre 2026 ha presentato i risultati del WP2 di LEONARDO, in particolare quelli relativi al deliverable 2.1. Come accennato, il WP2 si concentra sul coinvolgimento e sull'identificazione degli stakeholder. Il partner EEE ha inoltre intrapreso altre attività di coinvolgimento, che saranno descritte in dettaglio nella sezione dedicata ai deliverable del WP2. Mentre l'obiettivo principale del Task 6.4 è comprendere l'adozione generale di strategie di coinvolgimento degli stakeholder da parte di un elenco più ampio di soggetti identificati, il WP2 si concentra sul coinvolgimento strettamente correlato alle attività dei progetti pilota.

Non a caso, questo webinar è stato organizzato da RINA-C in collaborazione con i progetti pilota, principalmente FBK, EEE e UPATRAS. Il tema principale trattato riguardava l'approccio alla flessibilità della domanda industriale e i risultati delle consultazioni con le parti interessate condotte nelle regioni pilota di Italia, Austria e Bulgaria/Grecia. L'evento ha illustrato il quadro di riferimento del progetto, i requisiti delle parti interessate, le condizioni normative e le considerazioni funzionali, tecniche, commerciali e organizzative che influenzano la partecipazione industriale ai mercati dell'energia e della flessibilità.

L'evento si è svolto online, su Teams, ed è stato condiviso sia con gli stakeholder esterni che con quelli interni. Per la diffusione dell'incontro sono stati utilizzati diversi canali: e-mail, social media e condivisione con i progetti affini che collaborano con LEONARDO. Il numero totale dei partecipanti è stato di 39 persone, che sono rimaste collegate per l'intera durata del webinar (1 ora). Nel complesso, la partecipazione è stata piuttosto attiva, sono state poste poche domande al termine e la percezione generale è stata positiva.

3.3 Prossimi step

Secondo l'accordo di sovvenzione, RINA-C organizzerà altri due webinar. Il piano prevede di ospitarne uno in relazione alle due fasi previste per il T6.4. La tabella seguente descrive gli argomenti generali e le scadenze che saranno rispettate per i webinar e le attività di coinvolgimento.

TABELLA 3-1: PROSSIMI STEP

Attività di coinvolgimento	Pianificazione provvisoria
WEBINAR 1:	Settembre 2026
WEBINAR 2: Stimolo al cambiamento delle pratiche	Dal tredicesimo al ventiquattresimo mese del progetto
WEBINAR 3: Garantire l'efficacia degli strumenti LEONARDO per l'utilizzo da parte degli stakeholder	Dal 25° al 36° mese del progetto

Conclusioni

La prima fase dell'Attività 6.4 ha definito le basi metodologiche e operative per il coinvolgimento degli stakeholder, la formazione e la responsabilizzazione degli utenti nell'ambito del progetto LEONARDO. È stato sviluppato un quadro comune per l'identificazione, la classificazione e la prioritizzazione degli stakeholder, supportato da un archivio condiviso, una matrice interessi-influenza e un processo basato sul consenso per la gestione delle informazioni degli stakeholder in conformità con i requisiti del GDPR. Le attività iniziali di coinvolgimento hanno inoltre supportato il coordinamento del consorzio, la sensibilizzazione esterna e lo scambio di conoscenze attraverso riunioni di progetto, eventi internazionali, canali di comunicazione e il primo webinar di LEONARDO.

I risultati devono essere considerati come una base di partenza iniziale, poiché il repository degli stakeholder attualmente riflette i contributi solo di una parte del consorzio e non fornisce ancora una copertura geografica o per categorie di stakeholder esaustiva. La prossima fase del progetto si concentrerà pertanto sull'ampliamento e la diversificazione del repository, allineando le attività del Task 6.4 con l'identificazione degli stakeholder specifici del progetto pilota intrapresa nell'ambito del WP2 e aggiornando periodicamente la matrice degli stakeholder. Queste azioni favoriranno opportunità di comunicazione, formazione e partecipazione più mirate, rafforzando al contempo le condizioni per la validazione, l'adozione, la replicazione e l'utilizzo a lungo termine delle soluzioni LEONARDO.

Appendice 1

Dear [Name of the stakeholder],

I hope this message finds you well.

My name is [Name of the partner person in charge], and I am writing to you on behalf of [Name of the partner], one of the one of the partners involved in the LEONARDO project — a LIFE Clean Energy Transition project working to unlock large-scale industrial demand-side flexibility by enabling the aggregation of Energy Management Systems across industrial sites.

LEONARDO aims to overcome interoperability barriers between industrial Energy Management Systems and support the activation, aggregation, and optimisation of flexibility services. Through the development of the ***Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform (iFAAP),*** *AI-based control and forecasting services, pilot demonstrations, stakeholder training, business model development, and policy and standardisation activities, the project seeks to support grid stability, renewable energy integration, industrial decarbonisation, and new market opportunities for industrial actors.*

As part of our stakeholder engagement activities, we are currently mapping key organisations and individuals who could benefit from, contribute to, or support the future uptake of LEONARDO's results. Given your role and expertise, we would be delighted to involve you in this process.

By joining the LEONARDO stakeholder community, you will have the opportunity to:

- *Receive periodic updates through the project newsletter*
- *Take part in short questionnaires, consultations, and feedback activities*
- *Join webinars, workshops, training sessions, and public events*
- *Learn more about industrial flexibility, EMS interoperability, aggregation models, and flexibility services*
- *Exchange views with other experts, industrial actors, technology providers, market participants, and policy stakeholders*
- *Follow the development of LEONARDO tools such as* ***the Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform, the FlexifyMyIndustry Assistant, the Flexibility Readiness Indicator, and the Industrial Flexibility Knowledge Hub***

Your involvement would provide early insight into emerging solutions for industrial flexibility and demand-side response, while also offering the opportunity to contribute to discussions that may support future innovation, business models, policy development, and standardisation in the energy flexibility sector.

To ensure full compliance with GDPR requirements, we kindly ask for your explicit consent before sharing your contact details with RINA-C, the LEONARDO partner supporting stakeholder engagement activities. RINA-C may then contact you with further information about project activities and opportunities to get involved.

Please note that your contact details will only be used for communication related to the LEONARDO project and will not be retained or used beyond the project duration.

If you are happy to participate, please complete this form to provide your consent: LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent – Fill in form

If you have any questions or would prefer not to be included, don't hesitate to let us know.

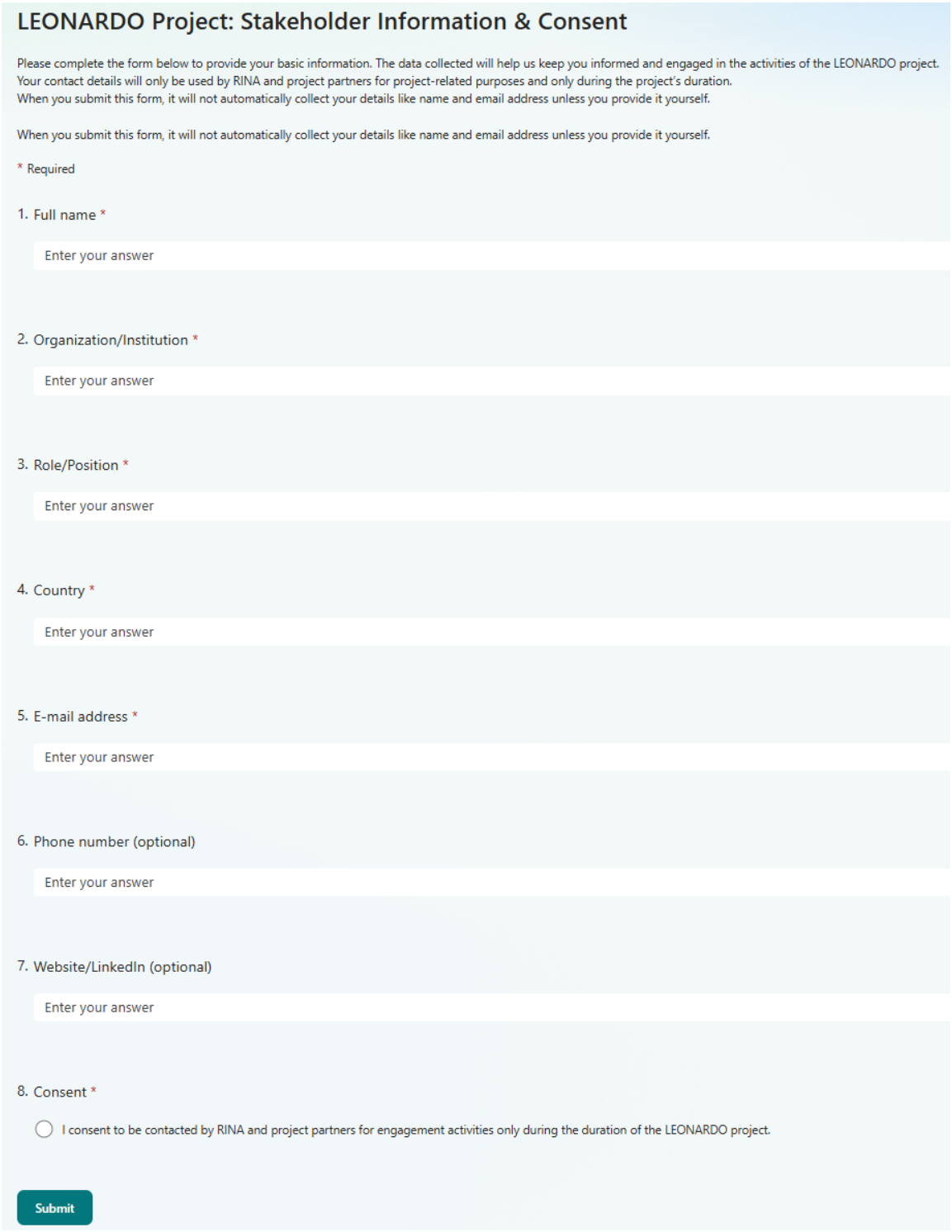
Thank you very much for your time and consideration.

Best Regard,

[Name and partner]

Appendice 2

La figura seguente mostra il modulo di consenso inviato a tutte le parti interessate per garantire il trattamento dei loro dati nel rispetto del GDPR.

LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent

Please complete the form below to provide your basic information. The data collected will help us keep you informed and engaged in the activities of the LEONARDO project.
Your contact details will only be used by RINA and project partners for project-related purposes and only during the project's duration.
When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

* Required

1. Full name *

Enter your answer

2. Organization/Institution *

Enter your answer

3. Role/Position *

Enter your answer

4. Country *

Enter your answer

5. E-mail address *

Enter your answer

6. Phone number (optional)

Enter your answer

7. Website/LinkedIn (optional)

Enter your answer

8. Consent *

I consent to be contacted by RINA and project partners for engagement activities only during the duration of the LEONARDO project.

Submit

LEONARDO

Número do projeto: 101215528

Acrónimo do projeto: LEONARDO

D6.6 – Formação e envolvimento das partes interessadas e capacitação dos utilizadores (FASE UM)

Data: 11/11/2026

Autor: RINA-C

This project has received funding from the European Union's LIFE programme under grant agreement No 101215528.

Detalhes contratuais do projeto

Título do projeto	Prestação de serviços de flexibilidade a partir de prossumidores industriais agregados
Sigla do projeto	LEONARDO
Acordo de Subvenção n.º	101215528
Data de início do projeto	1 de setembro de 2025
Data de fim do projeto	31 de agosto de 2028
Duração	36 meses
Sítio web	LEONARDO project - RINA.org

Detalhes do entregável

Número	D6.6
Título	Formação e envolvimento das partes interessadas e capacitação dos utilizadores
Pacote de Trabalho	WP6
Nível de disseminação[1]	PU
Data prevista de entrega	30-09-2026
Data de submissão	11-11-2026
Responsável pelo entregável	RINA-C
Autor(es) colaborador(es)	Ludovica Pilloni (RINA-C)
Avaliador(es)	Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), Laura Borsieri (CEDIS)
Revisão final e controlo de qualidade	Diego Viesi (FBK)/06-11-2026

[1] PU = Público
CO = Confidencial, apenas para membros do consórcio (incluindo os serviços da Comissão)

HISTÓRICO DO DOCUMENTO

DATA	VERSÃO	NOME	ALTERAÇÕES
28-09-2026	1.0	Primeira versão	Ludovica Pilloni (RINA-C)
20-10-2026	2.0	Versão final	Ludovica Pilloni (RINA-C)
11-11-2026	3.0	Rascunho Final com versões traduzidas	Ludovica Pilloni (RINA-C), Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), José L. Hernández (CARTIF), André Lisboa (EDP), Michaela Papageorgiou (HELLENiQ), Grigoris Dimopoulos (STOMANA)

Aviso legal

Direitos autorais © 2025 LEONARDO Parceiros do Consorcio. Todos os direitos reservados.

LEONARDO é um projeto LIFE, apoiado pela Comissão Europeia sob contrato nº 101215528. Para mais informações sobre o projeto, seus parceiros e suas atividades, por favor, entre em contato com infoleonardo@fbk.eu. Não é permitido copiar ou distribuir, de qualquer forma ou por qualquer meio, sem o acordo prévio por escrito do titular dos direitos de propriedade.

As opiniões e pontos de vista expressos, no entanto, são apenas dos autores e não refletem necessariamente os da União Europeia ou da CINEA. Nem a União Europeia nem a autoridade concedente podem ser responsabilizados por eles. A responsabilidade pelas informações e pontos de vista expressos nele é inteiramente do(s) autor(es)

Sumário executivo

Este documento apresenta as atividades de formação, envolvimento e capacitação dos utilizadores implementadas durante a primeira fase do projeto LEONARDO, abrangendo os meses 1 a 12. O projeto LEONARDO visa facilitar a agregação de Sistemas de Gestão de Energia Industrial e apoiar a flexibilidade colaborativa da procura entre indústrias fisicamente próximas. No âmbito da Tarefa 6.4, as atividades de envolvimento das partes interessadas têm como objetivo aumentar a sensibilização, facilitar a troca de conhecimento e apoiar a futura adoção e replicação das soluções LEONARDO.

Durante esta fase inicial, foi desenvolvida uma metodologia comum para identificar, classificar e priorizar as partes interessadas relevantes para as dimensões técnicas, regulamentares, de mercado, políticas e de replicação do projeto. Esta metodologia incluiu categorias de partes interessadas, orientações para identificação, critérios de seleção, perguntas orientadoras e uma avaliação de interesse e influência. Estes elementos foram incorporados num repositório partilhado de partes interessadas, concebido para apoiar a recolha consistente de dados e o envolvimento futuro em todo o consórcio. Um processo de informação das partes interessadas baseado no consentimento também foi estabelecido para garantir que os dados de contacto pessoal sejam recolhidos e geridos de acordo com os requisitos do RGPD.

No momento da elaboração deste relatório, o repositório continha 10 organizações de partes interessadas mapeadas, provenientes de dois países, com contributos recebidos de dois parceiros do consórcio. O processo ainda está em curso; portanto, o repositório e a matriz de partes interessadas resultante devem ser considerados preliminares e ainda não representativos de todo o panorama de partes interessadas do projeto LEONARDO. A avaliação inicial, no entanto, indica que a maioria das partes interessadas mapeadas se enquadra nos grupos “Envolver Ativamente” e “Manter Informado”, refletindo um elevado nível de interesse em flexibilidade industrial, sistemas de gestão de energia e desenvolvimentos de mercado relacionados.

A primeira fase do projeto também incluiu o envolvimento interno e externo através de Assembleias Gerais, reuniões de Pacotes de Trabalho, canais de comunicação do projeto, interação com iniciativas parceiras, participação em eventos internacionais e o Centro de Conhecimento sobre Flexibilidade Industrial. O primeiro webinar público, realizado online em 23 de setembro de 2026, apresentou a abordagem do projeto para a flexibilidade da procura industrial e as conclusões das consultas com as partes interessadas nas regiões dos locais-piloto. O webinar contou com a participação de 39 pessoas e abordou os requisitos das partes interessadas, as condições regulamentares e os fatores técnicos, funcionais, comerciais e organizacionais que afetam a participação industrial nos mercados de energia e flexibilidade.

Durante a segunda fase, o repositório e a matriz de partes interessadas serão expandidos e atualizados periodicamente através de contributos adicionais do consórcio e um alinhamento mais estreito com as atividades de identificação de partes interessadas específicas dos pilotos no âmbito do WP2. Outras atividades de envolvimento e formação basear-se-ão nos fundamentos estabelecidos durante esta primeira fase, incluindo a organização de um segundo webinar com foco em estimular mudanças nas práticas das partes interessadas.

Abreviaturas e acrónimos

Acrónimo	Definição
IA	Inteligência artificial
BRIDGE	Iniciativa da Comissão Europeia que reúne projetos de redes inteligentes e armazenamento de energia
BRP	Responsável pelo Equilíbrio (Balance Responsible Party)
DSO	Operador da Rede de Distribuição
EMS	Sistema de Gestão de Energia
ESCO	Empresa de Serviços de Energia
UE	União Europeia
FBK	Fondazione Bruno Kessler
FLESCO	Empresa de Serviços de Flexibilidade Energética
GA	Assembleia Geral
RGPD	Regulamento Geral de Proteção de Dados
IFKH	Centro de Conhecimento sobre Flexibilidade Industrial
LIFE	Programa LIFE da União Europeia
RINA-C	RINA Consulting SpA
TSO	Operador da Rede de Transporte
WP	Pacote de Trabalho

Índice

1 Introdução 9
2 Envolvimento das partes interessadas 10
2.1 Identificação das partes interessadas 10
2.1.1 Metodologia 10
2.1.2 Categorias de partes interessadas 11
2.1.3 Orientações para a identificação das partes interessadas e critérios de seleção 12
2.1.4 Repositório de partes interessadas 14
2.1.5 Informações para as partes interessadas e processo de RGPD 15
2.2 Matriz de partes interessadas 16
3 Atividades de envolvimento 19
3.1 Reuniões anteriores do LEONARDO 19
3.2 Primeiro webinar 20
3.3 Próximos passos 20
Conclusões 22
Anexo 1 23
Anexo 2 24

1 Introdução

O projeto LEONARDO visa apoiar a agregação de diversos Sistemas de Gestão de Energia (EMS) industriais para otimizar a flexibilidade colaborativa do lado da procura em indústrias fisicamente próximas. O projeto aborda barreiras de interoperabilidade, melhora as funcionalidades dos EMS e avalia o valor das soluções de flexibilidade industrial em ambientes reais através de três locais-piloto em Itália, Áustria e Bulgária/Grécia.

O envolvimento das partes interessadas, a formação e o capacitação dos utilizadores são componentes essenciais da abordagem do projeto para promover a consciencialização, a troca de conhecimentos e a futura adoção das soluções LEONARDO. Estas atividades são implementadas no âmbito da Tarefa 6.4, "Formação e envolvimento das partes interessadas e capacitação dos utilizadores", liderada pela RINA-C com a participação de todos os parceiros do projeto. A Tarefa 6.4 abrange toda a duração do projeto e baseia-se numa estratégia de envolvimento das partes interessadas em três fases, concebida para iniciar, fortalecer e sustentar progressivamente o envolvimento dos grupos-alvo relevantes.

A primeira fase, Iniciação do Envolvimento, abrange os meses 1 a 12 e centra-se na apresentação do projeto LEONARDO e das suas soluções propostas às partes interessadas relevantes, em particular nas regiões dos locais-piloto. As atividades previstas para esta fase incluem a identificação e o mapeamento das partes interessadas, a divulgação e as primeiras atividades de disseminação.

Este documento, D6.6 "Formação e envolvimento das partes interessadas e capacitação dos utilizadores – primeira fase", relata as atividades realizadas durante a primeira fase da Tarefa 6.4. Descreve a metodologia aplicada para identificar e categorizar as partes interessadas relevantes, o estabelecimento do repositório de partes interessadas, o processo de informação e consentimento utilizado para apoiar o contacto com as partes interessadas e as atividades iniciais de envolvimento e sensibilização implementadas durante o período do relatório. O documento também apresenta as atividades iniciais realizadas em relação aos três locais-piloto e descreve as próximas etapas para a segunda fase da estratégia de envolvimento.

Os resultados e a experiência desta fase inicial servirão de base para a fase subsequente, que abrangerá os meses 13 a 24 e será relatada em D6.7.

2 Envolvimento das partes interessadas

O envolvimento das partes interessadas é o processo contínuo e bidirecional pelo qual um projeto identifica, informa, consulta e colabora com indivíduos, grupos e organizações que podem influenciar, ser afetados ou ter interesse nas suas atividades e resultados. Um envolvimento eficaz ajuda a garantir que as perspetivas, necessidades e preocupações das partes interessadas sejam compreendidas e consideradas ao longo de todo o ciclo de vida do projeto. É importante porque apoia a tomada de decisões informadas e inclusivas, fortalece a confiança e a transparência, facilita a troca de conhecimento, ajuda a antecipar riscos e oportunidades e promove a relevância, a aceitação, a adoção e a sustentabilidade a longo prazo dos resultados do projeto.

No âmbito do projeto LEONARDO, o envolvimento das partes interessadas constitui, portanto, a base para a comunicação direcionada, a formação, a participação e o capacitação dos utilizadores em todos os diferentes grupos de partes interessadas do projeto.

2.1 Identificação das partes interessadas

2.1.1 Metodologia

O mapeamento das partes interessadas foi iniciado e coordenado pela RINA-C e implementado com a contribuição de todos os parceiros do consórcio. O objetivo era identificar as partes interessadas relevantes para as dimensões técnica, regulamentar, de mercado e de replicação do projeto LEONARDO e estabelecer as bases para futuras atividades de envolvimento, formação e disseminação. A abordagem baseou-se nas seguintes etapas:

- Definição das categorias e subcategorias de partes interessadas relevantes para o âmbito técnico do projeto LEONARDO;
- Revisão e validação das categorias propostas pelos parceiros do consórcio;
- Recolha de contactos de potenciais partes interessadas através das redes profissionais e institucionais dos parceiros;
- Registo de informações das partes interessadas num repositório partilhado de partes interessadas;
- Aplicação de medidas de segurança de privacidade e proteção de dados, incluindo a utilização de um formulário de informação das partes interessadas baseado no consentimento;
- Identificação das partes interessadas em receber mais informações e participar em futuras atividades de envolvimento no projeto.

Em paralelo com as atividades de mapeamento de partes interessadas realizadas no âmbito da Tarefa 6.4, foram conduzidas atividades adicionais de identificação de partes interessadas no WP2 para apoiar análises específicas dos pilotos e atividades de implementação. O mapeamento de partes interessadas do WP2 concentra-se em agentes diretamente relevantes para os locais-piloto e os seus contextos locais, enquanto o repositório de partes interessadas desenvolvido no âmbito da Tarefa 6.4 adota uma perspetiva abrangente do projeto e visa partes interessadas com potencial interesse nos resultados do LEONARDO, em atividades de formação, oportunidades de replicação, vias de exploração e desenvolvimento de políticas.

Embora desenvolvidos para fins diferentes, os dois processos de identificação de partes interessadas são complementares. Durante a próxima fase do projeto, a T6.4 será alinhada com as bases de dados de partes interessadas específicas dos pilotos do WP2, e o repositório de partes interessadas do WP6 será melhorado para apoiar uma estratégia mais abrangente de envolvimento das partes interessadas em todo o projeto.

2.1.2 Categorias de partes interessadas

Para garantir uma abordagem consistente na identificação das partes interessadas em todo o consórcio, estas foram agrupadas em categorias que refletem a sua relevância para os objetivos do projeto LEONARDO e o seu potencial papel nas atividades de disseminação. Assim, as partes interessadas foram classificadas de acordo com o seu interesse esperado, influência e potencial contribuição para o desenvolvimento e futura adoção dos resultados do LEONARDO, atribuindo-se-lhes uma pontuação geral de relevância que varia de 1 (baixa) a 5 (alta).

É importante notar que esta categorização difere das atividades de identificação de partes interessadas realizadas no âmbito do WP2. Enquanto o WP2 se concentra principalmente nas partes interessadas diretamente relevantes para os locais-piloto individuais e os seus contextos de implementação locais, as categorias de partes interessadas definidas na Tarefa 6.4 adotam uma perspetiva mais ampla, abrangendo as partes interessadas com potencial relevância para o projeto como um todo. As duas abordagens são complementares e espera-se que sejam progressivamente alinhadas e integradas durante as próximas fases do projeto, a fim de apoiar uma estratégia coerente de envolvimento das partes interessadas em todos os pacotes de trabalho.

As categorias propostas para o mapeamento das partes interessadas do projeto LEONARDO estão resumidas na tabela abaixo.

TABELA 2-1: CATEGORIAS DE PARTES INTERESSADAS

Informações importantes para as categorias de partes interessadas	
Categoria de partes interessadas	**Que partes interessadas se enquadram nesta categoria?**
Prossumidores industriais e utilizadores finais	Empresas e instalações industriais interessadas em flexibilidade energética, sistemas de gestão de energia (EMS), resposta à procura, eficiência energética e otimização de custos.
Fornecedores de soluções tecnológicas e digitais	Fornecedores de soluções de EMS (Sistemas de Gestão de Energia), automação, controlo baseado em IA (Inteligência Artificial), previsão, monitorização de energia, interoperabilidade, integração de dados e plataformas digitais.
Agregadores e prestadores de serviços de flexibilidade	Agregadores, prestadores de serviços de flexibilidade, ESCOs, FLESCOs e outros intervenientes que viabilizam serviços de flexibilidade industrial.
Agentes do Sistema Energético e do Mercado	Operadores da Rede de Transporte (TSO), Operadores da Rede de Distribuição (DSO), Responsáveis pelo Equilíbrio (BRP), fornecedores de energia, operadores de mercado e outros intervenientes envolvidos em serviços de rede e mercados de energia.

Clusters industriais e parques empresariais	Aglomerados industriais, parques empresariais, distritos industriais e redes de locais industriais fisicamente próximos.
Comunidades energéticas e redes energéticas locais	Comunidades energéticas, iniciativas energéticas locais e organizações que apoiam a gestão ou flexibilidade energética coletiva.
Investigação, Inovação e Normalização	Universidades, centros de investigação, organizações de inovação e organismos de normalização que trabalham com flexibilidade industrial, redes inteligentes, resposta à procura, interoperabilidade de sistemas de gestão de energia, inteligência artificial ou descarbonização.
Decisores Políticos e Autoridades Públicas	Decisores políticos, reguladores, autoridades públicas e agências envolvidas na conceção do mercado de energia, na coordenação entre Operadores da Rede de Transporte (TSO) e Operadores da Rede de Distribuição (DSO), na agregação de flexibilidade e na descarbonização industrial.
Agentes financeiros, de investimento e de replicação	Potenciais investidores, entidades interessadas na implementação e replicação e utilizadores finais interessados em adotar, expandir ou comercializar os resultados do LEONARDO.
Iniciativas, associações e redes da UE	Associações industriais, plataformas da UE, projetos irmãos do LIFE-CET e do Horizonte Europa, grupos de trabalho do BRIDGE, ONG e redes de inovação.
Meios de comunicação social e comunicação	Imprensa, jornalistas, boletins informativos, meios digitais, TV, rádio, podcasts e outros canais de comunicação relevantes para o projeto.
Outro (especifique nos detalhes adicionais)	Partes interessadas que não se enquadram nas categorias acima; por favor, especifique a sua função ou relevância para o projeto na coluna "Detalhes adicionais".

2.1.3 Orientações para a identificação das partes interessadas e critérios de seleção

A RINA-C desenvolveu um conjunto de diretrizes e instruções para a identificação de partes interessadas, que foram partilhadas com todos os parceiros do projeto através do modelo de repositório de partes interessadas. O objetivo da orientação era auxiliar os parceiros na identificação das partes interessadas relevantes para os objetivos do projeto LEONARDO e na aplicação de uma metodologia comum para a seleção e classificação destas partes interessadas.

TABELA 2-2: ORIENTAÇÕES PARA A IDENTIFICAÇÃO DAS PARTES INTERESSADAS

INFORMAÇÕES sobre a Identificação das Partes Interessadas:

1. Quem são as partes interessadas? Uma parte interessada é qualquer indivíduo, grupo ou organização que tenha interesse nos resultados de um projeto ou seja afetada por eles. No âmbito do projeto LEONARDO, as partes interessadas podem incluir, por exemplo, comunidades locais, organismos governamentais, parceiros da indústria, instituições de investigação e organizações não governamentais. Essencialmente, qualquer entidade que possa influenciar, ser influenciada ou estar envolvida nas atividades do projeto é considerada uma parte interessada.
2. O que fazer com a folha de cálculo Excel? Indique o nome e mais informações sobre as partes interessadas que, na sua opinião, são relevantes para o projeto LEONARDO. Preencha as células em branco e use a secção "comentários" para informações adicionais.
3. Matriz de Partes Interessadas: Uma vez que vamos mapear as partes interessadas numa "Matriz de Partes Interessadas", pedimos que avalie o nível de influência e interesse de cada parte interessada no projeto nas colunas correspondentes. Iremos definir melhor estes níveis e discuti-los em pormenor num workshop específico para mapeamento de partes interessadas.
4. Os seus dados: Indique o nome da sua organização para que saibamos quem contactar para obter mais informações.

Além disso, o guia incluía uma série de perguntas elaboradas para apoiar o processo de identificação. As perguntas incentivavam os parceiros a considerar quais agentes poderiam influenciar a implementação do projeto, ser afetados pelos resultados do projeto, contribuir com conhecimento especializado ou recursos, apoiar o desenvolvimento de políticas e regulamentação ou desempenhar um papel na futura adoção e replicação das soluções LEONARDO.

Foi dada atenção à identificação de decisores, agentes influentes, organizações potencialmente interessadas nos resultados do projeto, partes interessadas essenciais para a implementação do projeto e agentes que possam ter perspetivas diferentes ou opostas em relação às soluções propostas. As perguntas orientadoras visavam apoiar um exercício sistemático e abrangente de mapeamento de partes interessadas em todas as organizações parceiras.

TABELA 2-3: PERGUNTAS ORIENTADORAS PARA A IDENTIFICAÇÃO DAS PARTES INTERESSADAS

Perguntas orientadoras para reflexão sobre as partes interessadas relevantes:
1) Quem é responsável por tomar decisões que possam afetar o projeto?
2) Existem políticas emergentes ou existentes que beneficiarão ou serão afetadas pelo projeto? Em caso afirmativo, quem precisa de ser informado?
3) Que indivíduos provavelmente serão afetados pelos resultados do projeto?
4) Que grupos de indivíduos podem fornecer informações, equipamentos ou recursos relevantes?
5) Quem provavelmente terá uma visão negativa do projeto?
6) Que partes interessadas é essencial envolver? Quais é preferível envolver? Quem precisa de ser consultado? Quem precisa de ser informado?
7) Que partes provavelmente serão as mais influentes?
8) Quem será fundamental para a entrega final do projeto?

9) Existe algum consórcio que possa estar interessado nesta investigação? Se sim, podem envolver-se?
Exemplos de agentes relacionados que poderiam estar envolvidos: agentes de financiamento (bancos, fundos, consultoria financeira, financiamento coletivo, etc.), instituições e administrações públicas, agências/organismos técnicos (universidades, empresas de serviços públicos, operadores de energia, etc.), produtores e fabricantes, associações civis/setoriais (organizações setoriais, institutos de investigação, cooperativas), agentes empresariais (PME, grandes empresas, empresas comerciais, empresas industriais).

2.1.4 Repositório de partes interessadas

As diretrizes para identificação das partes interessadas, as perguntas orientadoras, as categorias de partes interessadas e os critérios de avaliação foram incorporados no modelo de repositório de partes interessadas distribuído a todos os parceiros do consórcio. O modelo forneceu uma estrutura metodológica comum para o mapeamento das partes interessadas e garantiu a consistência na identificação, classificação e priorização das partes interessadas em todo o consórcio.

Através do uso de definições, critérios de seleção e parâmetros de pontuação partilhados, os parceiros puderam contribuir com informações sobre as partes interessadas de forma comparável, apoiando o desenvolvimento de um repositório consolidado de partes interessadas ao nível do projeto e facilitando futuras atividades de envolvimento das partes interessadas.

De forma geral, o repositório de partes interessadas é um ficheiro de trabalho interno usado para consolidar informações sobre as partes interessadas propostas pelos parceiros do consórcio. Inclui informações sobre o parceiro contribuinte, organização, localização, categoria e subcategoria da parte interessada, função, estado do contacto, data de envio do formulário e disponibilidade para ser contactado. As informações de contacto pessoal são marcadas como privadas e não são divulgadas neste documento público.

Foi desenvolvido em formato de folha de cálculo Excel. Para cada parte interessada, os parceiros foram convidados a fornecer informações relevantes, incluindo o nome da organização, a categoria da parte interessada, a localização geográfica, a justificação para o envolvimento do ponto de vista do projeto, os benefícios esperados do ponto de vista da parte interessada e comentários adicionais, quando pertinente.

O modelo do repositório de partes interessadas e as instruções relacionadas foram partilhados com todos os parceiros do consórcio, que foram convidados a contribuir com contactos das suas respetivas redes profissionais, institucionais e setoriais. No entanto, no momento da primeira versão, apenas dois parceiros tinham enviado contributos, visto que o processo ainda está em curso. Consequentemente, o repositório atual deve ser considerado uma representação inicial e parcial do panorama de partes interessadas relevantes para o LEONARDO. Contributos adicionais do consórcio serão necessárias durante o próximo período do projeto para expandir o repositório, melhorar a sua cobertura geográfica e garantir uma representação mais equilibrada das categorias de partes interessadas definidas na tabela abaixo.

TABELA 2-2: REPOSITÓRIO DE PARTES INTERESSADAS

Indicador	Estado na primeira versão
Organizações de partes interessadas identificadas	10 partes interessadas mapeadas no repositório
Países representados	2 países
Parceiros do consórcio que contribuíram	2 parceiros contribuíram
Informações de contacto	Mantidas confidenciais no repositório interno e geridas através do processo de informação das partes interessadas baseado no consentimento.

Consequentemente, a distribuição atual entre as categorias de partes interessadas reflete os contributos disponíveis no momento da elaboração do relatório e, portanto, não deve ser interpretada como uma representação abrangente da importância relativa ou da presença dos diferentes grupos de partes interessadas dentro do ecossistema LEONARDO.

A distribuição atual das partes interessadas mostra uma predominância de organizações pertencentes às categorias Clusters Industriais e Parques Empresariais (5 organizações) e Agentes do Sistema Energético e do Mercado (3 organizações). Isto reflete a forte relevância destes grupos de partes interessadas para os objetivos do projeto, particularmente no que diz respeito à flexibilidade industrial, à gestão de energia e à futura implementação de soluções colaborativas de flexibilidade. Outras partes interessadas foram identificadas nas categorias Fornecedores de Soluções Tecnológicas e Digitais (2 organizações) e Investigação, Inovação e Normalização (1 organização), que contribuem com conhecimento técnico, capacidade de inovação e oportunidades de troca de conhecimento.

TABELA 2-5: CATEGORIAS DE PARTES INTERESSADAS IDENTIFICADAS PELOS PARCEIROS

Categoria de partes interessadas	Número de partes interessadas mapeadas
Fornecedores de soluções tecnológicas e digitais	2
Agentes do Sistema Energético e do Mercado	3
Clusters industriais e parques empresariais	5
Investigação, Inovação e Normalização	1

Para colmatar a limitação identificada, o pedido de contributos dos parceiros será reiterado na próxima fase. O repositório permanecerá aberto para atualizações e será progressivamente complementado com mais contactos de todo o projeto e, quando relevante, com informações geradas pelas atividades de identificação de partes interessadas específicas dos pilotos realizadas no âmbito do WP2.

2.1.5 Informações para as partes interessadas e processo de RGPD

Para facilitar o registo das partes interessadas e a recolha do consentimento, os parceiros do projeto foram convidados a divulgar um e-mail de convite através das suas respetivas redes profissionais, institucionais e setoriais (ver Anexo 1). O e-mail descrevia os objetivos do projeto, apresentava oportunidades de participação das partes interessadas e convidava os destinatários a preencher o Formulário de Consentimento, dando assim o seu consentimento para futuras comunicações relacionadas com o projeto, em conformidade com os requisitos do RGPD.

O Formulário de Consentimento apresenta a oportunidade de participar na comunidade de partes interessadas do projeto e obtém o consentimento explícito antes que os dados de contacto sejam partilhados com a RINA-C para atividades de envolvimento das partes interessadas (ver Anexo 2). Recolhe informações básicas das partes interessadas, incluindo nome, organização, cargo, país e dados de contacto, para facilitar a comunicação e a participação nas atividades do projeto. Além disso, o formulário inclui uma declaração de consentimento explícito da parte interessada, relacionada com o RGPD, afirmando que os dados de contacto serão usados apenas pela RINA e pelos parceiros do projeto para comunicação relacionada com o LEONARDO durante a duração do projeto.

As informações recolhidas apoiarão o desenvolvimento e a manutenção da base de dados de partes interessadas do projeto, bem como a divulgação de atualizações sobre o projeto e oportunidades de participação.

2.2 Matriz de partes interessadas

Conforme previsto, os parceiros avaliaram as partes interessadas incluídas no repositório de acordo com dois critérios: nível de interesse no projeto LEONARDO e nível de influência sobre o ambiente do projeto, as futuras vias de adoção, a aceitação pelo mercado e o desenvolvimento de políticas. Como parte do mapeamento das partes interessadas, os parceiros do consórcio foram convidados a atribuir uma pontuação de 1 (baixo) a 5 (alto) para ambas as dimensões. A avaliação resultante foi utilizada para desenvolver uma matriz de partes interessadas e identificar abordagens de envolvimento adequadas para diferentes grupos de partes interessadas.

A matriz de partes interessadas categoriza as partes interessadas em quatro grandes grupos de envolvimento:

- Envolver Ativamente: partes interessadas com grande influência e interesse, que exigem interação regular e participação ativa nas atividades do projeto;
- Manter Satisfeito: partes interessadas com grande influência, mas com interesse comparativamente menor, que exigem comunicação direcionada e atualizações periódicas;
- Manter Informado: partes interessadas com menor influência, mas com forte interesse no desenvolvimento do projeto, que podem beneficiar da partilha regular de informações e de oportunidades de participação;
- Monitorizar: partes interessadas com níveis relativamente baixos de influência e interesse, que exigem monitorização limitada, porém contínua, ao longo do tempo.

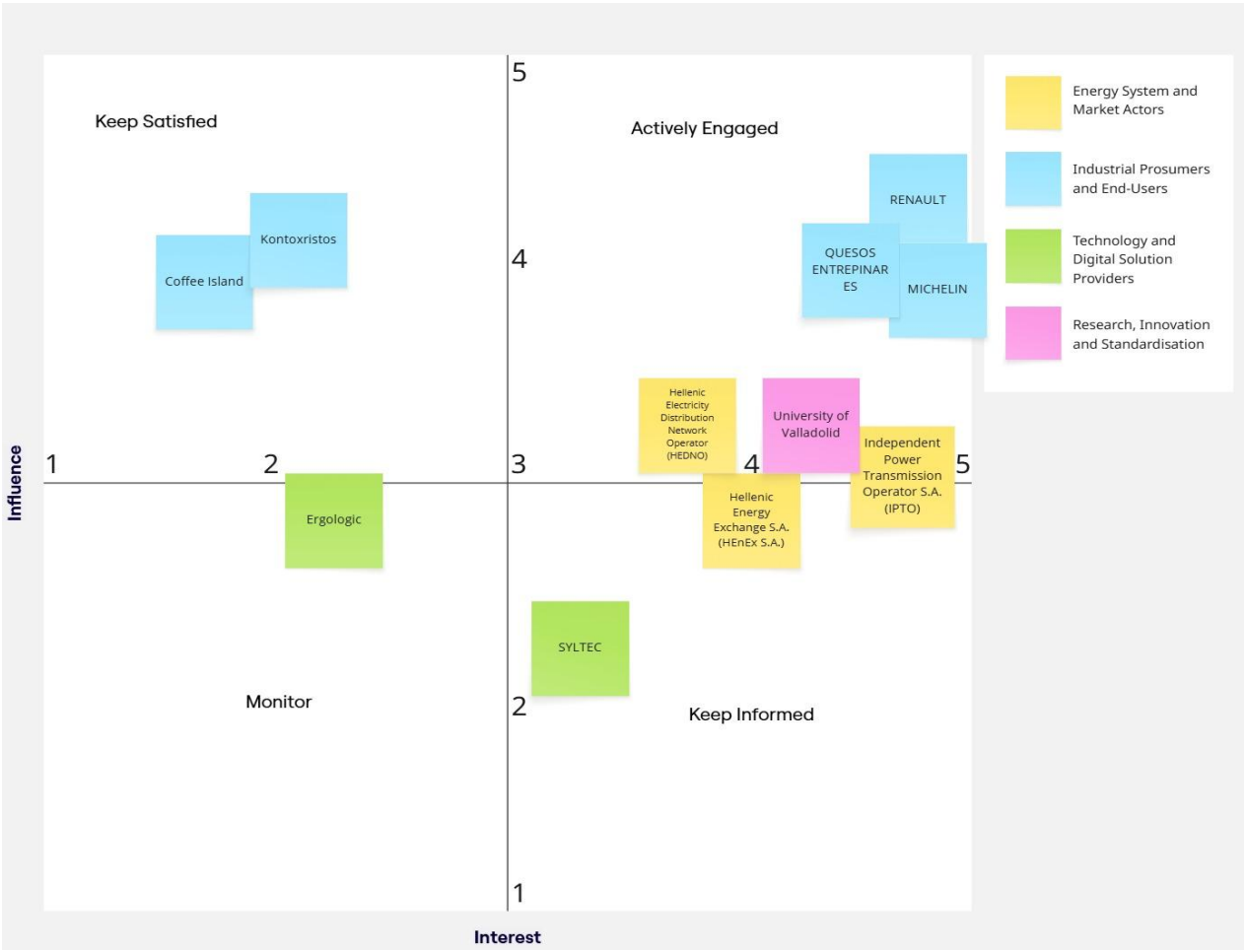

FIGURA 2-1: MATRIZ DE PARTES INTERESSADAS COM BASE NA AVALIAÇÃO DE INTERESSE E INFLUÊNCIA

A matriz preliminar de partes interessadas reflete as partes interessadas atualmente incluídas no repositório e, portanto, deve ser considerada uma representação inicial do panorama de partes interessadas do LEONARDO. Dado o número limitado de contributos de partes interessadas recebidas no momento da primeira versão do repositório, a matriz deve ser considerada uma ferramenta de mapeamento preliminar, e não um exercício final de priorização de partes interessadas.

A maioria das partes interessadas está concentrada nos quadrantes "Envolver Ativamente" e "Manter Informado", indicando um nível geralmente elevado de interesse em flexibilidade industrial, sistemas de gestão de energia e desenvolvimentos de mercado relacionados.

Diversas partes interessadas pertencentes às categorias Prossumidores Industriais e Utilizadores Finais, bem como Agentes do Sistema Energético e do Mercado, foram avaliadas como tendo elevada influência e elevado interesse. Espera-se que estas partes interessadas desempenhem um papel importante na futura implementação, validação, replicação e adoção de mercado das soluções LEONARDO. A matriz também destaca a relevância de organizações de investigação e inovação, que podem contribuir com conhecimento técnico, troca de informações e apoio a atividades de disseminação e normalização.

A distribuição atual de partes interessadas reflete, em grande parte, os contributos recebidos durante a primeira versão do repositório e não deve ser interpretada como uma representação completa de

todos os grupos de partes interessadas relevantes para o projeto. À medida que novas partes interessadas forem identificadas e integradas no repositório, a matriz de partes interessadas será revista e atualizada periodicamente para apoiar a evolução da estratégia de envolvimento das partes interessadas ao longo da duração do projeto.

3 Atividades de envolvimento

Desde o início do projeto (setembro de 2025), foram realizadas atividades de envolvimento com diferentes partes interessadas. Os parceiros diretamente envolvidos nas atividades e tarefas do projeto foram os mais participativos neste primeiro período. No entanto, através de diferentes tipos de consultas, também as partes interessadas externas tiveram a oportunidade de compreender melhor os objetivos e metas do LEONARDO.

Foram adotadas diferentes tipologias de interação durante esta primeira fase. As mais comuns e recorrentes são as seguintes:

- **Assembleias Gerais (AGs):** durante estas reuniões, que decorrem a cada seis meses, todo o consórcio tem a oportunidade de partilhar progressos e marcos, eventuais problemas e dúvidas. As AGs são sempre úteis não apenas para compreender o desenvolvimento do projeto como um todo, mas também para manter o envolvimento ativo entre os parceiros.
- **Reuniões dos Pacotes de Trabalho (WP):** cada WP reúne-se atualmente com os membros relevantes entre as Assembleias Gerais. Isto ajuda a equipa a manter-se alinhada sobre o progresso do seu objetivo principal e sobre como os parceiros envolvidos podem colaborar entre si.
- **Newsletter do projeto:** mensalmente, a newsletter do LEONARDO informa os participantes registados (108 utilizadores em setembro de 2026) sobre todas as novidades do projeto. A cada seis meses, os participantes recebem estas atualizações por e-mail.

- **O Centro de Conhecimento sobre Flexibilidade Industrial (IFKH)** é a plataforma central do LEONARDO para partilha de conhecimento, ferramentas e capacitação. Destina-se a indústrias, investigadores, decisores políticos e outras partes interessadas em flexibilidade energética industrial, e todos podem aceder-lhe e partilhar os seus conhecimentos sobre o tema.

Estas duas tipologias principais de envolvimento das partes interessadas internas foram benéficas para o projeto como um todo e garantiram a consistência entre os múltiplos entregáveis e tarefas. Contudo, foram também implementadas outras metodologias durante a primeira fase. As secções seguintes descrevem em pormenor as reuniões realizadas e os seus objetivos, bem como o primeiro webinar realizado pelo LEONARDO.

3.1 Reuniões anteriores do LEONARDO

O projeto LEONARDO foi oficialmente lançado em **24 de setembro de 2025 com a Reunião de arranque realizada em Trento**, Itália, nas instalações da coordenadora do projeto, a Fondazione Bruno Kessler (FBK). A reunião reuniu todos os parceiros do consórcio pela primeira vez, permitindo o alinhamento em relação à visão, aos objetivos, à estratégia de implementação e ao plano de trabalho do projeto. Os marcos iniciais foram definidos e as bases para a colaboração em todo o consórcio foram estabelecidas, marcando o início de uma iniciativa de três anos destinada a mobilizar a flexibilidade industrial e apoiar a transição energética sustentável da Europa.

Nos **dias 22 e 23 de abril de 2026**, representantes do projeto LEONARDO participaram numa **reunião do projeto irmão E-BUSCO em Atenas, Grécia**. Durante o evento, o consórcio apresentou os objetivos do projeto, as atividades em curso e os desenvolvimentos futuros, além de trocar experiências com outros parceiros europeus. A reunião fortaleceu a colaboração entre iniciativas relacionadas e ajudou a identificar oportunidades para a partilha de conhecimento e sinergias que apoiam a transição energética europeia.

Em **junho de 2026**, o projeto divulgou ainda mais as suas atividades e resultados preliminares através da participação na **13ª Conferência Internacional sobre Gestão Sustentável de Resíduos Sólidos**, realizada na **ilha de Kos, Grécia.** Durante a conferência, foi feita uma apresentação sobre a integração de ferramentas de flexibilidade na gestão de energia em infraestruturas críticas, destacando a abordagem do LEONARDO para melhorar a flexibilidade energética industrial e partilhando conhecimentos das suas atividades de investigação e implementação em curso. O evento proporcionou uma importante plataforma de interação com investigadores, representantes da indústria e decisores políticos, contribuindo para a visibilidade e disseminação dos resultados do projeto.

De forma geral, durante o seu primeiro ano de implementação, o projeto LEONARDO concentrou-se em estabelecer a colaboração do consórcio, definir os requisitos técnicos e das partes interessadas, impulsionar o desenvolvimento de soluções de flexibilidade industrial, promover a interoperabilidade e a integração de sistemas, interagir com projetos irmãos e partes interessadas externas e disseminar os resultados do projeto através de eventos e conferências internacionais. Estas atividades lançaram as bases para as fases subsequentes de implementação dos pilotos, validação e exploração dos resultados do projeto.

3.2 Primeiro webinar

O webinar realizado em 23 ^{de} setembro de 2026 apresentou as conclusões do WP2 do LEONARDO, especificamente do entregável 2.1. Como mencionado anteriormente, o WP2 tem como foco o envolvimento e a identificação das partes interessadas. De facto, outras atividades de envolvimento foram realizadas pelo parceiro EEE e serão descritas em maior pormenor nos entregáveis do WP2. Enquanto o objetivo principal da Tarefa 6.4 é promover a adoção generalizada de estratégias de envolvimento das partes interessadas pela lista mais ampla de partes identificadas, o WP2 concentra-se no envolvimento estritamente relacionado com as atividades dos pilotos.

Não por acaso, este webinar foi organizado pela RINA-C em colaboração com os parceiros dos pilotos, principalmente FBK, EEE e UPATRAS. O principal tema abordado foi a abordagem à flexibilidade da procura industrial e as conclusões das consultas com as partes interessadas realizadas nas regiões dos locais-piloto em Itália, Áustria e Bulgária/Grécia. O evento abordou o quadro do projeto, os requisitos das partes interessadas, as condições regulamentares e as considerações funcionais, técnicas, comerciais e organizacionais que afetam a participação industrial nos mercados de energia e flexibilidade.

O evento foi realizado online, na plataforma Teams, e partilhado com as partes interessadas, tanto internas como externas. Diversos canais foram utilizados para divulgar a reunião: por e-mail, redes sociais e também com os projetos parceiros que colaboram com o LEONARDO. O número total de participantes foi de 39 pessoas, que permaneceram ligadas durante toda a duração do webinar (1

hora). De modo geral, a participação foi bastante ativa, foram colocadas poucas perguntas no final e a perceção geral foi positiva.

3.3 Próximos passos

De acordo com o Acordo de Subvenção, a RINA-C deverá organizar mais dois webinars. Prevê-se realizar um webinar em cada uma das duas fases seguintes planeadas para a T6.4. A tabela abaixo descreve os tópicos gerais e os prazos a cumprir para os webinars e atividades de envolvimento.

TABELA 3-1: PRÓXIMOS PASSOS

Atividades de envolvimento	Período planeado
WEBINAR 1:	Setembro de 2026
WEBINAR 2: Estimular a Mudança de Práticas	Meses 13 a 24 do projeto
WEBINAR 3: Garantir a eficácia das ferramentas do LEONARDO para uso pelas partes interessadas	Meses 25 a 36 do projeto

Conclusões

A primeira fase da Tarefa 6.4 estabeleceu as bases metodológicas e operacionais para o envolvimento das partes interessadas, a formação e o capacitação dos utilizadores no âmbito do projeto LEONARDO. Foi desenvolvido um quadro comum para a identificação, classificação e priorização das partes interessadas, apoiado por um repositório partilhado, uma matriz de interesses e influências e um processo baseado no consentimento para a gestão da informação das partes interessadas, em conformidade com os requisitos do RGPD. As atividades iniciais de envolvimento também apoiaram a coordenação do consórcio, a sensibilização externa e a troca de conhecimentos através de reuniões de projeto, eventos internacionais, canais de comunicação e o primeiro webinar do LEONARDO.

Os resultados devem ser considerados como uma linha de base inicial, visto que o repositório de partes interessadas reflete atualmente contributos apenas de parte do consórcio e ainda não oferece uma cobertura geográfica ou de categorias de partes interessadas abrangente. A próxima fase do projeto, portanto, concentrar-se-á em ampliar e diversificar o repositório, alinhando as atividades da Tarefa 6.4 com a identificação de partes interessadas específica dos pilotos realizada no âmbito do WP2 e atualizando periodicamente a matriz de partes interessadas. Estas ações apoiarão oportunidades de comunicação, formação e participação mais direcionadas, ao mesmo tempo que fortalecerão as condições para a validação, adoção, replicação e uso a longo prazo das soluções do LEONARDO.

Anexo 1

Dear [Name of the stakeholder],

I hope this message finds you well.

My name is [Name of the partner person in charge], and I am writing to you on behalf of [Name of the partner], one of the one of the partners involved in the LEONARDO project — a LIFE Clean Energy Transition project working to unlock large-scale industrial demand-side flexibility by enabling the aggregation of Energy Management Systems across industrial sites.

LEONARDO aims to overcome interoperability barriers between industrial Energy Management Systems and support the activation, aggregation, and optimisation of flexibility services. Through the development of the ***Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform (iFAAP),*** *AI-based control and forecasting services, pilot demonstrations, stakeholder training, business model development, and policy and standardisation activities, the project seeks to support grid stability, renewable energy integration, industrial decarbonisation, and new market opportunities for industrial actors.*

As part of our stakeholder engagement activities, we are currently mapping key organisations and individuals who could benefit from, contribute to, or support the future uptake of LEONARDO's results. Given your role and expertise, we would be delighted to involve you in this process.

By joining the LEONARDO stakeholder community, you will have the opportunity to:

- *Receive periodic updates through the project newsletter*
- *Take part in short questionnaires, consultations, and feedback activities*
- *Join webinars, workshops, training sessions, and public events*
- *Learn more about industrial flexibility, EMS interoperability, aggregation models, and flexibility services*
- *Exchange views with other experts, industrial actors, technology providers, market participants, and policy stakeholders*
- *Follow the development of LEONARDO tools such as* ***the Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform, the FlexifyMyIndustry Assistant, the Flexibility Readiness Indicator, and the Industrial Flexibility Knowledge Hub***

Your involvement would provide early insight into emerging solutions for industrial flexibility and demand-side response, while also offering the opportunity to contribute to discussions that may support future innovation, business models, policy development, and standardisation in the energy flexibility sector.

To ensure full compliance with GDPR requirements, we kindly ask for your explicit consent before sharing your contact details with RINA-C, the LEONARDO partner supporting stakeholder engagement activities. RINA-C may then contact you with further information about project activities and opportunities to get involved.

Please note that your contact details will only be used for communication related to the LEONARDO project and will not be retained or used beyond the project duration.

If you are happy to participate, please complete this form to provide your consent: LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent – Fill in form

If you have any questions or would prefer not to be included, don't hesitate to let us know.

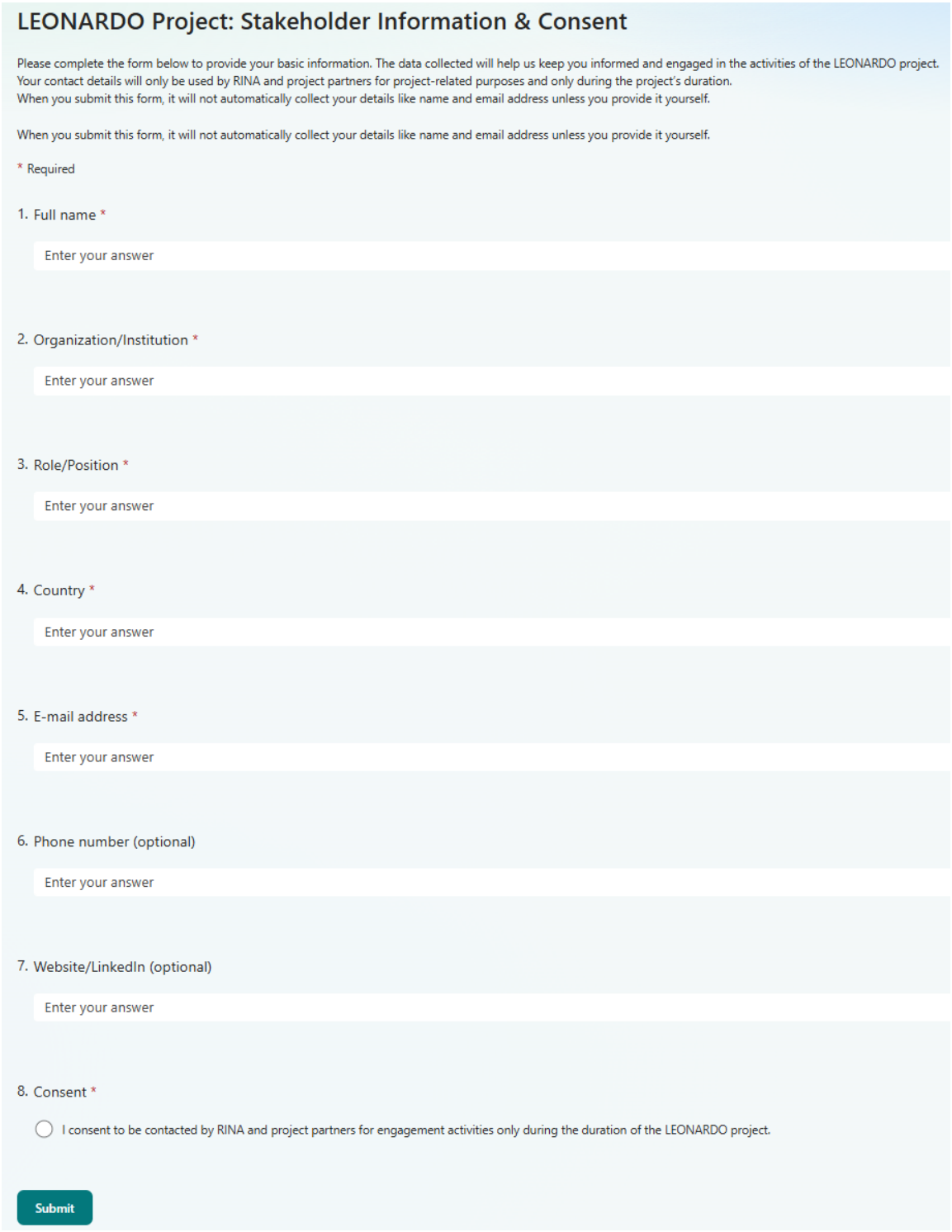
Thank you very much for your time and consideration.

Best Regard,

[Name and partner]

Anexo 2

A figura seguinte mostra o formulário de consentimento que foi enviado a todas as partes interessadas relevantes para garantir que os seus dados sejam tratados em conformidade com o RGPD (Regulamento Geral de Proteção de Dados).

LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent

Please complete the form below to provide your basic information. The data collected will help us keep you informed and engaged in the activities of the LEONARDO project.
Your contact details will only be used by RINA and project partners for project-related purposes and only during the project's duration.
When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

* Required

1. Full name *

Enter your answer

2. Organization/Institution *

Enter your answer

3. Role/Position *

Enter your answer

4. Country *

Enter your answer

5. E-mail address *

Enter your answer

6. Phone number (optional)

Enter your answer

7. Website/LinkedIn (optional)

Enter your answer

8. Consent *

I consent to be contacted by RINA and project partners for engagement activities only during the duration of the LEONARDO project.

Submit

LEONARDO

Номер на проекта: 101215528

Акроним на проекта: ЛЕОНАРДО

D6.6 – Обучение, ангажиране и овластяване на заинтересованите страни (ПЪРВА ФАЗА)

Дата: 11-11-2026

Автор: RINA-C

This project has received funding from the European Union's LIFE programme under grant agreement No 101215528.

Договорни данни за проекта

Заглавие на проекта	Предоставяне на услуги за гъвкавост чрез агрегирани промишлени произвеждащи потребители
Акроним на проекта	ЛЕОНАРДО
№ на споразумението за отпускане на безвъзмездна помощ	101215528
Начална дата на проекта	1 септември 2025 г.
Крайна дата на проекта	31 август 2028 г.
Продължителност	36 месеца
Уебсайт	LEONARDO project - RINA.org

Данни за доклада по проекта

Номер	D6.6
Заглавие	Обучение на заинтересованите страни, ангажиране и овластяване на потребителите
Работен пакет	WP6
Ниво на разпространение[1]	ПУ
Краен срок	30-09-2026
Дата на подаване	11-11-2026
Отговорност за резултата	RINA-C
Сътрудник(и) автор(и)	Лудовика Пилони (RINA-C)
Рецензент(и)	Андреа Мозер (EEE), Йоахим Хакер (EEE), Лаура Борсиери (CEDIS)
Окончателен преглед и одобрение на качеството	Диего Виези (FBK)/06-11-2026

[1] ПУ = Публичен
СО = Поверително, само за членовете на консорциума (включително службите на Комисията)

ИСТОРИЯ НА ДОКУМЕНТА

ДАТА	ВЕРСИЯ	ИМЕ	ПРОМЕНИ
28-09-2026	1.0	Първи чернова	Лудовика Пилони
20-10-2026	2.0	Окончателен проект	Лудовика Пилони
11-11-2026	3.0	Финален вариант с преведени версии	Ludovica Pilloni (RINA-C), Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), José L. Hernández (CARTIF), André Lisboa (EDP), Michaela Papageorgiou (HELLENiQ), Grigoris Dimopoulos (STOMANA)

Отказ от отговорност

Авторски © права 2025 LEONARDO Consortium партньори. Всички права запазени.

LEONARDO е проект LIFE, подкрепен от Европейската комисия по договор No 101215528. За повече информация относно проекта, неговите партньори и дейностите, моля свържете се с infoleonardo@fbk.eu. Не е позволено копиране или разпространение, по какъвто и да е начин, без предварителното писмено съгласие на собственика на правата върху собствеността.

Изразените мнения и мнения обаче са само на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или CINEA. Нито Европейският съюз, нито органът, който предоставя даденето, могат да бъдат държани отговорни за тях. Отговорността за информацията и изразените в тях мнения лежи изцяло върху автора(ите)

Обяснителна записка

Този продукт представя дейностите по обучение, ангажиране и овластяване на потребителите на заинтересованите страни, осъществени по време на първата фаза на проекта LEONARDO, обхващаща месеци 1 до 12. Проектът LEONARDO има за цел да улесни агрегирането на промишлени системи за управление на енергията и да подпомогне съвместната гъвкавост от страна на търсенето между индустриите, разположени във физическа близост. В рамките на Задача 6.4, дейностите по ангажиране на заинтересованите страни са предназначени да повишат осведомеността, да улеснят обмена на знания и да подкрепят бъдещото приемане и възпроизвеждане на решенията на LEONARDO.

По време на тази начална фаза беше разработена обща методология за идентифициране, класифициране и приоритизиране на заинтересованите страни, свързани с техническите, регулаторните, пазарните, политическите и репликационните измерения на проекта. Тази методология включваше категории заинтересовани страни, насоки за идентифициране, критерии за подбор, насочващи въпроси и оценка на влиянието на интересите. Тези елементи бяха включени в споделено хранилище на заинтересованите страни, предназначено да подпомогне последователното събиране на данни и бъдещото ангажиране в рамките на консорциума. Беше създаден и процес за информиране на заинтересованите страни, основан на съгласие, за да се гарантира, че личните данни за контакт се събират и управляват в съответствие с изискванията на GDPR.

Към момента на докладване, хранилището съдържаше 10 картографирани организации на заинтересовани страни от две държави, като приносите бяха получени от двама партньори от консорциума . Процесът все още е в ход, следователно хранилището и получената матрица на заинтересованите страни следва да се считат за предварителни и все още не са представителни за пълния пейзаж на заинтересованите страни по LEONARDO. Първоначалната оценка въпреки това показва, че повечето картографирани заинтересовани страни попадат в групите „Активно ангажирани“ и „Бъдете информирани“, което отразява като цяло високо ниво на интерес към индустриалната гъвкавост, системите за управление на енергията и свързаните с тях пазарни развития.

Първата фаза на проекта включваше също вътрешно и външно ангажиране чрез общи събрания, срещи по работните пакети, канали за комуникация по проекта, взаимодействие със сродни инициативи, участие в международни събития и Центъра за знания за индустриалната гъвкавост. Първият публичен уебинар, проведен онлайн на 23 септември 2026 г., представи подхода на проекта към гъвкавостта от страна на индустриалното търсене и констатациите от консултациите със заинтересованите страни в пилотните региони. Уебинарът включваше 39 участници и разгледа изискванията на заинтересованите страни, регулаторните условия и техническите, функционалните, бизнес и организационните фактори, влияещи върху участието на промишлеността на енергийните и гъвкавите пазари.

По време на втората фаза, хранилището и матрицата на заинтересованите страни ще бъдат разширени и периодично актуализирани чрез допълнителни приноси на консорциума и по-тясно съгласуване с пилотните дейности по идентифициране на заинтересованите страни в рамките на WP2. По-нататъшните дейности по ангажиране и обучение ще надграждат върху

основите, установени по време на тази първа фаза, включително организирането на втори уебинар, фокусиран върху стимулиране на промени в практиките на заинтересованите страни.

Съкращения и акроними

Акроним	Определение
AI	Изкуствен интелект
BRIDGE	Група за сътрудничество по проекти за интелигентна енергия и съхранение на енергия, финансирана от Европейската комисия
BRP	Отговорна страна за балансиране
DSO	Оператор на разпределителна система
EMS	Система за управление на енергията
ESCO	Компания за енергийни услуги
EU	Европейски съюз
FBK	Фондация Бруно Кеслер
FLESCO	Компания за енергийни услуги „Гъвкавост“
GA	Общо събрание
GDPR	Общ регламент относно защитата на данните
IFKH	Център за знания за индустриална гъвкавост
LIFE	Програма LIFE на Европейския съюз
RINA-C	РИНА Консултантска компания
TSO	Оператор на преносна система
WP	Работен пакет

Съдържание

1 Въведение 9
2 Ангажиране на заинтересованите страни 10
2.1 Идентифициране на заинтересованите страни 10
2.1.1 Методология 10
2.1.2 Категории заинтересовани страни 11
2.1.3 Насоки за идентифициране на заинтересованите страни и критерии за подбор 12
2.1.4 Хранилище на заинтересованите страни 13
2.1.5 Информация за заинтересованите страни и процес по GDPR 15
2.2 Матрица на заинтересованите страни 15
3 Дейности по ангажиране 18
3.1 ЛЕОНАРДО Минали срещи 18
3.2 Първи уебинар 19
3.3 Следващи стъпки 19
Заключения 21
Приложение 1 22
Приложение 2 23

1 Въведение

Проектът LEONARDO има за цел да подпомогне обединяването на разнообразни промишлени системи за управление на енергията (EMS), за да се оптимизира съвместната гъвкавост от страна на търсенето от индустрии във физическа близост. Проектът разглежда бариерите пред оперативната съвместимост, подобрява функционалностите на EMS и оценява стойността на решенията за промишлена гъвкавост в реални условия чрез три пилотни обекта, разположени в Италия, Австрия и България/Гърция.

Ангажирането на заинтересованите страни, обучението и овластяването на потребителите са ключови компоненти от подхода на проекта за насърчаване на осведомеността, обмена на знания и бъдещото внедряване на решенията на LEONARDO. Тези дейности се изпълняват в рамките на Задача 6.4, „Обучение, ангажиране и овластяване на потребителите на заинтересованите страни по LEONARDO“, ръководена от RINA-C с участието на всички партньори по проекта. Задача 6.4 обхваща цялата продължителност на проекта и се основава на трифазна стратегия за ангажиране на заинтересованите страни, предназначена да инициира, засили и поддържа участието на съответните целеви групи.

Първата фаза, „Започване на ангажираност“, обхваща месеци 1–12 и се фокусира върху представянето на проекта LEONARDO и предложените от него решения на съответните заинтересовани страни, особено в регионите на пилотния обект. Предвидените дейности за тази фаза включват идентифициране и картографиране на заинтересованите страни, работа с обществеността и първите дейности по разпространение на информация.

Настоящият проектен резултат D6.6 „Обучение, ангажиране и овластяване на потребителите на LEONARDO – първа фаза“, докладва за дейностите, предприети по време на първата фаза на Задача 6.4. Той описва методологията, приложена за идентифициране и категоризиране на съответните заинтересовани страни, създаването на хранилище на заинтересованите страни, процеса на информиране и съгласие, използван за подпомагане на работата със заинтересованите страни, както и първоначалните дейности за ангажиране и повишаване на осведомеността, осъществени през отчетния период. Проектният резултат представя и първоначалните дейности, проведени във връзка с трите пилотни обекта, и очертава следващите стъпки за втората фаза на стратегията за ангажиране.

Резултатите и опитът от тази начална фаза ще осигурят основата за следващата фаза, обхващаща месеци 13–24 и докладвана в D6.7.

2 Ангажиране на заинтересованите страни

Ангажирането на заинтересованите страни е непрекъснат двупосочен процес, чрез който проектът идентифицира, информира, консултира и си сътрудничи с лица, групи и организации, които могат да повлияят, да бъдат засегнати от или да имат интерес към неговите дейности и резултати. Ефективното ангажиране помага да се гарантира, че гледните точки, нуждите и опасенията на заинтересованите страни се разбират и вземат предвид през целия жизнен цикъл на проекта. То е важно, защото подкрепя информираното и приобщаващо вземане на решения, укрепва доверието и прозрачността, улеснява обмена на знания, помага за предвиждане на рискове и възможности и насърчава уместността, приемането, усвояването и дългосрочната устойчивост на резултатите от проекта.

В рамките на LEONARDO, ангажирането на заинтересованите страни осигурява основата за целенасочена комуникация, обучение, участие и овластяване на потребителите в различните групи заинтересовани страни по проекта.

2.1 Идентифициране на заинтересованите страни

2.1.1 Методология

Дейността по картографиране на заинтересованите страни беше инициирана и координирана от RINA-C и осъществена с приноса на всички партньори от консорциума. Целта беше да се идентифицират заинтересованите страни, имащи отношение към техническите, регулаторните, пазарните и репликационните измерения на проекта LEONARDO, и да се установи основата за бъдещи дейности по ангажиране, обучение и разпространение. Подходът се основаваше на следните стъпки:

- дефиниране на категории и подкатегории заинтересовани страни, свързани с техническия обхват на LEONARDO;
- преглед и валидиране на предложените категории от партньорите в консорциума;
- събиране на потенциални контакти със заинтересовани страни чрез професионалните и институционалните мрежи на партньорите;
- записване на информация за заинтересованите страни в споделено хранилище на заинтересованите страни;
- прилагане на предпазни мерки за поверителност и защита на данните, включително използването на формуляр за информация за заинтересованите страни, основан на съгласие;
- идентифициране на заинтересовани страни, които са заинтересовани от получаване на допълнителна информация и участие в бъдещи дейности по проекта.

Успоредно с дейностите по картографиране на заинтересованите страни, извършени по Задача 6.4, в рамките на WP2 бяха проведени допълнителни дейности по идентифициране на заинтересованите страни, за да се подпомогнат специфичните за пилотния проект анализи и дейностите по изпълнението. Картографирането на заинтересованите страни по WP2 се фокусира върху участници, пряко свързани с отделните пилотни обекти и техния местен контекст, докато хранилището на заинтересованите страни, разработено по Задача 6.4, възприема перспектива за целия проект и е насочено към заинтересовани страни с потенциален интерес към резултатите от LEONARDO, обучителните дейности, възможностите за възпроизвеждане, пътищата за експлоатация и разработването на политики.

Въпреки че са разработени за различни цели, двата процеса за идентифициране на заинтересованите страни се допълват взаимно. По време на следващата фаза на проекта, T6.4 ще бъде съгласуван със специфичните за пилотния проект WP2 бази данни за заинтересовани страни, а хранилището на

заинтересованите страни от WP6 ще бъде подобрено, за да подпомогне по-широка стратегия за ангажиране на заинтересованите страни в целия проект.

2.1.2 Категории заинтересовани страни

За да се осигури последователен подход към идентифицирането на заинтересованите страни в целия консорциум, те бяха групирани в набор от категории, отразяващи тяхната значимост за целите на проекта LEONARDO и потенциалната им роля в дейностите по разпространение. Заинтересованите страни бяха класифицирани според очаквания им интерес, влияние и потенциален принос към разработването и бъдещото приемане на резултатите от проекта LEONARDO и им беше присвоена обща оценка за значимост от 1 (ниска) до 5 (висока).

Трябва да се отбележи, че тази категоризация се различава от дейностите по идентифициране на заинтересованите страни, провеждани по Задача 2. Докато Задача 2 се фокусира предимно върху заинтересованите страни, пряко свързани с отделните пилотни обекти и техния местен контекст на изпълнение, категориите заинтересовани страни, определени в Задача 6.4, възприемат по-широка перспектива, обхващаща заинтересованите страни с потенциално значение за проекта като цяло. Двата подхода се допълват и се очаква да бъдат постепенно съгласувани и интегрирани през следващите фази на проекта, за да се подпомогне съгласувана стратегия за ангажиране на заинтересованите страни във всички работни пакети.

Предложените категории за картографиране на заинтересованите страни по LEONARDO са обобщени в таблицата по-долу.

ТАБЛИЦА 2-1: КАТЕГОРИИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

Важна информация за категориите заинтересовани страни	
Категория на заинтересованите страни	**Кои заинтересовани страни могат да се впишат в тази категория?**
Индустриални потребители и крайни потребители	Индустриалните компании и обекти се интересуват от енергийна гъвкавост, EMS (система за управление на енергията), реакция от страна на търсенето, енергийна ефективност и оптимизация на разходите.
Доставчици на технологии и дигитални решения	Доставчици на EMS, автоматизация, управление, базирано на изкуствен интелект, прогнозиране, енергиен мониторинг, оперативна съвместимост, интеграция на данни и решения за цифрови платформи.
Агрегатори и доставчици на гъвкави услуги	Агрегатори, доставчици на услуги за гъвкавост, ESCO компании, FLESCO компании и други участници, които осигуряват услуги за гъвкавост в промишлеността.
Енергийна система и участници на пазара	Оператори на преносни системи, оператори на разпределителни системи, доставчици на балансова верига, доставчици на енергия, пазарни оператори и други участници в мрежовите услуги и енергийните пазари.
Индустриални клъстери и бизнес паркове	Индустриални клъстери, бизнес паркове, индустриални райони и мрежи от физически близки индустриални обекти.

Енергийни общности и местни енергийни мрежи	Енергийни общности, местни енергийни инициативи и организации, подкрепящи колективното управление на енергията или гъвкавостта.
Научни изследвания, иновации и стандартизация	Университети, изследователски центрове, иновационни организации и органи по стандартизация, работещи в областта на индустриалната гъвкавост, интелигентните мрежи, оптимизацията на търсенето, оперативната съвместимост на системите за управление на енергетиката (EMS), изкуствения интелект или декарбонизацията.
Политици и публични органи	Политици, регулаторни органи, публични органи и агенции, занимаващи се с проектирането на енергийния пазар, координацията между операторите на преносни системи и операторите на разпределителни системи, агрегирането на гъвкавостта и декарбонизацията на промишлеността.
Финансови, инвестиционни и репликационни участници	Потенциални инвеститори, внедрители, репликатори и крайни потребители, заинтересовани от приемането, мащабирането или комерсиализирането на резултатите от LEONARDO.
Инициативи, асоциации и мрежи на ЕС	Индустриални асоциации, платформи на ЕС, сестрински проекти LIFE-CET и „Хоризонт Европа“, работни групи BRIDGE, неправителствени организации и мрежи за иновации.
Медийни и комуникационни канали	Преса, журналисти, бюлетини, онлайн медии, телевизия, радио, подкасти и други комуникационни канали, свързани с проекта.
Друго (Посочете в допълнителните подробности)	Заинтересовани страни, които не попадат в категориите по-горе; моля, посочете тяхната роля или значение за проекта в колоната „Допълнителни подробности“.

2.1.3 Ръководство за идентифициране на заинтересованите страни и критерии за подбор

RINA-C разработи набор от насоки и инструкции за идентифициране на заинтересованите страни, които бяха споделени с всички партньори по проекта чрез шаблона за хранилище на заинтересовани страни. Насоките имаха за цел да помогнат на партньорите при идентифицирането на заинтересованите страни, свързани с целите на проекта LEONARDO, и при прилагането на обща методология за подбор и класификация на заинтересованите страни.

ТАБЛИЦА 2-2: НАСОКИ ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

ИНФОРМАЦИЯ относно идентифицирането на заинтересованите страни:
1. Кой е заинтересованата страна? Заинтересована страна е всяко лице, група или организация, която има интерес от резултатите на даден проект или е засегната от тях. В рамките на проект LEONARDO заинтересованите страни могат да включват например местни общности, правителствени органи, индустриални партньори, изследователски институции и неправителствени организации. По същество всяка страна, която може да повлияе, да бъде повлияна от или да участва в дейностите по проекта, се счита за заинтересована страна.
2. Какво да правите с Excel листа? Добавете името и допълнителната информация за заинтересованите страни, които според вас са от значение за проекта LEONARDO. Попълнете празните клетки и използвайте раздел „коментари“ за допълнителна информация.

3. Матрица на заинтересованите страни: Тъй като ще картографираме заинтересованите страни в „Матрица на заинтересованите страни“, бихме искали да оцените нивото на влияние и интерес на заинтересованите страни към проекта в съответните колони. Ще дефинираме допълнително тези нива и ще ги обсъдим подробно на специален семинар за картографиране на заинтересованите страни.
4. Вашите данни: Моля, добавете името на вашата организация, за да знаем с кого да се свържем за допълнителна информация.

Освен това, насоките включваха серия от въпроси, предназначени да подпомогнат процеса на идентифициране. Въпросите насърчаваха партньорите да обмислят кои участници биха могли да повлияят на изпълнението на проекта, да бъдат засегнати от резултатите от проекта, да допринесат с експертен опит или ресурси, да подкрепят политическите и регулаторните разработки или да играят роля в бъдещото усвояване и възпроизвеждане на решенията на LEONARDO.

Внимание беше обърнато на идентифицирането на лицата, вземащи решения, влиятелните участници, организациите, потенциално заинтересовани от резултатите от проекта, заинтересованите страни, критични за изпълнението на проекта, и участниците, които може да имат различни или противоположни гледни точки относно предложените решения. Водещите въпроси бяха предназначени да подпомогнат систематичното и всеобхватно картографиране на заинтересованите страни във всички партньорски организации.

ТАБЛИЦА 2-3: НАСОЧВАЩИ ВЪПРОСИ ЗА ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Водещи въпроси за размисъл относно съответните заинтересовани страни:
1) Кой е отговорен за вземането на решения, които биха могли да повлияят на проекта?
2) Зараждат ли се или съществуват ли политики, които ще се възползват от проекта или ще бъдат засегнати от него? Ако е така, кой трябва да бъде информиран?
3) Кои лица е вероятно да бъдат засегнати от резултатите от проекта? 4
) Кои групи лица могат да предоставят съответна информация, оборудване или ресурси?
5) Кой е вероятно да има негативно мнение за проекта?
6) Кой заинтересован участник е необходимо да се включи? Кой е за предпочитане да се включи? С кого е необходимо да се проведе консултация? Кой трябва да бъде информиран?
7) Кои страни е вероятно да бъдат най-влиятелни?
8) Кой ще бъде от решаващо значение за крайното изпълнение на проекта?
9) Има ли консорциуми, които биха могли да се заинтересуват от това изследване? Ако има, могат ли да бъдат включени? **Пример за свързани участници, които биха могли да бъдат включени: финансиращи участници (банки, фондове, финансови консултации, групово финансиране и др.), публични институции и администрации, технически агенции/органи (университети, комунални услуги, енергийни оператори и др.), производители, граждански/секторни сдружения (секторни организации, изследователски институти, кооперации), предприемачески участници (МСП, юридически лица, търговски предприятия, промишлени предприятия).**

2.1.4 Хранилище на заинтересованите страни

Ръководството за идентифициране на заинтересованите страни, водещите въпроси, категориите заинтересовани страни и критериите за оценка бяха включени в шаблона за хранилище на заинтересованите страни, разпространен до всички партньори в консорциума. Шаблонът предостави обща методологична рамка за картографиране на заинтересованите страни и гарантира

последователност в идентифицирането, класифицирането и приоритизирането на заинтересованите страни в целия консорциум.

Чрез използването на споделени дефиниции, критерии за подбор и параметри за оценяване, партньорите успяха да предоставят информация за заинтересованите страни по сравним начин, като по този начин подпомогнаха разработването на консолидирано хранилище на заинтересованите страни на ниво проект и улесниха бъдещите дейности по ангажиране на заинтересованите страни.

Като цяло, хранилището на заинтересованите страни е вътрешен работен файл, използван за консолидиране на информацията за заинтересованите страни, предложена от партньорите в консорциума. То включва информация за допринасящия партньор, организацията, местоположението, категорията и подкатегорията на заинтересованите страни, ролята, статуса на контакт, датата на подаване на формуляра и желанието за контакт. Личната информация за контакт е маркирана като поверителна и не се разкрива в този публичен документ.

Разработен е под формата на електронна таблица в Excel. За всяка заинтересована страна партньорите бяха поканени да предоставят съответната информация, включително името на организацията, категорията на заинтересованата страна, географското местоположение, обосновката за ангажирането от гледна точка на проекта, очакваните ползи от гледна точка на заинтересованата страна и допълнителни коментари, където е уместно.

Шаблонът за хранилище на заинтересованите страни и свързаните с него инструкции бяха споделени с всички партньори от консорциума, които бяха поканени да предоставят информация за контакти от съответните си професионални, институционални и секторни мрежи. Към момента на първото публикуване обаче бяха получени приноси само от двама партньори, тъй като процесът все още е в ход. Следователно, настоящото хранилище следва да се счита за първоначално и частично представяне на пейзажа на заинтересованите страни, свързан с LEONARDO. През следващия проектен период ще са необходими допълнителни приноси от консорциума, за да се разшири хранилището, да се подобри географското му покритие и да се осигури по-балансирано представителство на категориите заинтересовани страни, определени в таблицата по-долу.

ТАБЛИЦА 2-4: ХРАНИЛИЩЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

Индикатор	Състояние при първото издаване
Идентифицирани организации на заинтересованите страни	10 картографирани заинтересовани страни в хранилището
Представени държави	2 държави
Контакти за партньори от консорциума	2 партньора допринесоха
Информация за контакт	Съхранява се поверително във вътрешното хранилище и се управлява чрез процеса на информиране на заинтересованите страни, базиран на съгласие.

Следователно, текущото разпределение по категории заинтересовани страни отразява наличните към момента на докладване приноси и следователно не следва да се тълкува като изчерпателно представяне на относителната важност или присъствие на различните групи заинтересовани страни в екосистемата LEONARDO.

Настоящото разпределение на заинтересованите страни показва преобладаване на организации, принадлежащи към категориите „Индустриални клъстери и бизнес паркове“ (5 организации) и „Енергийни системи и участници на пазара“ (3 организации). Това отразява силното значение на тези

групи заинтересовани страни за целите на проекта, особено по отношение на индустриалната гъвкавост, управлението на енергията и бъдещото внедряване на съвместни решения за гъвкавост. Допълнителни заинтересовани страни са идентифицирани в категориите „Доставчици на технологии и цифрови решения“ (2 организации) и „Изследвания, иновации и стандартизация“ (1 организация), които допринасят с техническа експертиза, иновационен капацитет и възможности за обмен на знания.

ТАБЛИЦА 2-5: КАТЕГОРИИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ ОТ ПАРТНЬОРИТЕ

Категория на заинтересованите страни	Брой картографирани заинтересовани страни
Доставчици на технологии и дигитални решения	2
Енергийна система и участници на пазара	3
Индустриални клъстери и бизнес паркове	5
Научни изследвания, иновации и стандартизация	1

За да се преодолее установеното ограничение, искането за партньорски принос ще бъде повторено по време на следващата фаза. Хранилището ще остане отворено за актуализации и ще бъде постепенно допълвано с допълнителни контакти в рамките на проекта и, където е уместно, с информация, генерирана чрез специфичните за пилотния проект дейности по идентифициране на заинтересованите страни, проведени в рамките на WP2.

2.1.5 Информация за заинтересованите страни и процес по GDPR

За да се улесни регистрацията на заинтересованите страни и събирането на съгласие, партньорите по проекта бяха помолени да разпространят имейл с покана до заинтересованите страни чрез съответните си професионални, институционални и секторни мрежи (вижте Приложение 1). В имейла се очертаваха целите на проекта, представяха се възможности за участие на заинтересованите страни и получателите бяха поканени да попълнят формуляра за съгласие, като по този начин се предостави съгласие за бъдещи комуникации, свързани с проекта, в съответствие с изискванията на GDPR.

Формулярът за съгласие обяснява възможността за присъединяване към общността на заинтересованите страни по проекта и получаване на изрично съгласие, преди данните за контакт да бъдат споделени с RINA-C за дейности по ангажиране на заинтересованите страни (вижте Приложение 2). Той събира основна информация за заинтересованите страни, включително име, организация, позиция, държава и данни за контакт, за да улесни комуникацията и участието в дейностите по проекта. Освен това формулярът изисква изрично изявление за съгласие от заинтересованите страни, свързано с GDPR, в което се посочва, че данните за контакт ще бъдат използвани само от RINA и партньорите по проекта за комуникация, свързана с LEONARDO, по време на проекта.

Събраната информация ще подпомогне разработването и поддържането на базата данни на заинтересованите страни по проекта и разпространението на актуализации на проекта и възможности за ангажиране.

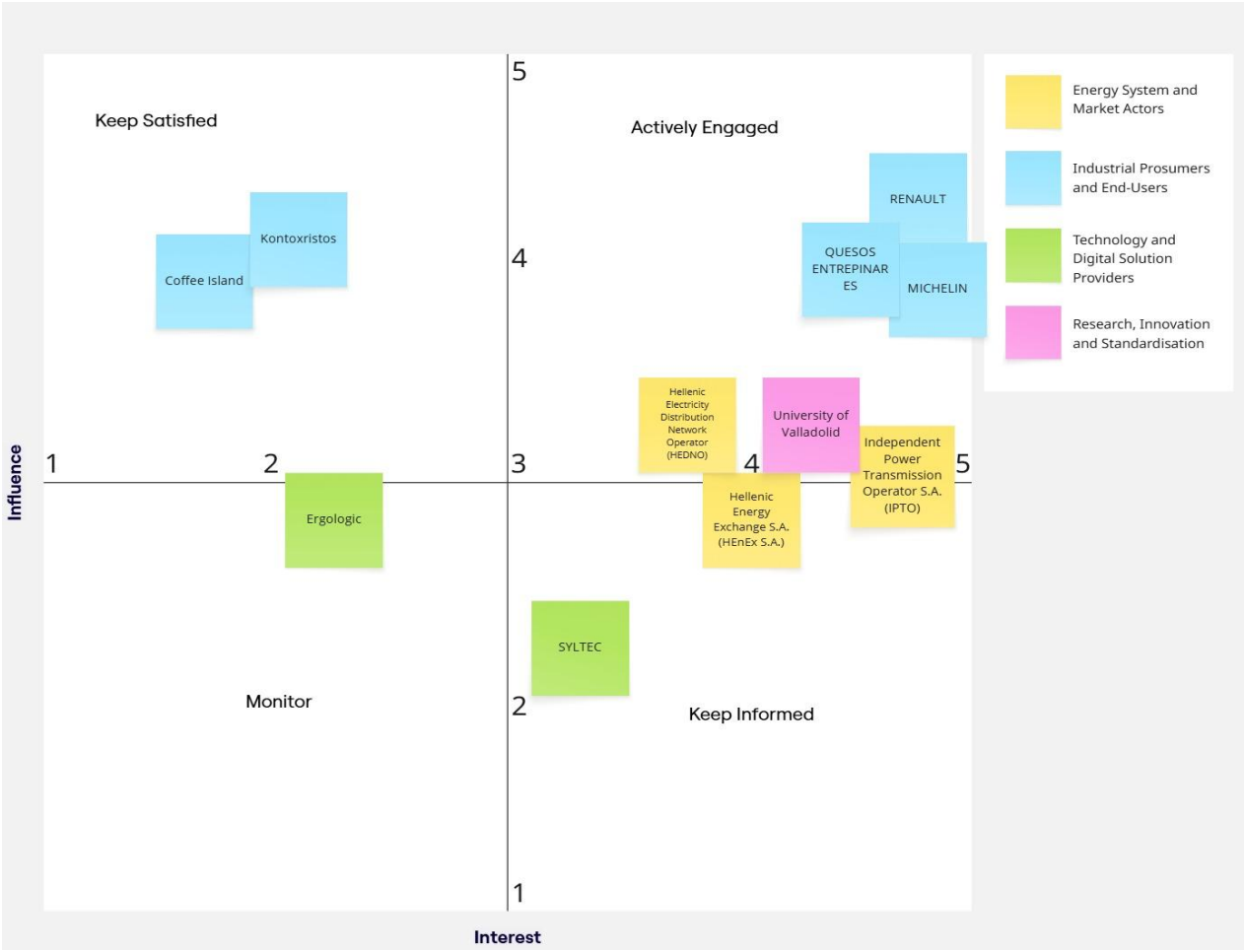
2.2 Матрица на заинтересованите страни

Както се очакваше, партньорите оцениха заинтересованите страни, включени в хранилището, по два критерия: ниво на интерес към проекта LEONARDO и ниво на влияние върху средата на проекта, бъдещи пътища за приемане, пазарно навлизане и развитие на политиките. Като част от процеса на картографиране на заинтересованите страни, партньорите от консорциума бяха помолени да дадат оценка от 1 (ниска) до 5 (висока) за двете измерения. Получената оценка беше използвана за

разработване на матрица на заинтересованите страни и идентифициране на подходящи подходи за ангажиране на различните групи заинтересовани страни.

Матрицата на заинтересованите страни категоризира заинтересованите страни в четири широки групи за ангажиране:

- Активно ангажирани: заинтересовани страни с голямо влияние и висок интерес, изискващи редовно взаимодействие и активно участие в дейностите по проекта;
- Поддържане на удовлетвореност: заинтересовани страни с голямо влияние, но сравнително по-нисък интерес, изискващи целенасочена комуникация и периодични актуализации;
- Бъдете информирани: заинтересовани страни с по-малко влияние, но със силен интерес към развитието на проекта, които могат да се възползват от редовно споделяне на информация и възможности за участие;
- Монитор: заинтересовани страни с относително ниски нива както на влияние, така и на интерес, изискващи ограничено, но непрекъснато наблюдение във времето.

ФИГУРА 2-1: МАТРИЦА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ, БАЗИРАНА НА ОЦЕНКА НА ИНТЕРЕСИТЕ И ВЛИЯНИЕТО

Предварителната матрица на заинтересованите страни отразява заинтересованите страни, включени в момента в хранилището, и следователно следва да се счита за първоначално представяне на пейзажа на заинтересованите страни в LEONARDO. Предвид ограничения брой получени становища от заинтересованите страни към момента на първото публикуване на хранилището, матрицата следва да се разглежда като инструмент за предварително картографиране, а не като окончателно упражнение за приоритизиране на заинтересованите страни.

Повечето заинтересовани страни са концентрирани в квадрантите „Активно ангажирани“ и „Поддържане на информация“, което показва като цяло високо ниво на интерес към индустриалната гъвкавост, системите за управление на енергията и свързаните с тях пазарни развития.

Няколко заинтересовани страни, принадлежащи към категориите „Индустриални потребители и крайни потребители“ и „Енергийни системи и участници на пазара“, бяха оценени като имащи както голямо влияние, така и голям интерес. Очаква се тези заинтересовани страни да играят важна роля в бъдещото внедряване, валидиране, възпроизвеждане и пазарно навлизане на решенията на LEONARDO. Матрицата също така подчертава значението на научноизследователските и иновационни организации, които могат да допринесат с техническа експертиза, обмен на знания и подкрепа за дейности по разпространение и стандартизация.

Настоящото разпределение на заинтересованите страни до голяма степен отразява приносите, получени по време на първото пускане на хранилището, и не следва да се тълкува като изчерпателно представяне на всички групи заинтересовани страни, свързани с проекта. С идентифицирането и интегрирането на допълнителни заинтересовани страни в хранилището, матрицата на заинтересованите страни ще бъде периодично преглеждана и актуализирана, за да подпомогне развитието на стратегията за ангажиране на заинтересованите страни през целия период на проекта.

3 Дейности по ангажиране

От началото на проекта (септември 2025 г.) са провеждани дейности по ангажиране с различни заинтересовани страни. Партньорите, пряко ангажирани с дейностите и задачите по проекта, бяха най-ангажираните до този първи период. Въпреки това, чрез различни видове консултации, дори външни заинтересовани страни имаха възможност да разберат по-добре целите и задачите на LEONARDO.

По време на тази първа фаза са възприети различни типологии на взаимодействия. Най-често срещаните и повтарящи се са следните:

- **Общи събрания (ОС):** по време на тези срещи, които се провеждат на всеки 6 месеца, пълният консорциум има възможност да сподели напредъка и етапите, евентуални проблеми и съмнения. ОС са винаги полезни не само за разбиране на развитието на цялостния проект, но и за поддържане на активното взаимодействие между партньорите.
- **Срещи по работните пакети (РП):** всеки РП се среща със съответните членове между общите събрания. Това помага на екипа да бъде съгласуван относно напредъка по основната си цел и как участващите партньори могат да си сътрудничат помежду си.
- **Бюлетин на проекта:** всеки месец бюлетинът на LEONARDO информира регистрираните заинтересовани страни (към септември 2026 г. броят им е 108) да четат всички актуализации, свързани с проекта. На всеки шест месеца заинтересованите страни получават тези актуализации по имейл.
- **Център за знания за индустриална гъвкавост (IFKH)** : е централната платформа на LEONARDO за споделяне на знания, инструменти и изграждане на капацитет. Той обслужва индустрии, изследователи, политици и други заинтересовани страни, интересуващи се от гъвкавостта на индустриалната енергия, и всеки може да има достъп до него и да споделя своите знания по темата.

Тези две основни типологии за ангажиране на вътрешните заинтересовани страни са били полезни за целия проект и са осигурили съгласуваност между множеството доставки и задачи. Въпреки това, по време на първата фаза са били внедрени други методологии. Следващите раздели описват точно проведените минали срещи и техните цели, както и първия уебинар, проведен от LEONARDO.

3.1 ЛЕОНАРДО Минали срещи

Проектът LEONARDO беше официално стартиран на **24 септември 2025 г. с учредителна среща, проведена в Тренто** , Италия, в помещенията на координатора на проекта, Фондация Бруно Кеслер (FBK). Срещата събра всички партньори от консорциума за първи път, което позволи съгласуване на визията, целите, стратегията за изпълнение и работния план на проекта. Бяха определени първоначалните етапи и бяха установени основите за сътрудничество в рамките на консорциума, отбелязвайки началото на тригодишна инициатива, насочена към отключване на индустриалната гъвкавост и подкрепа на устойчивия енергиен преход на Европа.

На **22-23 април 2026 г.** представители на LEONARDO участваха в **среща на сестринския проект E-BUSCO в Атина, Гърция** . По време на събитието консорциумът представи целите на проекта, текущите дейности и бъдещите разработки, като същевременно обмени опит с други европейски партньори. Срещата засили сътрудничеството между свързани инициативи и помогна за идентифициране на възможности за споделяне на знания и синергии в подкрепа на европейския енергиен преход.

През **юни 2026 г.** проектът допълнително разпространи своите дейности и предварителни резултати чрез участие в **13-тата Международна конференция за устойчиво управление на твърдите отпадъци** , проведена на **остров Кос, Гърция.** По време на конференцията беше представена презентация

относно интегрирането на инструменти за гъвкаво управление на енергията в критични инфраструктури, като се подчерта подходът на LEONARDO за повишаване на гъвкавостта на промишлената енергия и се споделиха прозрения от текущите му изследователски и внедрителски дейности. Събитието предостави важна платформа за взаимодействие с изследователи, представители на индустрията и политици, допринасяйки за видимостта и разпространението на резултатите от проекта.

Като цяло, през първата година от изпълнението си, проектът LEONARDO се фокусира върху установяване на сътрудничество с консорциуми, определяне на изискванията към заинтересованите страни и техническите изисквания, напредък в разработването на решения за индустриална гъвкавост, насърчаване на оперативната съвместимост и системната интеграция, ангажиране със сродни проекти и външни заинтересовани страни, както и разпространение на резултатите от проекта чрез международни събития и конференции. Тези дейности положиха основите за следващите фази на пилотното внедряване, валидиране и използване на резултатите от проекта.

3.2 Първи уебинар

Уебинарът, проведен на 23 септември 2026 г., представи констатациите на LEONARDO по WP2, по-специално по отношение на резултат 2.1. Както бе споменато по-горе, WP2 е фокусиран върху ангажирането и идентифицирането на заинтересованите страни. Всъщност, партньорската ЕЕЕ предприе други дейности по ангажиране, които ще бъдат описани по-подробно в рамките на резултатите от WP2. Докато основната цел на Задача 6.4 е да се разбере общото приемане на стратегиите за ангажиране на заинтересованите страни към по-широкия списък от идентифицирани страни, WP2 се фокусира върху ангажирането, строго свързано с дейностите по пилотните проекти.

Неслучайно, този уебинар беше организиран от RINA-C в сътрудничество с пилотните проекти, главно: FBK, ЕЕЕ и UPATRAS. Основната обсъждана тема се отнасяше до подхода към гъвкавостта от страна на индустриалното търсене и резултатите от консултациите със заинтересованите страни, проведени в пилотните региони на Италия, Австрия и България/Гърция. Събитието обхвана рамката на проекта, изискванията на заинтересованите страни, регулаторните условия, както и функционалните, техническите, бизнес и организационните съображения, влияещи върху участието на индустрията на енергийните и гъвкавите пазари.

Събитието се проведе онлайн, по екипи, и беше споделено с обществеността, както и с вътрешните заинтересовани страни. Използвани бяха различни канали за споделяне на срещата: по имейл, чрез социалните медии, както и със сродните проекти, сътрудничещи си с LEONARDO. Общият брой на участниците възлизаше на 39 души, които останаха свързани през цялото времетраене на уебинара (1 час). Като цяло участието беше доста активно, накрая бяха зададени малко въпроси и общото впечатление беше положително.

3.3 Следващи стъпки

Съгласно споразумението за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, RINA-C ще организира още два уебинара. Планът е да се проведе един от тях във връзка с двете планирани фази за T6.4. Таблицата по-долу описва общите теми и крайни срокове, които ще бъдат спазени за уебинарите и дейностите по ангажиране.

Таблица 3-1: Следващи стъпки

Дейности по ангажиране	Планиран период
УЕБИНАР 1:	Септември 2026 г.
УЕБИНАР 2: Стимул за промяна на практиките	Месец 13 до 24 от проекта
УЕБИНАР 3: Осигуряване на ефективността на инструментите на LEONARDO за използване от заинтересованите страни	Месец 25 до 36 от проекта

Заключения

Първата фаза на Задача 6.4 установи методологичните и оперативните основи за ангажиране на заинтересованите страни, обучение и овластяване на потребителите в рамките на проекта LEONARDO. Разработена е обща рамка за идентифициране, класификация и приоритизиране на заинтересованите страни, подкрепена от споделено хранилище, матрица за интереси и влияние и процес, основан на съгласие, за управление на информацията за заинтересованите страни в съответствие с изискванията на GDPR. Първоначалните дейности по ангажиране подпомогнаха и координацията на консорциума, повишаването на външната осведоменост и обмена на знания чрез срещи по проекта, международни събития, комуникационни канали и първия уебинар на LEONARDO.

Резултатите следва да се разглеждат като първоначална база, тъй като хранилището на заинтересованите страни понастоящем отразява приноса само от част от консорциума и все още не осигурява цялостно географско покритие или покритие на категориите заинтересовани страни. Следователно следващата фаза на проекта ще се фокусира върху разширяване и диверсифициране на хранилището, съгласуване на дейностите по Задача 6.4 с пилотно-специфичното идентифициране на заинтересованите страни, предприето в рамките на WP2, и периодично актуализиране на матрицата на заинтересованите страни. Тези действия ще подкрепят по-целенасочена комуникация, обучение и възможности за участие, като същевременно укрепват условията за валидиране, усвояване, възпроизвеждане и дългосрочно използване на решенията на LEONARDO.

Приложение 1

Dear [Name of the stakeholder],

I hope this message finds you well.

My name is [Name of the partner person in charge], and I am writing to you on behalf of [Name of the partner], one of the one of the partners involved in the LEONARDO project — a LIFE Clean Energy Transition project working to unlock large-scale industrial demand-side flexibility by enabling the aggregation of Energy Management Systems across industrial sites.

LEONARDO aims to overcome interoperability barriers between industrial Energy Management Systems and support the activation, aggregation, and optimisation of flexibility services. Through the development of the ***Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform (iFAAP),*** *AI-based control and forecasting services, pilot demonstrations, stakeholder training, business model development, and policy and standardisation activities, the project seeks to support grid stability, renewable energy integration, industrial decarbonisation, and new market opportunities for industrial actors.*

As part of our stakeholder engagement activities, we are currently mapping key organisations and individuals who could benefit from, contribute to, or support the future uptake of LEONARDO's results. Given your role and expertise, we would be delighted to involve you in this process.

By joining the LEONARDO stakeholder community, you will have the opportunity to:

- *Receive periodic updates through the project newsletter*
- *Take part in short questionnaires, consultations, and feedback activities*
- *Join webinars, workshops, training sessions, and public events*
- *Learn more about industrial flexibility, EMS interoperability, aggregation models, and flexibility services*
- *Exchange views with other experts, industrial actors, technology providers, market participants, and policy stakeholders*
- *Follow the development of LEONARDO tools such as* ***the Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform, the FlexifyMyIndustry Assistant, the Flexibility Readiness Indicator, and the Industrial Flexibility Knowledge Hub***

Your involvement would provide early insight into emerging solutions for industrial flexibility and demand-side response, while also offering the opportunity to contribute to discussions that may support future innovation, business models, policy development, and standardisation in the energy flexibility sector.

To ensure full compliance with GDPR requirements, we kindly ask for your explicit consent before sharing your contact details with RINA-C, the LEONARDO partner supporting stakeholder engagement activities. RINA-C may then contact you with further information about project activities and opportunities to get involved.

Please note that your contact details will only be used for communication related to the LEONARDO project and will not be retained or used beyond the project duration.

If you are happy to participate, please complete this form to provide your consent: LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent – Fill in form

If you have any questions or would prefer not to be included, don't hesitate to let us know.

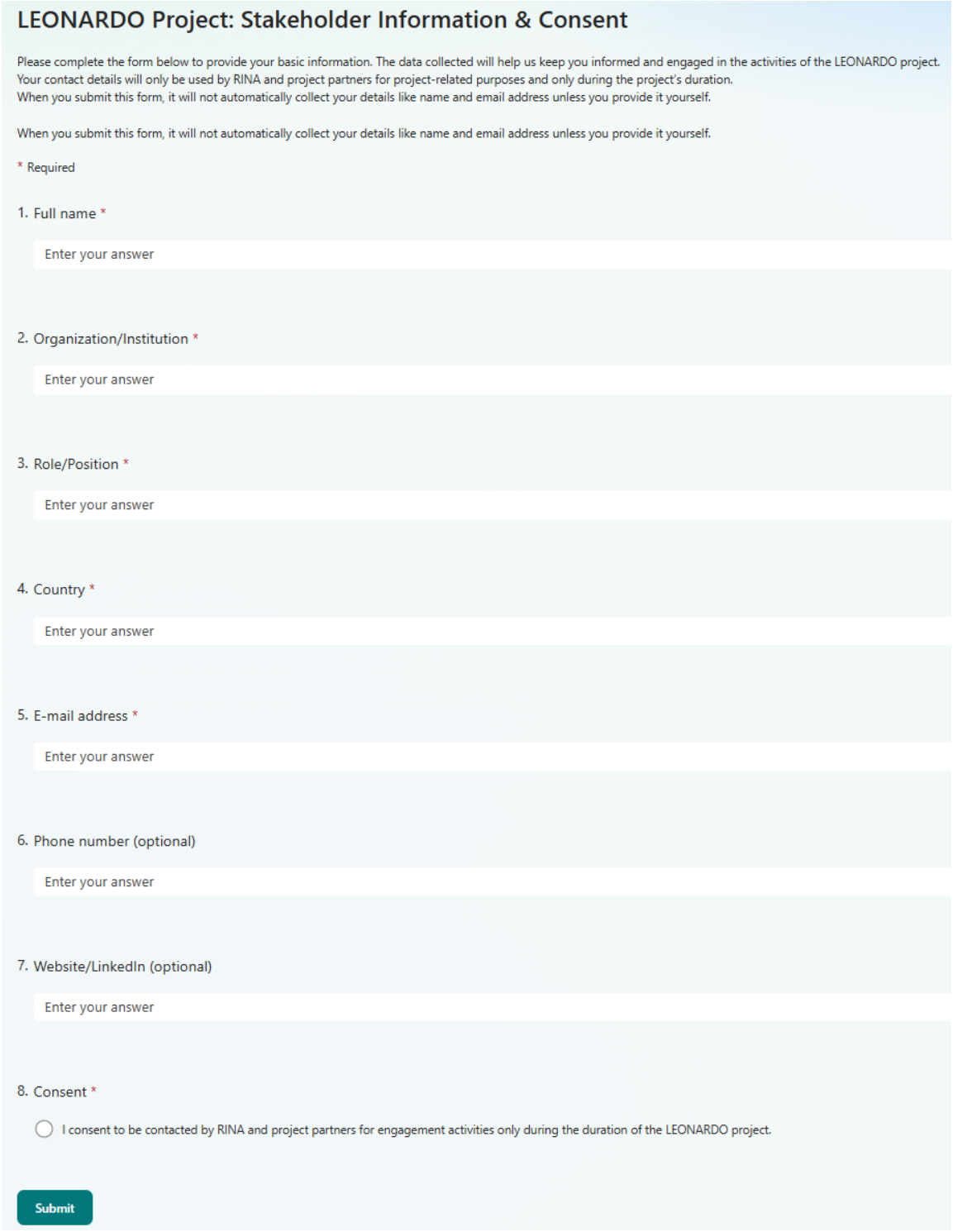
Thank you very much for your time and consideration.

Best Regard,

[Name and partner]

Приложение 2

Следната фигура показва формуляр за съгласие, който беше изпратен до всички заинтересовани страни, за да се гарантира обработката на техните данни в съответствие с GDPR.

LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent

Please complete the form below to provide your basic information. The data collected will help us keep you informed and engaged in the activities of the LEONARDO project.
Your contact details will only be used by RINA and project partners for project-related purposes and only during the project's duration.
When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

* Required

1. Full name *

Enter your answer

2. Organization/Institution *

Enter your answer

3. Role/Position *

Enter your answer

4. Country *

Enter your answer

5. E-mail address *

Enter your answer

6. Phone number (optional)

Enter your answer

7. Website/LinkedIn (optional)

Enter your answer

8. Consent *

I consent to be contacted by RINA and project partners for engagement activities only during the duration of the LEONARDO project.

Submit

LEONARDO

Projektnummer: 101215528

Projektakronym: LEONARDO

D6.6 – Stakeholder-Schulung, -Einbindung und Nutzerbefähigung (PHASE EINS)

Datum: 11.11.2026

Autor: RINA-C

This project has received funding from the European Union's LIFE programme under grant agreement No 101215528.

Vertragsdetails des Projekts

Projekttitel	Flexibilitätsdienste bereitgestellt durch aggregierte Industrie Konsumenten
Projektakronym	LEONARDO
Finanzhilfevereinbarung Nr.	101215528
Projektstartdatum	1. September 2025
Projektende	31. August 2028
Dauer	36 Monate
Webseite	LEONARDO project - RINA.org

Lieferdetails

Nummer	D6.6
Titel	Schulung, Einbindung und Befähigung der Nutzer für die Interessengruppen
Arbeitspaket	WP6
Verbreitungsebene[1]	PU
Fälligkeitsdatum	30.09.2026
Einreichungsdatum	11.11.2026
Verantwortlichkeit für die Lieferung	RINA-C
Mitwirkende(r) Autor(en)	Ludovica Pilloni (RINA-C)
Rezensent(en)	Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), Laura Borsieri (CEDIS)
Abschließende Prüfung und Qualitätsfreigabe	Diego Viesi (FBK)/06-11-2026

[1] PU = Öffentlich
CO = Vertraulich, nur für Mitglieder des Konsortiums (einschließlich Kommissionsdienste)

Dokumentenhistorie

DATUM	VERSION	NAME	ÄNDERUNGEN
28.09.2026	1.0	Erster Entwurf	Ludovica Pilloni (RINA-C)
20.10.2026	2.0	Endgültige Fassung	Ludovica Pilloni (RINA-C)
11.11.2026	3.0	Endfassung mit übersetzten Versionen	Ludovica Pilloni (RINA-C), Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), José L. Hernández (CARTIF), André Lisboa (EDP), Michaela Papageorgiou (HELLENiQ), Grigoris Dimopoulos (STOMANA)

Rechtliche Mitteilung

Copyright © 2025 LEONARDO Consortium Partners. Alle Rechte vorbehalten.

LEONARDO ist ein LIFE-Projekt, das von der Europäischen Kommission im Vertrag Nr. 101215528 unterstützt wird. Für weitere Informationen über das Projekt, seine Partner und seine Aktivitäten wenden Sie sich bitte an infoleonardo@fbk.eu. Es ist nicht gestattet, in irgendeiner Form oder auf irgendeine Weise ohne vorherige schriftliche Zustimmung des Eigentümers der Eigentumsrechte zu kopieren oder zu verbreiten.

Die geäußerten Meinungen und Ansichten sind jedoch ausschließlich die der Autoren und spiegeln nicht notwendigerweise die der Europäischen Union oder CINEA wider. Weder die Europäische Union noch die Erteilungsbehörde können dafür verantwortlich gemacht werden. Die Verantwortung für die darin geäußerten Informationen und Ansichten liegt vollständig beim Autor(en)

Zusammenfassung

Dieser Bericht beschreibt die Schulungs-, Einbindungs- und Nutzerbefähigungsmaßnahmen, die in der ersten Phase des LEONARDO-Projekts (Monate 1 bis 12) durchgeführt wurden. Ziel des LEONARDO-Projekts ist die Zusammenführung industrieller Energiemanagementsysteme und die Unterstützung einer flexiblen Nachfragesteuerung zwischen räumlich nahen beieinander liegenden Unternehmen. Im Rahmen von Aufgabe 6.4 sollen die Einbindungsmaßnahmen das Bewusstsein schärfen, den Wissensaustausch fördern und die zukünftige Anwendung und Verbreitung der LEONARDO-Lösungen unterstützen.

In dieser ersten Phase wurde eine gemeinsame Methodik zur Identifizierung, Klassifizierung und Priorisierung der für die technischen, regulatorischen, marktbezogenen, politischen und replikationsbezogenen Dimensionen des Projekts relevanten Stakeholder entwickelt. Diese Methodik umfasste Stakeholder-Kategorien, Leitlinien zur Identifizierung, Auswahlkriterien, Leitfragen und eine Interessen-Einfluss-Analyse. Diese Elemente wurden in ein gemeinsames Stakeholder-Verzeichnis integriert, das eine konsistente Datenerfassung und die zukünftige Einbindung innerhalb des Konsortiums gewährleisten soll. Zudem wurde ein einwilligungsbasierter Prozess zur Information der Stakeholder eingerichtet, um sicherzustellen, dass personenbezogene Kontaktdaten gemäß den Anforderungen der DSGVO erfasst und verwaltet werden.

Zum Zeitpunkt der Berichterstattung enthielt das Verzeichnis zehn erfasste Stakeholder-Organisationen aus zwei Ländern, die von zwei Konsortiumspartnern bereitgestellt wurden. Da der Prozess noch andauert, sind das Verzeichnis und die daraus resultierende Stakeholder-Matrix vorläufig und noch nicht repräsentativ für die gesamte LEONARDO-Stakeholder-Landschaft. Die erste Bewertung zeigt jedoch, dass die meisten erfassten Stakeholder den Gruppen „Aktiv engagiert“ und „Informiert bleiben“ angehören, was ein generell hohes Interesse an industrieller Flexibilität, Energiemanagementsystemen und damit verbundenen Marktentwicklungen widerspiegelt.

Die erste Projektphase umfasste auch die interne und externe Einbindung durch Generalversammlungen, Arbeitspaketbesprechungen, Projektkommunikationskanäle, den Austausch mit Schwesterinitiativen, die Teilnahme an internationalen Veranstaltungen und den Wissenshub für industrielle Flexibilität. Das erste öffentliche Webinar, das am 23. September 2026 online stattgefunden hat, präsentierte den Projektansatz zur industriellen Nachfrageflexibilität sowie die Ergebnisse der Stakeholder-Konsultationen in den Pilotregionen. An dem Webinar nahmen 39 Personen teil. Es wurden die Anforderungen der Stakeholder, regulatorische Rahmenbedingungen sowie die technischen, funktionalen, wirtschaftlichen und organisatorischen Faktoren behandelt, die die Beteiligung der Industrie an den Energie- und Flexibilitätsmärkten beeinflussen.

In der zweiten Phase wird die Stakeholder-Datenbank und -Matrix erweitert und regelmäßig aktualisiert. Dies geschieht durch zusätzliche Beiträge des Konsortiums und eine engere Abstimmung mit den pilotspezifischen Stakeholder-Identifizierungsaktivitäten im Rahmen von Arbeitspaket 2. Auf den in dieser ersten Phase geschaffenen Grundlagen bauen weitere Engagement- und Schulungsmaßnahmen auf. Dazu gehört auch die Organisation eines zweiten Webinars, das darauf abzielt, Veränderungen im Stakeholder-Verhalten anzustoßen.

Abkürzungen und Akronyme

Akronym	Definition
KI	Künstliche Intelligenz
BRIDGE	Kooperationsinitiative der Europäischen Kommission für Projekte im Bereich intelligente Energie und Energiespeicherung
BRP	Bilanzkreisverantwortlicher
DSO	Verteilnetzbetreiber
EMS	Energiemanagementsystem
ESCO	Energiedienstleistungsunternehmen
EU	Europäische Union
FBK	Fondazione Bruno Kessler
FLESCO	Energiedienstleistungsunternehmen für Flexibilität
GA	Generalversammlung
DSGVO	Datenschutz-Grundverordnung
IFKH	Wissenszentrum für industrielle Flexibilität
LIFE	LIFE-Programm der Europäischen Union
RINA-C	RINA Consulting S.p.A.
TSO	Übertragungsnetzbetreiber
AP	Arbeitspaket

Inhaltsverzeichnis

1 Einführung 8
2 Einbindung der Interessengruppen 9
2.1 Stakeholder-Identifizierung 9
2.1.1 Methodik 9
2.1.2 Interessengruppen-Kategorien 10
2.1.3 Leitfaden und Auswahlkriterien zur Identifizierung von Interessengruppen 11
2.1.4 Stakeholder-Verzeichnis 12
2.1.5 Informationen für Interessengruppen und DSGVO-Prozess 14
2.2 Stakeholder-Matrix 14
3 Engagement-Aktivitäten 16
3.1 LEONARDO Vergangene Treffen 16
3.2 Erstes Webinar 17
3.3 Nächste Schritte 17
Schlussfolgerungen 19
Anhang 1 20
Anhang 2 21

1 Einführung

Das Projekt LEONARDO zielt darauf ab, die Integration verschiedener industrieller Energiemanagementsysteme (EMS) zu unterstützen, um die kollaborative Nachfrageflexibilität von Unternehmen in räumlicher Nähe zu optimieren. Das Projekt befasst sich mit Interoperabilitätsbarrieren, erweitert die Funktionalitäten von Energiemanagementsystemen und bewertet den Nutzen industrieller Flexibilitätslösungen in realen Umgebungen anhand von drei Pilotstandorten in Italien, Österreich und Bulgarien/Griechenland.

Die Einbindung von Interessengruppen, Schulungen und die Stärkung der Nutzerkompetenzen sind zentrale Bestandteile des Projektansatzes zur Förderung des Bewusstseins, des Wissensaustauschs und der zukünftigen Nutzung von LEONARDO-Lösungen. Diese Aktivitäten werden im Rahmen der Aufgabe 6.4 „LEONARDO-Schulungen, Einbindung von Interessengruppen und Stärkung der Nutzerkompetenzen“ unter der Leitung von RINA-C und unter Beteiligung aller Projektpartner umgesetzt. Aufgabe 6.4 erstreckt sich über die gesamte Projektlaufzeit und basiert auf einer dreiphasigen Strategie zur Einbindung von Interessengruppen, die darauf abzielt, die Beteiligung relevanter Zielgruppen schrittweise zu initiieren, zu stärken und nachhaltig zu gestalten.

Die erste Phase, die Einbindungsphase, umfasst die Monate 1–12 und konzentriert sich auf die Vorstellung des LEONARDO-Projekts und seiner Lösungsansätze bei relevanten Interessengruppen, insbesondere in den Pilotregionen. Zu den in dieser Phase vorgesehenen Aktivitäten gehören die Identifizierung und Kartierung von Interessengruppen, die Kontaktaufnahme und erste Verbreitungsmaßnahmen.

Dieser Bericht, D6.6 „LEONARDO-Stakeholder-Schulung, -Einbindung und Nutzerbefähigung – erste Phase“, beschreibt die Aktivitäten der ersten Phase von Aufgabe 6.4. Er erläutert die angewandte Methodik zur Identifizierung und Kategorisierung relevanter Stakeholder, die Einrichtung des Stakeholder-Verzeichnisses, den Informations- und Einwilligungsprozess zur Unterstützung der Stakeholder-Kommunikation sowie die ersten Einbindungs- und Sensibilisierungsmaßnahmen im Berichtszeitraum. Der Bericht stellt außerdem die ersten Aktivitäten an den drei Pilotstandorten vor und skizziert die nächsten Schritte für die zweite Phase der Einbindungsstrategie.

Die Ergebnisse und Erfahrungen aus dieser ersten Phase bilden die Grundlage für die nachfolgende Phase, die die Monate 13–24 umfasst und in D6.7 berichtet wird.

2 Einbindung der Interessengruppen

Die Einbindung von Interessengruppen ist ein fortlaufender, wechselseitiger Prozess, in dem ein Projekt Einzelpersonen, Gruppen und Organisationen identifiziert, informiert, konsultiert und mit ihnen zusammenarbeitet, die Einfluss auf seine Aktivitäten und Ergebnisse nehmen, von ihnen betroffen sein oder ein Interesse daran haben können. Eine effektive Einbindung trägt dazu bei, dass die Perspektiven, Bedürfnisse und Anliegen der Interessengruppen während des gesamten Projektlebenszyklus verstanden und berücksichtigt werden. Sie ist wichtig, weil sie eine fundierte und inklusive Entscheidungsfindung unterstützt, Vertrauen und Transparenz stärkt, den Wissensaustausch erleichtert, hilft, Risiken und Chancen frühzeitig zu erkennen und die Relevanz, Akzeptanz, Nutzung und langfristige Nachhaltigkeit der Projektergebnisse fördert.

Innerhalb von LEONARDO bildet die Einbindung der Interessengruppen daher die Grundlage für gezielte Kommunikation, Schulung, Beteiligung und die Stärkung der Nutzerkompetenzen in den verschiedenen Interessengruppen des Projekts.

2.1 Stakeholder-Identifizierung

2.1.1 Methodik

Die Stakeholder-Analyse wurde von RINA-C initiiert und koordiniert und durch Beiträge aller Konsortiumspartner umgesetzt. Ziel war es, die für die technischen, regulatorischen, marktbezogenen und replizierbaren Aspekte des LEONARDO-Projekts relevanten Stakeholder zu identifizieren und die Grundlage für zukünftige Engagement-, Schulungs- und Verbreitungsaktivitäten zu schaffen. Der Ansatz basierte auf den folgenden Schritten:

- Definition der Stakeholder-Kategorien und -Unterkategorien, die für den technischen Geltungsbereich von LEONARDO relevant sind;
- Überprüfung und Validierung der vorgeschlagenen Kategorien durch die Konsortialpartner;
- Sammlung potenzieller Stakeholder-Kontakte über die beruflichen und institutionellen Netzwerke der Partner;
- Erfassung von Stakeholder-Informationen in einem gemeinsamen Stakeholder-Verzeichnis;
- Anwendung von Datenschutz- und Datensicherheitsvorkehrungen, einschließlich der Verwendung eines auf der Einwilligung basierenden Formulars zur Information der Interessengruppen;
- Identifizierung von Interessengruppen, die an weiteren Informationen und der Teilnahme an zukünftigen Projektaktivitäten interessiert sind.

Parallel zu den im Rahmen von Aufgabe 6.4 durchgeführten Aktivitäten zur Stakeholder-Analyse wurden innerhalb von Arbeitspaket 2 (AP2) zusätzliche Aktivitäten zur Stakeholder-Identifizierung durchgeführt, um pilotspezifische Analysen und Umsetzungsaktivitäten zu unterstützen. Die Stakeholder-Analyse in AP2 konzentriert sich auf Akteure, die für die einzelnen Pilotstandorte und deren lokale Kontexte von direkter Relevanz sind. Das im Rahmen von Aufgabe 6.4 entwickelte Stakeholder-Verzeichnis hingegen verfolgt eine projektweite Perspektive und zielt auf Stakeholder ab, die potenziell an den Ergebnissen von LEONARDO, Schulungsaktivitäten, Replikationsmöglichkeiten, Verwertungspfaden und der Politikentwicklung interessiert sind.

Obwohl die beiden Stakeholder-Identifizierungsprozesse für unterschiedliche Zwecke entwickelt wurden, ergänzen sie sich. In der nächsten Projektphase wird T6.4 an die pilotspezifischen Stakeholder-Datenbanken

von AP2 angeglichen, und das Stakeholder-Verzeichnis von AP6 wird verbessert, um eine umfassendere Stakeholder-Einbindungsstrategie im gesamten Projekt zu unterstützen.

2.1.2 Interessengruppen-Kategorien

Um eine einheitliche Vorgehensweise bei der Stakeholder-Identifizierung innerhalb des Konsortiums zu gewährleisten, wurden die Stakeholder anhand ihrer Relevanz für die Projektziele von LEONARDO und ihrer potenziellen Rolle bei den Verbreitungsaktivitäten in Kategorien eingeteilt. Die Stakeholder wurden daher nach ihrem erwarteten Interesse an, ihrem Einfluss auf und ihrem potenziellen Beitrag zur Entwicklung und zukünftigen Anwendung der LEONARDO-Ergebnisse klassifiziert und erhielten eine Gesamtbewertung ihrer Relevanz von 1 (niedrig) bis 5 (hoch).

Es ist zu beachten, dass diese Kategorisierung von den im Rahmen von Arbeitspaket 2 durchgeführten Aktivitäten zur Stakeholderidentifizierung abweicht. Während sich Arbeitspaket 2 primär auf Stakeholder konzentriert, die direkt mit den einzelnen Pilotstandorten und deren lokalem Umsetzungskontext verbunden sind, verfolgen die in Aufgabe 6.4 definierten Stakeholderkategorien einen breiteren Ansatz und umfassen Stakeholder, die potenziell für das Gesamtprojekt relevant sind. Die beiden Ansätze ergänzen sich und sollen in den nächsten Projektphasen schrittweise aufeinander abgestimmt und integriert werden, um eine kohärente Stakeholder-Einbindungsstrategie für alle Arbeitspakete zu gewährleisten.

Die für die LEONARDO-Stakeholder-Analyse vorgeschlagenen Kategorien sind in der folgenden Tabelle zusammengefasst.

TABELLE 2-1: STAKEHOLDER-KATEGORIEN

Wichtige Informationen für die Interessengruppen	
Stakeholder-Kategorie	**Welche Interessengruppen fallen in diese Kategorie?**
Industrielle Prosumer und Endnutzer	Industrieunternehmen und -standorte die sich für Energieflexibilität, Energiemanagementsysteme, Laststeuerung, Energieeffizienz und Kostenoptimierung interessieren.
Technologie- und Anbieter digitaler Lösungen	Anbieter von EMS-, Automatisierungs-, KI-basierter Steuerungs-, Prognose-, Energiemonitoring-, Interoperabilitäts-, Datenintegrations- und digitalen Plattformlösungen.
Aggregatoren und Anbieter von Flexibilitätsdienstleistungen	Aggregatoren, Flexibilitätsdienstleister, ESCOs, FLESCOs und andere Akteure, die industrielle Flexibilitätsdienstleistungen ermöglichen.
Akteure des Energiesystems und des Energiemarktes	Übertragungsnetzbetreiber (ÜNB), Verteilnetzbetreiber (VNB), Netzbetreiber (BRP), Energielieferanten, Marktbetreiber und andere Akteure, die an Netzdienstleistungen und Energiemärkten beteiligt sind.
Industriegebiete und Gewerbeparks	Industriecluster, Gewerbeparks, Industriegebiete und Netzwerke räumlich nahe beieinander liegender Industriestandorte.
Energiegemeinschaften und lokale Energienetze	Energiegemeinschaften, lokale Energieinitiativen und Organisationen, die kollektives Energiemanagement oder Flexibilität unterstützen.

Forschung, Innovation und Standardisierung	Universitäten, Forschungszentren, Innovationsorganisationen und Normungsgremien, die sich mit industrieller Flexibilität, intelligenten Stromnetzen, Laststeuerung, Interoperabilität von Energiemanagementsystemen, künstlicher Intelligenz oder Dekarbonisierung befassen.
Politikverantwortliche und öffentliche Behörden	Politikverantwortliche, Regulierungsbehörden, öffentliche Stellen und Agenturen, die sich mit der Gestaltung des Energiemarktes, der Koordination zwischen Fernleitungsnetzbetreibern und Verteilnetzbetreibern, der Bündelung von Flexibilitätskapazitäten und der industriellen Dekarbonisierung befassen.
Finanz-, Investitions- und Replikationsakteure	Potenzielle Investoren, Anwender, Replikatoren und Endnutzer, die daran interessiert sind, die Ergebnisse von LEONARDO zu übernehmen, zu skalieren oder zu kommerzialisieren.
EU-Initiativen, Verbände und Netzwerke	Branchenverbände, EU-Plattformen, Schwesterprojekte von LIFE-CET und Horizon Europe, BRIDGE-Arbeitsgruppen, NGOs und Innovationsnetzwerke.
Medien und Kommunikationskanäle	Presse, Journalisten, Newsletter, Online-Medien, Fernsehen, Radio, Podcasts und andere für das Projekt relevante Kommunikationskanäle.
Sonstige (Bitte in den zusätzlichen Details angeben)	Stakeholder, die keiner der oben genannten Kategorien angehören, geben bitte in der Spalte „Zusätzliche Details“ ihre Rolle oder Relevanz für das Projekt an.

2.1.3 Leitfaden und Auswahlkriterien zur Identifizierung von Interessengruppen

RINA-C entwickelte einen Leitfaden zur Identifizierung von Interessengruppen, der allen Projektpartnern über die Vorlage für das Interessengruppen-Verzeichnis zur Verfügung gestellt wurde. Ziel des Leitfadens war es, die Partner bei der Identifizierung von Interessengruppen zu unterstützen, die für die Ziele des LEONARDO-Projekts relevant sind, und eine einheitliche Methodik für die Auswahl und Klassifizierung von Interessengruppen anzuwenden.

TABELLE 2-2

Informationen zur Stakeholder-Identifizierung:
1. Wer ist ein Stakeholder? Ein Stakeholder ist jede Einzelperson, Gruppe oder Organisation, die ein Interesse an den Ergebnissen eines Projekts hat oder von ihnen betroffen ist. Im Rahmen des LEONARDO-Projekts können Stakeholder beispielsweise lokale Gemeinschaften, Regierungsstellen, Industriepartner, Forschungseinrichtungen und Nichtregierungsorganisationen sein. Grundsätzlich gilt jede Partei als Stakeholder, die Einfluss auf die Projektaktivitäten nehmen kann, von ihnen beeinflusst wird oder daran beteiligt ist.
2. Was ist mit der Excel-Tabelle zu tun? Fügen Sie die Namen und weitere Informationen zu den Stakeholdern hinzu, die Ihrer Meinung nach für das LEONARDO-Projekt relevant sind. Füllen Sie die leeren Zellen aus und nutzen Sie den Abschnitt „Kommentare“ für weitere Informationen.
3. Stakeholder-Matrix: Da wir die Stakeholder in einer „Stakeholder-Matrix“ abbilden werden, bitten wir Sie, den Einfluss und das Interesse der Stakeholder am Projekt in den dafür vorgesehenen Spalten einzuschätzen. Wir werden diese Ebenen genauer definieren und in einem separaten Workshop zur Stakeholder-Analyse ausführlich besprechen.
4. Ihre Angaben: Bitte geben Sie den Namen Ihrer Organisation an, damit wir wissen, wen wir für weitere Informationen kontaktieren können.

Darüber hinaus enthielt der Leitfaden eine Reihe von Fragen zur Unterstützung des Identifizierungsprozesses. Die Fragen regten die Partner dazu an, zu überlegen, welche Akteure die Projektdurchführung beeinflussen, von den Projektergebnissen betroffen sein, Fachwissen oder Ressourcen beisteuern, politische und regulatorische Entwicklungen unterstützen oder eine Rolle bei der zukünftigen Übernahme und Replikation von LEONARDO-Lösungen spielen könnten.

Besonderes Augenmerk lag auf der Identifizierung von Entscheidungsträgern, einflussreichen Akteuren, Organisationen mit potenziellem Interesse an den Projektergebnissen, wichtigen Stakeholdern für die Projektdurchführung sowie Akteuren mit abweichenden oder gegensätzlichen Ansichten zu den vorgeschlagenen Lösungen. Die Leitfragen dienten der systematischen und umfassenden Erfassung der Stakeholder in allen Partnerorganisationen.

TABELLE 2-3

Leitfragen zur Identifizierung relevanter Interessengruppen:
1) Wer ist für Entscheidungen verantwortlich, die das Projekt beeinflussen könnten?
2) Gibt es Richtlinien, die vom Projekt profitieren oder von ihm betroffen sein könnten? Falls ja, wer muss informiert werden?
3) Welche Personen werden voraussichtlich von den Projektergebnissen betroffen sein ?
4) Welche Personengruppen können relevante Informationen, Ausrüstung oder Ressourcen bereitstellen?
5) Wer wird dem Projekt voraussichtlich negativ gegenüberstehen?
6) Welcher Stakeholder muss unbedingt einbezogen werden? Wen sollte man vorzugsweise einbeziehen? Wer muss konsultiert werden? Wer muss informiert werden?
7) Welche Parteien werden voraussichtlich den größten Einfluss haben?
8) Wer wird für den erfolgreichen Projektabschluss entscheidend sein?
9) Gibt es Konsortien, die an dieser Forschung interessiert sein könnten? Falls ja, können sie einbezogen werden?
Beispiele für relevante Akteure, die einbezogen werden könnten: Finanzierungsakteure (Banken, Fonds, Finanzberatung, Crowdfunding usw.), öffentliche Institutionen und Verwaltungen, technische Einrichtungen/Behörden (Universitäten, Versorgungsunternehmen, Energieversorger usw.), Produzenten und Hersteller, zivilgesellschaftliche/branchenspezifische Verbände (Branchenorganisationen, Forschungsinstitute, Genossenschaften), unternehmerische Akteure (KMU, Kleinbetriebe, Handelsunternehmen, Industrieunternehmen).

2.1.4 Stakeholder-Verzeichnis

Die Leitlinien zur Stakeholder-Identifizierung, die Leitfragen, die Stakeholder-Kategorien und die Bewertungskriterien wurden in die Stakeholder-Verzeichnis-Vorlage integriert, die allen Konsortiumspartnern zur Verfügung gestellt wurde. Die Vorlage bot einen gemeinsamen methodischen Rahmen für die Stakeholder-Analyse und gewährleistete die Konsistenz bei der Identifizierung, Klassifizierung und Priorisierung der Stakeholder innerhalb des Konsortiums.

Durch die Verwendung gemeinsamer Definitionen, Auswahlkriterien und Bewertungsparameter konnten die Partner auf vergleichbare Weise Informationen über die Interessengruppen beitragen, was die Entwicklung eines konsolidierten Interessengruppen-Verzeichnisses auf Projektebene unterstützte und zukünftige Aktivitäten zur Einbindung der Interessengruppen erleichterte.

Das Stakeholder-Verzeichnis ist eine interne Arbeitsdatei, die zur Zusammenführung von Stakeholder-Informationen dient, die von den Konsortiumspartnern vorgeschlagen werden. Es enthält Angaben zum beitragenden Partner, zur Organisation, zum Standort, zur Stakeholder-Kategorie und -Unterkategorie, zur Rolle, zum Kontaktstatus, zum Datum der Formulareinreichung und zur Bereitschaft zur Kontaktaufnahme. Persönliche Kontaktdaten sind als vertraulich gekennzeichnet und werden in diesem öffentlichen Dokument nicht offengelegt.

Es wurde in Form einer Excel-Tabelle erstellt. Für jeden Stakeholder wurden die Partner gebeten, relevante Informationen bereitzustellen, darunter den Namen der Organisation, die Stakeholder-Kategorie, den geografischen Standort, die Gründe für die Beteiligung aus Sicht des Projekts, die erwarteten Vorteile aus Sicht des Stakeholders und gegebenenfalls weitere Kommentare.

Die Vorlage für das Stakeholder-Verzeichnis und die zugehörigen Anweisungen wurden allen Konsortiumspartnern zur Verfügung gestellt. Diese wurden eingeladen, Kontakte aus ihren jeweiligen beruflichen, institutionellen und sektoralen Netzwerken beizusteuern. Zum Zeitpunkt der ersten Veröffentlichung lagen jedoch erst Beiträge von zwei Partnern vor, da der Prozess noch läuft. Daher ist das aktuelle Verzeichnis als erste und unvollständige Darstellung der für LEONARDO relevanten Stakeholder-Landschaft zu verstehen. Weitere Beiträge des Konsortiums sind im nächsten Projektzeitraum erforderlich, um das Verzeichnis zu erweitern, seine geografische Abdeckung zu verbessern und eine ausgewogenere Repräsentation der in der folgenden Tabelle definierten Stakeholder-Kategorien zu gewährleisten.

TABELLE 2-4: STAKEHOLDER-VERZEICHNIS

Indikator	Status bei der ersten Veröffentlichung
identifizierte Interessengruppen	10 kartierte Stakeholder im Verzeichnis
Vertretene Länder	2 Länder
Kontaktinformationen der Konsortialpartner	2 Partner haben beigetragen
Kontaktinformationen	Die Daten werden im internen Datenspeicher vertraulich behandelt und über einen auf Zustimmung basierenden Informationsaustausch mit den beteiligten Interessengruppen verwaltet.

Folglich spiegelt die aktuelle Verteilung auf die verschiedenen Interessengruppen die zum Zeitpunkt der Berichterstattung verfügbaren Beiträge wider und sollte daher nicht als umfassende Darstellung der relativen Bedeutung oder Präsenz der verschiedenen Interessengruppen innerhalb des LEONARDO-Ökosystems interpretiert werden.

Die aktuelle Stakeholder-Verteilung zeigt eine Dominanz von Organisationen aus den Kategorien Industriecluster und Gewerbeparks (5 Organisationen) sowie Akteure des Energiesystems und -marktes (3 Organisationen). Dies spiegelt die hohe Relevanz dieser Stakeholder-Gruppen für die Projektziele wider, insbesondere im Hinblick auf industrielle Flexibilität, Energiemanagement und den zukünftigen Einsatz kollaborativer Flexibilitätslösungen. Weitere Stakeholder wurden in den Kategorien Technologie- und Digitallösungsanbieter (2 Organisationen) sowie Forschung, Innovation und Normung (1 Organisation) identifiziert, das technische Fachwissen, Innovationskraft und Möglichkeiten zum Wissensaustausch beitragen.

TABELLE 2-5

Stakeholder-Kategorie	Anzahl der erfassten Stakeholder
Technologie- und Anbieter digitaler Lösungen	2
Akteure des Energiesystems und des Energiemarktes	3

Industriegebiete und Gewerbeparks	5
Forschung, Innovation und Standardisierung	1

Um die festgestellte Einschränkung zu beheben, wird die Bitte um Partnerbeiträge in der nächsten Phase wiederholt. Das Dateiverzeichnis bleibt für Aktualisierungen geöffnet und wird schrittweise durch weitere projektweite Kontakte sowie gegebenenfalls durch Informationen aus den pilotspezifischen Stakeholder-Identifizierungsaktivitäten im Rahmen von Arbeitspaket 2 ergänzt.

2.1.5 Informationen für Interessengruppen und DSGVO-Prozess

Um die Registrierung von Interessengruppen und die Einholung ihrer Einwilligung zu erleichtern, wurden die Projektpartner gebeten, eine Einladungs-E-Mail an die Interessengruppen über ihre jeweiligen beruflichen, institutionellen und sektoralen Netzwerke zu versenden (siehe Anhang 1). Die E-Mail erläuterte die Projektziele, stellte Möglichkeiten zur Beteiligung der Interessengruppen vor und lud die Empfänger ein, das Einwilligungsformular auszufüllen und damit ihre Einwilligung für zukünftige projektbezogene Kommunikation gemäß den Anforderungen der DSGVO zu erteilen.

Das Einwilligungsformular erläutert die Möglichkeit, sich der Projekt-Stakeholder-Community anzuschließen und eine ausdrückliche Einwilligung einzuholen, bevor Kontaktdaten für Stakeholder-Aktivitäten an RINA-C weitergegeben werden (siehe Anhang 2). Es erfasst grundlegende Stakeholder-Informationen wie Name, Organisation, Position, Land und Kontaktdaten, um die Kommunikation und die Teilnahme an Projektaktivitäten zu erleichtern. Darüber hinaus bittet das Formular um eine ausdrückliche, DSGVO-bezogene Einwilligungserklärung der Stakeholder, in der bestätigt wird, dass die Kontaktdaten während der Projektlaufzeit ausschließlich von RINA und den Projektpartnern für die Kommunikation im Zusammenhang mit LEONARDO verwendet werden.

Die gesammelten Informationen dienen der Entwicklung und Pflege der Stakeholder-Datenbank des Projekts sowie der Verbreitung von Projektaktualisierungen und Informationen zu Beteiligungsmöglichkeiten.

2.2 Stakeholder-Matrix

Wie vorgegeben, bewerteten die Partner die im Verzeichnis enthaltenen Stakeholder anhand zweier Kriterien: Interesse am LEONARDO-Projekt und Einfluss auf das Projektumfeld, zukünftige Implementierungswege, Marktakzeptanz und politische Entwicklungen. Im Rahmen der Stakeholder-Analyse wurden die Konsortiumspartner gebeten, beiden Dimensionen jeweils eine Punktzahl von 1 (niedrig) bis 5 (hoch) zuzuweisen. Die resultierende Bewertung diente der Erstellung einer Stakeholder-Matrix und der Identifizierung geeigneter Einbindungsansätze für die verschiedenen Stakeholdergruppen.

Die Stakeholder-Matrix kategorisiert die Stakeholder in vier große Interessengruppen:

- Aktiv eingebunden: Stakeholder mit hohem Einfluss und großem Interesse, die eine regelmäßige Interaktion und aktive Beteiligung an den Projektaktivitäten erfordern;
- Zufrieden halten: Stakeholder mit hohem Einfluss, aber vergleichsweise geringerem Interesse, die eine gezielte Kommunikation und regelmäßige Aktualisierungen benötigen;
- Informiert bleiben: Interessengruppen mit geringerem Einfluss, aber einem starken Interesse an der Projektentwicklung, die von regelmäßigem Informationsaustausch und Beteiligungsmöglichkeiten profitieren können;
- Monitoring: Stakeholder mit relativ geringem Einfluss und Interesse, die eine begrenzte, aber kontinuierliche Überwachung über einen längeren Zeitraum erfordern.

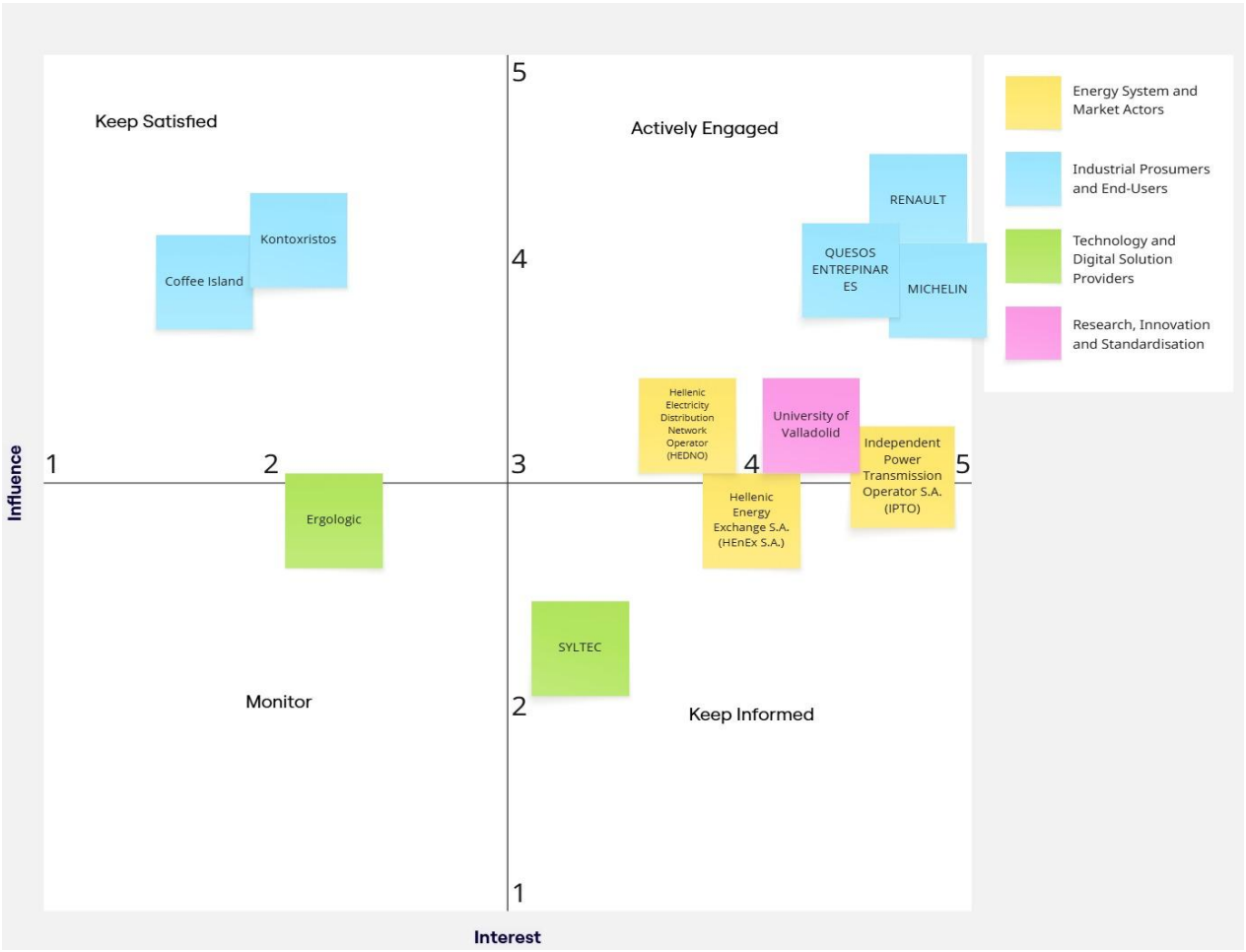

ABBILDUNG 2-1MATRIX BASIEREND AUF INTERESSEN- UND EINFLUSSBEWERTUNG

Die vorläufige Stakeholder-Matrix spiegelt die aktuell im Verzeichnis enthaltenen Stakeholder wider und sollte daher als erste Darstellung der LEONARDO-Stakeholder-Landschaft betrachtet werden. Angesichts der begrenzten Anzahl an Stakeholder-Beiträgen zum Zeitpunkt der ersten Verzeichnis-Veröffentlichung ist die Matrix eher als vorläufiges Kartierungsinstrument, denn als endgültige Priorisierung der Stakeholder zu verstehen.

Die meisten Stakeholder konzentrieren sich auf die Quadranten „Aktiv engagiert“ und „Informiert bleiben“, was auf ein generell hohes Interesse an industrieller Flexibilität, Energiemanagementsystemen und damit verbundenen Marktentwicklungen hinweist.

Mehrere Stakeholder aus den Kategorien industrielle Prosumer und Endnutzer sowie Akteure des Energiesystems und -marktes wurden als einflussreich und interessiert eingestuft. Diese Stakeholder werden voraussichtlich eine wichtige Rolle bei der zukünftigen Implementierung, Validierung, Replikation und Markteinführung von LEONARDO-Lösungen spielen. Die Matrix unterstreicht zudem die Relevanz von Forschungs- und Innovationsorganisationen, die technisches Fachwissen, Wissensaustausch und Unterstützung für Verbreitungs- und Standardisierungsaktivitäten beitragen können.

Die aktuelle Verteilung der Stakeholder spiegelt größtenteils die Beiträge der ersten Veröffentlichung des Verzeichnisses wider und sollte nicht als vollständige Repräsentation aller für das Projekt relevanten Stakeholdergruppen verstanden werden. Sobald weitere Stakeholder identifiziert und in das Verzeichnis integriert werden, wird die Stakeholder-Matrix regelmäßig überprüft und aktualisiert, um die Weiterentwicklung der Stakeholder-Einbindungsstrategie während der gesamten Projektlaufzeit zu unterstützen.

3 Engagement-Aktivitäten

Seit Projektbeginn (September 2025) wurden verschiedene Beteiligungsmaßnahmen mit den beteiligten Interessengruppen durchgeführt. Die direkt in die Projektaktivitäten und -aufgaben eingebundenen Partner waren bis zu diesem ersten Zeitraum am stärksten eingebunden. Durch verschiedene Konsultationsformen hatten jedoch auch externe Interessengruppen die Möglichkeit, die Ziele und Aufgaben von LEONARDO besser zu verstehen.

In dieser ersten Phase wurden unterschiedliche Interaktionstypen angewendet. Die häufigsten und wiederkehrenden sind die folgenden:

- **Generalversammlungen:** In diesen halbjährlich stattfindenden Treffen hat das gesamte Konsortium die Möglichkeit, Fortschritte und Meilensteine sowie etwaige Probleme und Unklarheiten auszutauschen. Generalversammlungen sind stets hilfreich, nicht nur um die Entwicklung des Gesamtprojekts zu verstehen, sondern auch um das Engagement der Partner aufrechtzuerhalten.
- **Arbeitspaket-Meetings:** Jedes Arbeitspaket trifft sich derzeit zwischen den Generalversammlungen mit den relevanten Mitgliedern. Dies hilft dem Team, sich über den Fortschritt des Hauptziels abzustimmen und die Zusammenarbeit der beteiligten Partner zu optimieren.
- **Projekt-Newsletter:** Der LEONARDO-Newsletter informiert monatlich registrierte Stakeholder (108 Nutzer im September 2026) über alle Projektneuigkeiten. Die Newsletter werden halbjährlich per E-Mail versendet.
- **Der Industrial Flexibility Knowledge Hub (IFKH)** ist die zentrale Plattform von LEONARDO für Wissensaustausch, Tools und Kapazitätsaufbau. Er richtet sich an Industrieunternehmen, Forscher, politische Entscheidungsträger und andere Akteure, die sich für industrielle Energieflexibilität interessieren. Jeder kann darauf zugreifen und sein Wissen zu diesem Thema teilen.

Diese beiden Haupttypen der Einbindung interner Stakeholder haben sich für das Gesamtprojekt als vorteilhaft erwiesen und die Konsistenz zwischen den verschiedenen Lieferungen und Aufgaben sichergestellt. Dennoch wurden in der ersten Phase weitere Methoden implementiert. Die folgenden Abschnitte beschreiben detailliert die bisherigen Meetings und deren Ziele sowie das erste Webinar von LEONARDO.

3.1 LEONARDO Vergangene Treffen

Das Projekt LEONARDO wurde am **24. September 2025 mit dem Kick-off-Meeting in Trient** , Italien, in den Räumlichkeiten der Projektkoordinatorin, der Fondazione Bruno Kessler (FBK), offiziell gestartet. Bei diesem Treffen kamen erstmals alle Konsortiumspartner zusammen, um sich auf die Projektvision, die Ziele, die Umsetzungsstrategie und den Arbeitsplan abzustimmen. Erste Meilensteine wurden definiert und die Grundlagen für die Zusammenarbeit innerhalb des Konsortiums geschaffen. Damit begann eine dreijährige Initiative zur Erschließung industrieller Flexibilität und zur Unterstützung der Energiewende in Europa.

Am **22. und 23. April 2026** nahmen Vertreter von LEONARDO an einem **Treffen des Schwesterprojekts E-BUSCO in Athen, Griechenland, teil.** Im Rahmen der Veranstaltung präsentierte das Konsortium die Projektziele, laufenden Aktivitäten und zukünftigen Entwicklungen und tauschte Erfahrungen mit anderen europäischen Partnern aus. Das Treffen stärkte die Zusammenarbeit zwischen verwandten Initiativen und trug dazu bei, Möglichkeiten für Wissensaustausch und Synergien zur Unterstützung der europäischen Energiewende zu identifizieren.

Im **Juni 2026 trug das Projekt durch die Teilnahme an der 13. Internationalen Konferenz für nachhaltiges Abfallmanagement** auf der **griechischen Insel Kos** zur Verbreitung seiner Aktivitäten und ersten Ergebnisse bei. Im Rahmen der Konferenz wurde die Integration von Instrumenten zur flexiblen Energienutzung in

kritische Infrastrukturen vorgestellt. Dabei wurde der Ansatz von LEONARDO zur Steigerung der industriellen Energieflexibilität hervorgehoben und Erkenntnisse aus den laufenden Forschungs- und Umsetzungsaktivitäten präsentiert. Die Veranstaltung bot eine wichtige Plattform für den Austausch mit Forschern, Branchenvertretern und politischen Entscheidungsträgern und trug so zur Sichtbarkeit und Verbreitung der Projektergebnisse bei.

Im ersten Jahr seiner Umsetzung konzentrierte sich das LEONARDO-Projekt auf den Aufbau einer Konsortialkooperation, die Definition von Stakeholder- und technischen Anforderungen, die Weiterentwicklung von Lösungen zur Steigerung der industriellen Flexibilität, die Förderung von Interoperabilität und Systemintegration, die Zusammenarbeit mit Schwesterprojekten und externen Stakeholdern sowie die Verbreitung der Projektergebnisse auf internationalen Veranstaltungen und Konferenzen. Diese Aktivitäten bildeten die Grundlage für die nachfolgenden Phasen der Pilotimplementierung, Validierung und Nutzung der Projektergebnisse.

3.2 Erstes Webinar

Das erste Webinar vom 23. September 2026 präsentierte die Ergebnisse von LEONARDOs Arbeitspaket 2 (AP2), insbesondere das Ergebnis vom Bericht 2.1. Wie bereits erwähnt, konzentriert sich AP2 auf die Einbindung und Identifizierung von Interessengruppen. Weitere Aktivitäten zur Einbindung von Interessengruppen wurden vom Partner EEE durchgeführt und werden in den Ergebnissen von AP2 näher beschrieben. Während das Hauptziel von Aufgabe 6.4 darin besteht, die allgemeine Anwendung von Strategien zur Einbindung von Interessengruppen auf die breitere Liste der identifizierten Parteien zu untersuchen, konzentriert sich AP2 auf die Einbindung, die direkt mit den Aktivitäten der Pilotprojekte zusammenhängt.

Dieses Webinar wurde von RINA-C in Zusammenarbeit mit den Pilotprojekten, insbesondere FBK, EEE und UPATRAS, organisiert. Hauptthema war der Ansatz zur industriellen Nachfrageflexibilität sowie die Ergebnisse von Stakeholder-Konsultationen in den Pilotregionen Italien, Österreich und Bulgarien/Griechenland. Die Veranstaltung behandelte den Projektrahmen, die Anforderungen der Stakeholder, die regulatorischen Rahmenbedingungen sowie die funktionalen, technischen, wirtschaftlichen und organisatorischen Aspekte, die die Beteiligung der Industrie an den Energie- und Flexibilitätsmärkten beeinflussen.

Die Veranstaltung fand online über Microsoft Teams statt und wurde sowohl internen als auch externen Stakeholdern zugänglich gemacht. Verschiedene Kanäle wurden genutzt, um die Veranstaltung zu teilen: E-Mail, soziale Medien und die Schwesterprojekte, die mit LEONARDO zusammenarbeiten. Insgesamt nahmen 39 Personen teil, die während des gesamten einstündigen Webinars zugeschaltet blieben. Die Beteiligung war insgesamt sehr rege, es wurden nur wenige Fragen am Ende gestellt, und die Veranstaltung wurde allgemein positiv aufgenommen.

3.3 Nächste Schritte

RINA-C wird im Rahmen ihres Aufgabengebiets zwei weitere Webinare organisieren. Geplant ist, eines davon im Zusammenhang mit den beiden für T6.4 vorgesehenen Phasen durchzuführen. Die folgende Tabelle beschreibt die allgemeinen Themen und Fristen, die für die Webinare und Beteiligungsaktivitäten gelten.

TABELLE 3-1: NÄCHSTE SCHRITTE

Engagement-Aktivitäten	Geplanter Zeitraum
WEBINAR 1:	September 2026
WEBINAR 2: Impulse zur Veränderung bestehender Praktiken	Monat 13 bis 24 des Projekts
WEBINAR 3: Sicherstellung der Effektivität der LEONARDO-Tools für die Nutzung durch Interessengruppen	Monat 25 bis 36 des Projekts

Schlussfolgerungen

Die erste Phase von Aufgabe 6.4 schuf die methodischen und operativen Grundlagen für die Einbindung von Interessengruppen, Schulungen und die Befähigung der Nutzer im Rahmen des LEONARDO-Projekts. Es wurde ein gemeinsames Rahmenwerk zur Identifizierung, Klassifizierung und Priorisierung von Interessengruppen entwickelt, unterstützt durch ein gemeinsames Dateiverzeichnis, eine Interessen-Einfluss-Matrix und einen einwilligungsbasierten Prozess zur Verwaltung von Interessengruppeninformationen gemäß den Anforderungen der DSGVO. Erste Einbindungsaktivitäten unterstützten zudem die Konsortialkoordination, die externe Sensibilisierung und den Wissensaustausch durch Projekttreffen, internationale Veranstaltungen, Kommunikationskanäle und das erste LEONARDO-Webinar.

Die Ergebnisse sollten als erste Ausgangsbasis betrachtet werden, da das Stakeholder-Verzeichnis derzeit nur Beiträge eines Teils des Konsortiums widerspiegelt und noch keine umfassende geografische oder Stakeholder-Kategorie-Abdeckung bietet. Die nächste Projektphase konzentriert sich daher auf die Erweiterung und Diversifizierung des Verzeichnisses, die Abstimmung der Aktivitäten aus Aufgabe 6.4 mit der im Rahmen von Arbeitspaket 2 durchgeführten pilotspezifischen Stakeholder-Identifizierung und die regelmäßige Aktualisierung der Stakeholder-Matrix. Diese Maßnahmen unterstützen gezieltere Kommunikations-, Schulungs- und Beteiligungsmöglichkeiten und stärken gleichzeitig die Voraussetzungen für die Validierung, Übernahme, Replikation und langfristige Nutzung von LEONARDO-Lösungen.

Anhang 1

Dear [Name of the stakeholder],

I hope this message finds you well.

My name is [Name of the partner person in charge], and I am writing to you on behalf of [Name of the partner], one of the one of the partners involved in the LEONARDO project — a LIFE Clean Energy Transition project working to unlock large-scale industrial demand-side flexibility by enabling the aggregation of Energy Management Systems across industrial sites.

LEONARDO aims to overcome interoperability barriers between industrial Energy Management Systems and support the activation, aggregation, and optimisation of flexibility services. Through the development of the ***Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform (iFAAP),*** *AI-based control and forecasting services, pilot demonstrations, stakeholder training, business model development, and policy and standardisation activities, the project seeks to support grid stability, renewable energy integration, industrial decarbonisation, and new market opportunities for industrial actors.*

As part of our stakeholder engagement activities, we are currently mapping key organisations and individuals who could benefit from, contribute to, or support the future uptake of LEONARDO's results. Given your role and expertise, we would be delighted to involve you in this process.

By joining the LEONARDO stakeholder community, you will have the opportunity to:

- *Receive periodic updates through the project newsletter*
- *Take part in short questionnaires, consultations, and feedback activities*
- *Join webinars, workshops, training sessions, and public events*
- *Learn more about industrial flexibility, EMS interoperability, aggregation models, and flexibility services*
- *Exchange views with other experts, industrial actors, technology providers, market participants, and policy stakeholders*
- *Follow the development of LEONARDO tools such as* ***the Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform, the FlexifyMyIndustry Assistant, the Flexibility Readiness Indicator, and the Industrial Flexibility Knowledge Hub***

Your involvement would provide early insight into emerging solutions for industrial flexibility and demand-side response, while also offering the opportunity to contribute to discussions that may support future innovation, business models, policy development, and standardisation in the energy flexibility sector.

To ensure full compliance with GDPR requirements, we kindly ask for your explicit consent before sharing your contact details with RINA-C, the LEONARDO partner supporting stakeholder engagement activities. RINA-C may then contact you with further information about project activities and opportunities to get involved.

Please note that your contact details will only be used for communication related to the LEONARDO project and will not be retained or used beyond the project duration.

If you are happy to participate, please complete this form to provide your consent: LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent – Fill in form

If you have any questions or would prefer not to be included, don't hesitate to let us know.

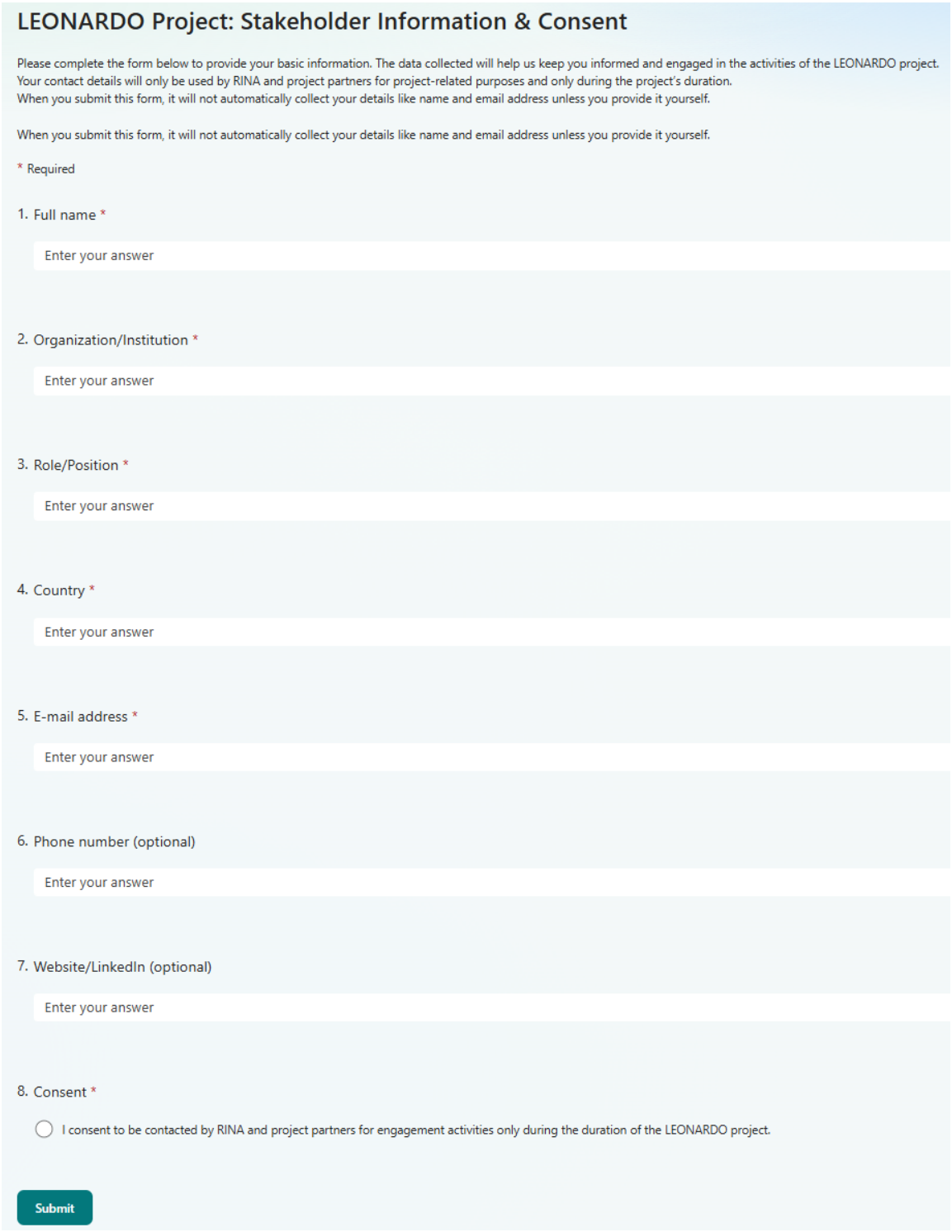
Thank you very much for your time and consideration.

Best Regard,

[Name and partner]

Anhang 2

Die folgende Abbildung zeigt das Einwilligungsformular, das an alle relevanten Interessengruppen gesendet wurde, um sicherzustellen, dass ihre Daten unter Beachtung der DSGVO verarbeitet werden.

LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent

Please complete the form below to provide your basic information. The data collected will help us keep you informed and engaged in the activities of the LEONARDO project.
Your contact details will only be used by RINA and project partners for project-related purposes and only during the project's duration.
When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

* Required

1. Full name *

Enter your answer

2. Organization/Institution *

Enter your answer

3. Role/Position *

Enter your answer

4. Country *

Enter your answer

5. E-mail address *

Enter your answer

6. Phone number (optional)

Enter your answer

7. Website/LinkedIn (optional)

Enter your answer

8. Consent *

I consent to be contacted by RINA and project partners for engagement activities only during the duration of the LEONARDO project.

Submit

Αριθμός έργου: 101215528

Ακρωνύμιο Έργου: LEONARDO

D6.6 – Εκπαίδευση, συμμετοχή και ενδυνάμωση των ενδιαφερόμενων μερών (ΦΑΣΗ ΠΡΩΤΗ)

Ημερομηνία: 11-11-2026

Συγγραφέας: RINA-C

This project has received funding from the European Union's LIFE programme under grant agreement No 101215528.

Λεπτομέρειες σύμβασης έργου

Τίτλος έργου	fLexibility sErvices prOvision eNAbled fRom aggregated inDustrial prOsumers
Ακρωνύμιο Έργου	LEONARDO
Συμφωνία Επιχορήγησης Αρ.	101215528
Ημερομηνία έναρξης έργου	1 Σεπτεμβρίου 2025
Ημερομηνία λήξης έργου	31 Αυγούστου 2028
Διάρκεια	36 μήνες
Δικτυακός τόπος	LEONARDO project - RINA.org

Λεπτομέρειες παραδοτέου

Αριθμός	D6.6
Τίτλος	Εκπαίδευση, συμμετοχή και ενδυνάμωση των ενδιαφερομένων μερών
Πακέτο εργασίας	WP6
Επίπεδο διάδοσης[1]	PU
Ημερομηνία λήξης	30-09-2026
Ημερομηνία υποβολής	11-11-2026
Υπεύθυνος παραδοτέου	RINA-C
Συνεισφέρων/ες συγγραφέας/είς	Ludovica Pilloni (RINA-C)
Αξιολογητής/ές	Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), Laura Borsieri (CEDIS)
Τελική αξιολόγηση και έγκριση ποιότητας	Diego Viesi (FBK)/06-11-2026

[1] PU = Δημόσιο
CO = Εμπιστευτικό, μόνο για μέλη της κοινοπραξίας (συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών της Επιτροπής)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΕΚΔΟΣΗ	ΟΝΟΜΑ	ΑΛΛΑΓΕΣ
28-09-2026	1.0	Πρώτο Σχέδιο	Ludovica Piloni (RINA-C)
20-10-2026	2.0	Τελικό Σχέδιο	Ludovica Piloni (RINA-C)
11-11-2026	3.0	Τελικό προσχέδιο με μεταφρασμένες εκδόσεις	Ludovica Pilloni (RINA-C), Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), José L. Hernández (CARTIF), André Lisboa (EDP), Michaela Papageorgiou (HELLENiQ), Grigoris Dimopoulos (STOMANA)

Ανακοίνωση νομικού περιεχομένου

Πνευματικά δικαιώματα © 2025 LEONARDO Consortium Partners. Ολα τα δικαιώματα διατηρούνται.

Το LEONARDO είναι ένα έργο LIFE που υποστηρίζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στη Συνθήκη αριθ. 101215528. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο, τους εταίρους και τις δραστηριότητές του, επικοινωνήστε μαζί infoleonardo@fbk.eu. Δεν επιτρέπεται η αντιγραφή ή η διανομή σε οποιαδήποτε μορφή ή με οποιοδήποτε μέσο χωρίς την προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση του κατόχου των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας.

Ωστόσο, οι απόψεις και οι απόψεις που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του CINEA. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές. Η ευθύνη για τις πληροφορίες και τις απόψεις που εκφράζονται σε αυτές βαρύνει εξ ολοκλήρου τους συγγραφείς

Εκτελεστική περίληψη

Αυτό το παραδοτέο παρουσιάζει τις δραστηριότητες εκπαίδευσης, συμμετοχής και ενδυνάμωσης των ενδιαφερομένων μερών που υλοποιήθηκαν κατά την πρώτη φάση του έργου LEONARDO, η οποία καλύπτει τους μήνες 1 έως 12. Το έργο LEONARDO στοχεύει στη διευκόλυνση της συγκέντρωσης βιομηχανικών Συστημάτων Διαχείρισης Ενέργειας και στην υποστήριξη της συνεργατικής ευελιξίας από την πλευρά της ζήτησης μεταξύ βιομηχανιών που βρίσκονται σε φυσική εγγύτητα. Στο πλαίσιο της Εργασίας 6.4, οι δραστηριότητες συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση, στη διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων και στην υποστήριξη της μελλοντικής υιοθέτησης και αναπαραγωγής των λύσεων LEONARDO.

Κατά τη διάρκεια αυτής της αρχικής φάσης, αναπτύχθηκε μια κοινή μεθοδολογία για τον εντοπισμό, την ταξινόμηση και την ιεράρχηση των ενδιαφερόμενων μερών που σχετίζονται με τις τεχνικές, κανονιστικές, εμπορικές, πολιτικές και αναπαραγωγικές διαστάσεις του έργου. Αυτή η μεθοδολογία περιελάμβανε κατηγορίες ενδιαφερόμενων μερών, καθοδήγηση αναγνώρισης, κριτήρια επιλογής, ερωτήσεις καθοδήγησης και μια αξιολόγηση ενδιαφέροντος-επιρροής. Αυτά τα στοιχεία ενσωματώθηκαν σε ένα κοινό αποθετήριο ενδιαφερόμενων μερών που σχεδιάστηκε για να υποστηρίζει τη συνεπή συλλογή δεδομένων και τη μελλοντική συμμετοχή σε ολόκληρη την κοινοπραξία. Δημιουργήθηκε επίσης μια διαδικασία πληροφόρησης των ενδιαφερόμενων μερών βάσει συναίνεσης, για να διασφαλιστεί ότι τα προσωπικά στοιχεία επικοινωνίας συλλέγονται και διαχειρίζονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ.

Κατά τον χρόνο σύνταξης της έκθεσης, το αποθετήριο περιείχε 10 χαρτογραφημένες οργανώσεις ενδιαφερομένων από δύο χώρες, με συνεισφορές από δύο εταίρους της κοινοπραξίας . Η διαδικασία βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, επομένως το αποθετήριο και ο πίνακας ενδιαφερομένων που προκύπτει θα πρέπει να θεωρηθούν προκαταρκτικά και όχι ακόμη αντιπροσωπευτικά του πλήρους τοπίου των ενδιαφερομένων του LEONARDO. Ωστόσο, η αρχική αξιολόγηση δείχνει ότι οι περισσότεροι χαρτογραφημένοι ενδιαφερόμενοι εμπίπτουν στις ομάδες «Ενεργά Συμμετέχοντες» και «διατήρηση ενημέρωσης», αντανακλώντας ένα γενικά υψηλό επίπεδο ενδιαφέροντος για τη βιομηχανική ευελιξία, τα συστήματα διαχείρισης ενέργειας και τις σχετικές εξελίξεις της αγοράς.

Η πρώτη φάση του έργου περιελάμβανε επίσης εσωτερική και εξωτερική συμμετοχή μέσω Γενικών Συνελεύσεων, συναντήσεων Πακέτων Εργασίας, καναλιών επικοινωνίας του έργου, αλληλεπίδρασης με αδελφές πρωτοβουλίες, συμμετοχής σε διεθνείς εκδηλώσεις και του Κέντρου Γνώσης Βιομηχανικής Ευελιξίας. Το πρώτο δημόσιο διαδικτυακό σεμινάριο, που πραγματοποιήθηκε διαδικτυακά στις 23 Σεπτεμβρίου 2026, παρουσίασε την προσέγγιση του έργου στην ευελιξία της βιομηχανικής ζήτησης και τα ευρήματα από διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε όλες τις πιλοτικές περιοχές. Στο διαδικτυακό σεμινάριο συμμετείχαν 39 συμμετέχοντες και εξετάστηκαν οι απαιτήσεις των ενδιαφερόμενων μερών, οι κανονιστικές συνθήκες και οι τεχνικοί, λειτουργικοί, επιχειρηματικοί και οργανωτικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη βιομηχανική συμμετοχή στις αγορές ενέργειας και ευελιξίας.

Κατά τη δεύτερη φάση, το αποθετήριο και ο πίνακας των ενδιαφερόμενων μερών θα επεκταθούν και θα ενημερώνονται περιοδικά μέσω πρόσθετων συνεισφορών της κοινοπραξίας και στενότερης ευθυγράμμισης με δραστηριότητες αναγνώρισης ενδιαφερόμενων μερών ειδικά για το πιλοτικό

πρόγραμμα στο πλαίσιο του WP2. Περαιτέρω δραστηριότητες εμπλοκής και εκπαίδευσης θα βασιστούν στα θεμέλια που τέθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της πρώτης φάσης, συμπεριλαμβανομένης της διοργάνωσης ενός δεύτερου διαδικτυακού σεμιναρίου με επίκεντρο την τόνωση των αλλαγών στις πρακτικές των ενδιαφερόμενων μερών.

Συντομογραφίες και Ακρωνύμια

Ακρώνυμο	Ορισμός
AI	Τεχνητή νοημοσύνη
BRIDGE	Ομάδα Συνεργασίας Έργων Έξυπνης Ενέργειας και Αποθήκευσης Ενέργειας που χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή
BRP	Υπεύθυνο Μέρος για την Ισορροπία
ΔΣΔ	Διαχειριστής Συστήματος Διανομής
EMS	Σύστημα Διαχείρισης Ενέργειας
ESCO	Εταιρεία Ενεργειακών Υπηρεσιών
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
FBK	Ίδρυμα Μπρούνο Κέσλερ
FLESCO	Εταιρεία Υπηρεσιών Ενέργειας Ευελιξίας
GA	Γενική Συνέλευση
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων
IFKH	Κέντρο Γνώσης Βιομηχανικής Ευελιξίας
LIFE	Πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης
RINA-C	RINA Consulting SpA
ΔΣΜ	Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς
WP	Πακέτο εργασίας

Πίνακας περιεχομένων

1 Εισαγωγή 9
2 Συμμετοχή Ενδιαφερόμενων Μερών 10
2.1 Αναγνώριση Ενδιαφερομένων 10
2.1.1 Μεθοδολογία 10
2.1.2 Κατηγορίες ενδιαφερομένων μερών 11
2.1.3 Οδηγίες για την αναγνώριση ενδιαφερομένων μερών και κριτήρια επιλογής 12
2.1.4 Αποθετήριο ενδιαφερομένων μερών 13
2.1.5 Πληροφορίες για τα ενδιαφερόμενα μέρη και διαδικασία GDPR 15
2.2 Πίνακας ενδιαφερομένων μερών 16
3 Δραστηριότητες εμπλοκής 18
3.1 LEONARDO Προηγούμενες συναντήσεις 18
3.2 Πρώτο διαδικτυακό σεμινάριο 19
3.3 Επόμενα βήματα 19
Συμπεράσματα 21
Παράρτημα 1 22
Παράρτημα 2 23

1 Εισαγωγή

Το έργο LEONARDO στοχεύει στην υποστήριξη της συνάθροισης ποικίλων βιομηχανικών Συστημάτων Διαχείρισης Ενέργειας (ΣΔΕ) για τη βελτιστοποίηση της συνεργατικής ευελιξίας από την πλευρά της ζήτησης από βιομηχανίες που βρίσκονται σε φυσική εγγύτητα. Το έργο αντιμετωπίζει τα εμπόδια διαλειτουργικότητας, ενισχύει τις λειτουργίες του ΣΔΕ και αξιολογεί την αξία των λύσεων βιομηχανικής ευελιξίας σε πραγματικά περιβάλλοντα μέσω τριών πιλοτικών τοποθεσιών που βρίσκονται στην Ιταλία, την Αυστρία και τη Βουλγαρία/Ελλάδα.

Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, η εκπαίδευση και η ενδυνάμωση των χρηστών αποτελούν βασικά στοιχεία της προσέγγισης του έργου για την προώθηση της ευαισθητοποίησης, της ανταλλαγής γνώσεων και της μελλοντικής υιοθέτησης των λύσεων LEONARDO. Αυτές οι δραστηριότητες υλοποιούνται στο πλαίσιο της Εργασίας 6.4, «Εκπαίδευση, συμμετοχή και ενδυνάμωση των ενδιαφερόμενων μερών LEONARDO», με επικεφαλής την RINA-C με τη συμμετοχή όλων των εταίρων του έργου. Η Εργασία 6.4 καλύπτει ολόκληρη τη διάρκεια του έργου και βασίζεται σε μια τριφασική στρατηγική συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών, σχεδιασμένη για την προοδευτική έναρξη, ενίσχυση και διατήρηση της συμμετοχής των σχετικών ομάδων-στόχων.

Η πρώτη φάση, Έναρξη Διαβούλευσης, καλύπτει τους μήνες 1-12 και επικεντρώνεται στην παρουσίαση του έργου LEONARDO και των προτεινόμενων λύσεων σε σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως εντός των περιοχών του πιλοτικού έργου. Οι δραστηριότητες που προβλέπονται για αυτή τη φάση περιλαμβάνουν την αναγνώριση και χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών, την προσέγγιση και τις πρώτες δραστηριότητες διάδοσης.

Αυτό το παραδοτέο, D6.6 «Εκπαίδευση, συμμετοχή και ενδυνάμωση των ενδιαφερομένων μερών του LEONARDO – πρώτη φάση», αναφέρει τις δραστηριότητες που αναλήφθηκαν κατά την πρώτη φάση της Εργασίας 6.4. Περιγράφει τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε για τον εντοπισμό και την κατηγοριοποίηση των σχετικών ενδιαφερομένων μερών, τη δημιουργία του αποθετηρίου ενδιαφερομένων μερών, τη διαδικασία πληροφοριών και συναίνεσης που χρησιμοποιήθηκε για την υποστήριξη της προσέγγισης των ενδιαφερομένων μερών και τις αρχικές δραστηριότητες συμμετοχής και ευαισθητοποίησης που εφαρμόστηκαν κατά την περίοδο αναφοράς. Το παραδοτέο παρουσιάζει επίσης τις αρχικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν σε σχέση με τις τρεις πιλοτικές τοποθεσίες και περιγράφει τα επόμενα βήματα για τη δεύτερη φάση της στρατηγικής συμμετοχής.

Τα αποτελέσματα και η εμπειρία από αυτήν την αρχική φάση θα αποτελέσουν τη βάση για την επόμενη φάση, η οποία θα καλύπτει τους μήνες 13-24 και θα αναφέρεται στο D6.7.

2 Συμμετοχή Ενδιαφερόμενων Μερών

Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών είναι η συνεχής, αμφίδρομη διαδικασία μέσω της οποίας ένα έργο εντοπίζει, ενημερώνει, συμβουλεύεται και συνεργάζεται με άτομα, ομάδες και οργανισμούς που ενδέχεται να επηρεάσουν, να επηρεαστούν ή να έχουν συμφέρον από τις δραστηριότητες και τα αποτελέσματά του. Η αποτελεσματική συμμετοχή βοηθά στη διασφάλιση ότι οι απόψεις, οι ανάγκες και οι ανησυχίες των ενδιαφερόμενων μερών γίνονται κατανοητές και λαμβάνονται υπόψη καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου. Είναι σημαντική επειδή υποστηρίζει την τεκμηριωμένη και χωρίς αποκλεισμούς λήψη αποφάσεων, ενισχύει την εμπιστοσύνη και τη διαφάνεια, διευκολύνει την ανταλλαγή γνώσεων, βοηθά στην πρόβλεψη κινδύνων και ευκαιριών και προωθεί τη συνάφεια, την αποδοχή, την υιοθέτηση και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου.

Στο πλαίσιο του LEONARDO, η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών παρέχει επομένως τη βάση για στοχευμένη επικοινωνία, εκπαίδευση, συμμετοχή και ενδυνάμωση των χρηστών σε όλες τις διαφορετικές ομάδες ενδιαφερόμενων μερών του έργου.

2.1 Αναγνώριση Ενδιαφερομένων

2.1.1 Μεθοδολογία

Η άσκηση χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών ξεκίνησε και συντονίστηκε από την RINA-C και υλοποιήθηκε μέσω των συνεισφορών όλων των εταίρων της κοινοπραξίας. Στόχος ήταν ο εντοπισμός ενδιαφερόμενων μερών που σχετίζονται με τις τεχνικές, κανονιστικές, εμπορικές και αναπαραγωγικές διαστάσεις του έργου LEONARDO και η δημιουργία της βάσης για μελλοντικές δραστηριότητες εμπλοκής, εκπαίδευσης και διάδοσης. Η προσέγγιση βασίστηκε στα ακόλουθα βήματα:

- ορισμός κατηγοριών και υποκατηγοριών ενδιαφερομένων που σχετίζονται με το τεχνικό πεδίο εφαρμογής του LEONARDO·
- αναθεώρηση και επικύρωση των προτεινόμενων κατηγοριών από τους εταίρους της κοινοπραξίας·
- συλλογή πιθανών επαφών ενδιαφερόμενων μερών μέσω επαγγελματικών και θεσμικών δικτύων των εταίρων·
- καταγραφή πληροφοριών των ενδιαφερόμενων μερών σε κοινόχρηστο αποθετήριο ενδιαφερόμενων μερών·
- εφαρμογή εγγυήσεων για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εντύπου πληροφοριών των ενδιαφερόμενων μερών βάσει συναίνεσης·
- προσδιορισμός των ενδιαφερόμενων μερών που ενδιαφέρονται να λάβουν περαιτέρω πληροφορίες και να συμμετάσχουν σε μελλοντικές δραστηριότητες εμπλοκής του έργου.

Παράλληλα με τις δραστηριότητες χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Εργασίας 6.4, έχουν διεξαχθεί πρόσθετες δραστηριότητες αναγνώρισης ενδιαφερόμενων μερών στο πλαίσιο του WP2 για την υποστήριξη αναλύσεων και δραστηριοτήτων εφαρμογής ειδικά για το πιλοτικό έργο. Η χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών του WP2 εστιάζει σε φορείς που σχετίζονται άμεσα με τις επιμέρους πιλοτικές τοποθεσίες και τα τοπικά τους πλαίσια, ενώ το αποθετήριο ενδιαφερόμενων μερών που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Εργασίας 6.4 υιοθετεί μια προοπτική που καλύπτει ολόκληρο το έργο και στοχεύει σε ενδιαφερόμενους φορείς με πιθανό ενδιαφέρον για τα αποτελέσματα του LEONARDO, τις δραστηριότητες κατάρτισης, τις ευκαιρίες αναπαραγωγής, τις οδούς αξιοποίησης και την ανάπτυξη πολιτικής.

Παρόλο που αναπτύχθηκαν για διαφορετικούς σκοπούς, οι δύο διαδικασίες αναγνώρισης ενδιαφερόμενων μερών είναι συμπληρωματικές. Κατά την επόμενη φάση του έργου, το T6.4 θα ευθυγραμμιστεί με τις βάσεις

δεδομένων ενδιαφερόμενων μερών που αφορούν ειδικά το πιλοτικό πρόγραμμα WP2 και το αποθετήριο ενδιαφερόμενων μερών του WP6 θα βελτιωθεί για να υποστηρίξει μια ευρύτερη στρατηγική εμπλοκής των ενδιαφερόμενων μερών σε ολόκληρο το έργο.

2.1.2 Κατηγορίες ενδιαφερομένων μερών

Για να διασφαλιστεί μια συνεπής προσέγγιση στον εντοπισμό των ενδιαφερόμενων μερών σε ολόκληρη την κοινοπραξία, τα ενδιαφερόμενα μέρη ομαδοποιήθηκαν σε ένα σύνολο κατηγοριών που αντικατοπτρίζουν τη συνάφειά τους με τους στόχους του έργου LEONARDO και τον πιθανό ρόλο τους στις δραστηριότητες διάδοσης. Συνεπώς, τα ενδιαφερόμενα μέρη ταξινομήθηκαν ανάλογα με το αναμενόμενο ενδιαφέρον τους, την επιρροή τους και τη δυνητική συμβολή τους στην ανάπτυξη και τη μελλοντική υιοθέτηση των αποτελεσμάτων του LEONARDO και τους δόθηκε μια συνολική βαθμολογία συνάφειας που κυμαινόταν από 1 (χαμηλή) έως 5 (υψηλή).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή η κατηγοριοποίηση διαφέρει από τις δραστηριότητες αναγνώρισης ενδιαφερόμενων μερών που διεξάγονται στο πλαίσιο του WP2. Ενώ το WP2 επικεντρώνεται κυρίως σε ενδιαφερόμενους φορείς που σχετίζονται άμεσα με τις επιμέρους πιλοτικές τοποθεσίες και το τοπικό πλαίσιο εφαρμογής τους, οι κατηγορίες ενδιαφερόμενων μερών που ορίζονται στην Εργασία 6.4 υιοθετούν μια ευρύτερη προοπτική που καλύπτει τους ενδιαφερόμενους φορείς με πιθανή σχέση με το έργο στο σύνολό του. Οι δύο προσεγγίσεις είναι συμπληρωματικές και αναμένεται να ευθυγραμμιστούν και να ενσωματωθούν σταδιακά κατά τις επόμενες φάσεις του έργου, ώστε να υποστηριχθεί μια συνεκτική στρατηγική εμπλοκής των ενδιαφερόμενων μερών σε όλα τα πακέτα εργασίας.

Οι κατηγορίες που προτείνονται για τη χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών του LEONARDO συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2-1: Κατηγορίες Ενδιαφερόμενων Μερών

Σημαντικές πληροφορίες για τις κατηγορίες ενδιαφερομένων μερών	
Κατηγορία Ενδιαφερομένων	**Ποιοι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εμπίπτουν σε αυτήν την κατηγορία;**
Βιομηχανικοί Παραγωγοί-Καταναλωτές και Τελικοί Χρήστες	Οι βιομηχανικές εταιρείες και οι εγκαταστάσεις ενδιαφέρονται για την ενεργειακή ευελιξία, το EMS, την ανταπόκριση στη ζήτηση, την ενεργειακή απόδοση και τη βελτιστοποίηση του κόστους.
Πάροχοι Τεχνολογίας και Ψηφιακών Λύσεων	Πάροχοι λύσεων EMS, αυτοματισμού, ελέγχου που βασίζεται σε τεχνητή νοημοσύνη, πρόβλεψης, παρακολούθησης ενέργειας, διαλειτουργικότητας, ενσωμάτωσης δεδομένων και ψηφιακής πλατφόρμας.
Συγκεντρωτές και Πάροχοι Υπηρεσιών Ευελιξίας	Συγκεντρωτές, πάροχοι υπηρεσιών ευελιξίας, ESCO, FLESCO και άλλοι παράγοντες που επιτρέπουν υπηρεσίες βιομηχανικής ευελιξίας.
Ενεργειακό Σύστημα και Παράγοντες Αγοράς	ΔΣΜ, ΔΣΔ, BRP, προμηθευτές ενέργειας, διαχειριστές αγοράς και άλλοι παράγοντες που εμπλέκονται στις υπηρεσίες δικτύου και στις αγορές ενέργειας.
Βιομηχανικά Συγκροτήματα και Επιχειρηματικά Πάρκα	Βιομηχανικά συμπλέγματα, επιχειρηματικά πάρκα, βιομηχανικές περιοχές και δίκτυα βιομηχανικών χώρων που βρίσκονται σε φυσική απόσταση μεταξύ τους.

Ενεργειακές Κοινότητες και Τοπικά Δίκτυα Ενέργειας	Ενεργειακές κοινότητες, τοπικές ενεργειακές πρωτοβουλίες και οργανισμοί που υποστηρίζουν τη συλλογική διαχείριση ενέργειας ή την ευελιξία.
Έρευνα, Καινοτομία και Τυποποίηση	Πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, οργανισμοί καινοτομίας και φορείς τυποποίησης που εργάζονται στον τομέα της βιομηχανικής ευελιξίας, των έξυπνων δικτύων, της απόκρισης στη ζήτηση, της διαλειτουργικότητας του EMS, της τεχνητής νοημοσύνης ή της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές.
Διαμορφωτές πολιτικής και δημόσιες αρχές	Χάραξη πολιτικής, ρυθμιστικές αρχές, δημόσιες αρχές και φορείς που ασχολούνται με τον σχεδιασμό της αγοράς ενέργειας, τον συντονισμό ΔΣΜ-ΔΣΔ, τη συγκέντρωση ευελιξίας και την απαλλαγή από τον άνθρακα στη βιομηχανία.
Χρηματοοικονομικοί, Επενδυτικοί και Φορείς Αναπαραγωγής	Πιθανοί επενδυτές, φορείς ανάπτυξης, φορείς αναπαραγωγής Φορείς χάραξης πολιτικής, ρυθμιστικές αρχές και τελικοί χρήστες που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν, να κλιμακώσουν ή να εμπορευματοποιήσουν τα αποτελέσματα του LEONARDO.
Πρωτοβουλίες, Ενώσεις και Δίκτυα της ΕΕ	Ενώσεις του κλάδου, πλατφόρμες της ΕΕ, αδελφά έργα LIFE-CET και Horizon Europe, ομάδες εργασίας BRIDGE, ΜΚΟ και δίκτυα καινοτομίας.
Μέσα ενημέρωσης και κανάλια επικοινωνίας	Τύπος, δημοσιογράφοι, ενημερωτικά δελτία, διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης, τηλεόραση, ραδιόφωνο, podcast και άλλα κανάλια επικοινωνίας σχετικά με το έργο.
Άλλο (Διευκρινίστε στις πρόσθετες λεπτομέρειες)	Ενδιαφερόμενοι που δεν εμπίπτουν στις παραπάνω κατηγορίες· παρακαλούμε προσδιορίστε τον ρόλο ή τη συνάφειά τους με το έργο στη στήλη «Πρόσθετες λεπτομέρειες».

2.1.3 Οδηγίες για την αναγνώριση ενδιαφερομένων μερών και κριτήρια επιλογής

Η RINA-C ανέπτυξε ένα σύνολο κατευθυντήριων γραμμών και οδηγιών για την αναγνώριση των ενδιαφερόμενων μερών, οι οποίες κοινοποιήθηκαν σε όλους τους εταίρους του έργου μέσω του προτύπου αποθετηρίου ενδιαφερόμενων μερών. Στόχος των κατευθυντήριων γραμμών ήταν να υποστηρίξουν τους εταίρους στον εντοπισμό ενδιαφερόμενων μερών που σχετίζονται με τους στόχους του έργου LEONARDO και στην εφαρμογή μιας κοινής μεθοδολογίας για την επιλογή και την ταξινόμηση των ενδιαφερόμενων μερών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-2: ΟΔΗΓΊΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΏΡΙΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΈΝΩΝ ΜΕΡΏΝ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ σχετικά με την αναγνώριση ενδιαφερομένων μερών:
1. Ποιος είναι ο ενδιαφερόμενος; Ένας ενδιαφερόμενος είναι οποιοδήποτε άτομο, ομάδα ή οργανισμός που έχει συμφέρον στα αποτελέσματα ενός έργου ή επηρεάζεται από αυτά. Στο πλαίσιο του έργου LEONARDO, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να περιλαμβάνουν για παράδειγμα τοπικές κοινότητες, κυβερνητικούς φορείς, εταίρους του κλάδου, ερευνητικά ιδρύματα και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Ουσιαστικά, οποιοδήποτε μέρος μπορεί να επηρεάσει, να επηρεαστεί από ή να συμμετάσχει στις δραστηριότητες του έργου θεωρείται ενδιαφερόμενος.
2. Τι να κάνετε με το φύλλο Excel; Προσθέστε το όνομα και περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα ενδιαφερόμενα μέρη που κατά τη γνώμη σας είναι σχετικά με το έργο LEONARDO. Συμπληρώστε τα κενά κελιά και χρησιμοποιήστε την ενότητα «σχόλια» για περισσότερες πληροφορίες.

3. Πίνακας Ενδιαφερομένων: Καθώς θα χαρτογραφήσουμε τα ενδιαφερόμενα μέρη σε έναν «Πίνακα Ενδιαφερομένων», θα θέλαμε να αξιολογήσετε το επίπεδο επιρροής και ενδιαφέροντος των ενδιαφερόμενων μερών για το έργο στις αντίστοιχες στήλες. Θα ορίσουμε περαιτέρω αυτά τα επίπεδα και θα τα συζητήσουμε σε βάθος σε ένα ειδικό εργαστήριο χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών.
4. Τα στοιχεία σας: Παρακαλούμε προσθέστε το όνομα του οργανισμού σας, ώστε να γνωρίζουμε με ποιον να επικοινωνήσουμε για περισσότερες πληροφορίες.

Επιπλέον, η καθοδήγηση περιελάμβανε μια σειρά ερωτήσεων που είχαν σχεδιαστεί για να υποστηρίξουν τη διαδικασία προσδιορισμού. Οι ερωτήσεις ενθάρρυναν τους εταίρους να εξετάσουν ποιοι παράγοντες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την υλοποίηση του έργου, να επηρεαστούν από τα αποτελέσματά του, να συνεισφέρουν εμπειρογνωμοσύνη ή πόρους, να υποστηρίξουν τις εξελίξεις σε θέματα πολιτικής και κανονισμών ή να διαδραματίσουν ρόλο στη μελλοντική υιοθέτηση και αναπαραγωγή των λύσεων LEONARDO.

Δόθηκε προσοχή στον εντοπισμό των υπευθύνων λήψης αποφάσεων, των παραγόντων με επιρροή, των οργανισμών που ενδεχομένως ενδιαφέρονται για τα αποτελέσματα του έργου, των ενδιαφερόμενων μερών που είναι κρίσιμοι για την υλοποίηση του έργου και των παραγόντων που ενδέχεται να έχουν διαφορετικές ή αντίθετες απόψεις σχετικά με τις προτεινόμενες λύσεις. Οι καθοδηγητικές ερωτήσεις είχαν ως στόχο να υποστηρίξουν μια συστηματική και ολοκληρωμένη άσκηση χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών σε όλους τους συνεργαζόμενους οργανισμούς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-3: ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Κατευθυντήριες ερωτήσεις για να σκεφτείτε τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη:
1) Ποιος είναι υπεύθυνος για τη λήψη αποφάσεων που ενδέχεται να επηρεάσουν το έργο; **2) Υπάρχουν αναδυόμενες ή υφιστάμενες πολιτικές που θα ωφεληθούν ή θα επηρεαστούν από το έργο; Εάν ναι, ποιος πρέπει να ενημερωθεί;** **3) Ποια άτομα είναι πιθανό να επηρεαστούν από τα αποτελέσματα του έργου;** **4) Ποιες ομάδες ατόμων ενδέχεται να είναι σε θέση να παρέχουν σχετικές πληροφορίες, εξοπλισμό ή πόρους;** **5) Ποιος είναι πιθανό να έχει αρνητική άποψη για το έργο;** **6) Ποιος ενδιαφερόμενος είναι απαραίτητος για τη συμμετοχή του; Ποιος είναι προτιμότερος για τη συμμετοχή του; Ποιος πρέπει να συμβουλευτεί; Ποιος πρέπει να ενημερωθεί;** **7) Ποια μέρη είναι πιθανό να έχουν τη μεγαλύτερη επιρροή;** **8) Ποιος θα είναι κρίσιμος για την τελική παράδοση του έργου;** **9) Υπάρχουν κοινοπραξίες που θα μπορούσαν να ενδιαφέρονται για αυτήν την έρευνα; Εάν υπάρχουν, μπορούν να συμμετάσχουν;** **Παραδείγματα σχετικών φορέων που θα μπορούσαν να συμμετάσχουν: χρηματοδοτικοί φορείς (τράπεζες, ταμεία, χρηματοοικονομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες, crowdfunding κ.λπ.), δημόσιοι οργανισμοί και διοικήσεις, τεχνικοί φορείς/οργανισμοί (πανεπιστήμια, επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, φορείς εκμετάλλευσης ενέργειας κ.λπ.), παραγωγοί και κατασκευαστές, αστικές/τομεακές ενώσεις (τομεακοί οργανισμοί, ερευνητικά ιδρύματα, συνεταιρισμοί), επιχειρηματικοί φορείς (ΜΜΕ, ΜΕ, εμπορικές επιχειρήσεις, βιομηχανικές επιχειρήσεις).**

2.1.4 Αποθετήριο ενδιαφερομένων μερών

Οι οδηγίες για την αναγνώριση των ενδιαφερόμενων μερών, οι ερωτήσεις καθοδήγησης, οι κατηγορίες των ενδιαφερόμενων μερών και τα κριτήρια αξιολόγησης ενσωματώθηκαν στο πρότυπο αποθετηρίου ενδιαφερόμενων μερών που διανεμήθηκε σε όλους τους εταίρους της κοινοπραξίας. Το πρότυπο παρείχε

ένα κοινό μεθοδολογικό πλαίσιο για τη χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών και διασφάλιζε τη συνέπεια στην αναγνώριση, την ταξινόμηση και την ιεράρχηση των ενδιαφερόμενων μερών σε ολόκληρη την κοινοπραξία.

Μέσω της χρήσης κοινών ορισμών, κριτηρίων επιλογής και παραμέτρων βαθμολόγησης, οι εταίροι μπόρεσαν να συνεισφέρουν πληροφορίες για τα ενδιαφερόμενα μέρη με συγκρίσιμο τρόπο, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη ενός ενοποιημένου αποθετηρίου ενδιαφερόμενων μερών σε επίπεδο έργου και διευκολύνοντας μελλοντικές δραστηριότητες συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών.

Συνολικά, το αποθετήριο ενδιαφερομένων είναι ένα εσωτερικό αρχείο εργασίας που χρησιμοποιείται για την ενοποίηση των πληροφοριών των ενδιαφερομένων που προτείνονται από τους εταίρους της κοινοπραξίας. Περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τον συνεισφέροντα εταίρο, τον οργανισμό, την τοποθεσία, την κατηγορία και υποκατηγορία των ενδιαφερομένων, τον ρόλο, την κατάσταση επικοινωνίας, την ημερομηνία υποβολής της φόρμας και την προθυμία επικοινωνίας. Τα προσωπικά στοιχεία επικοινωνίας επισημαίνονται ως ιδιωτικά και δεν αποκαλύπτονται σε αυτό το δημόσιο παραδοτέο.

Αναπτύσσεται σε μορφή υπολογιστικού φύλλου excel. Για κάθε ενδιαφερόμενο μέρος, οι εταίροι κλήθηκαν να παράσχουν σχετικές πληροφορίες, όπως το όνομα του οργανισμού, την κατηγορία του ενδιαφερόμενου μέρους, τη γεωγραφική του θέση, το σκεπτικό της συμμετοχής από την οπτική γωνία του έργου, τα αναμενόμενα οφέλη από την οπτική γωνία του ενδιαφερόμενου μέρους και πρόσθετα σχόλια όπου κρίνεται σκόπιμο.

Το πρότυπο αποθετηρίου ενδιαφερομένων και οι σχετικές οδηγίες κοινοποιήθηκαν σε όλους τους εταίρους της κοινοπραξίας, οι οποίοι κλήθηκαν να συνεισφέρουν επαφές από τα αντίστοιχα επαγγελματικά, θεσμικά και τομεακά τους δίκτυα. Ωστόσο, κατά την πρώτη δημοσίευση, ελήφθησαν συνεισφορές μόνο από δύο εταίρους, καθώς η διαδικασία βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη. Κατά συνέπεια, το τρέχον αποθετήριο θα πρέπει να θεωρείται μια αρχική και μερική αναπαράσταση του τοπίου των ενδιαφερομένων που σχετίζεται με το LEONARDO. Περαιτέρω συνεισφορές από την κοινοπραξία θα απαιτηθούν κατά την επόμενη περίοδο του έργου για την επέκταση του αποθετηρίου, τη βελτίωση της γεωγραφικής του κάλυψης και τη διασφάλιση μιας πιο ισορροπημένης εκπροσώπησης των κατηγοριών ενδιαφερομένων που ορίζονται στον παρακάτω πίνακα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-4: ΑΠΟΘΕΤΉΡΙΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΈΝΩΝ

Δείκτης	Κατάσταση κατά την πρώτη κυκλοφορία
Εντοπίστηκαν οι ενδιαφερόμενοι φορείς	10 χαρτογραφημένοι ενδιαφερόμενοι φορείς στο αποθετήριο
Χώρες που εκπροσωπούνται	2 χώρες
Επαφές που συνεισφέρουν οι εταίροι της κοινοπραξίας	2 συνεργάτες συνέβαλαν
Στοιχεία επικοινωνίας	Διατηρείται ιδιωτικό στο εσωτερικό αποθετήριο και διαχειρίζεται μέσω της διαδικασίας πληροφόρησης των ενδιαφερόμενων μερών που βασίζεται στη συναίνεση.

Συνεπώς, η τρέχουσα κατανομή μεταξύ των κατηγοριών ενδιαφερομένων αντικατοπτρίζει τις συνεισφορές που ήταν διαθέσιμες κατά τον χρόνο της αναφοράς και ως εκ τούτου δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως μια ολοκληρωμένη απεικόνιση της σχετικής σημασίας ή παρουσίας των διαφόρων ομάδων ενδιαφερομένων εντός του οικοσυστήματος LEONARDO.

Η τρέχουσα κατανομή των ενδιαφερόμενων μερών δείχνει την κυριαρχία οργανισμών που ανήκουν στις κατηγορίες Βιομηχανικά Συγκροτήματα και Επιχειρηματικά Πάρκα (5 οργανισμοί) και Ενεργειακό Σύστημα και Παράγοντες Αγοράς (3 οργανισμοί). Αυτό αντικατοπτρίζει την ισχυρή συνάφεια αυτών των ομάδων ενδιαφερόμενων μερών με τους στόχους του έργου, ιδίως όσον αφορά τη βιομηχανική ευελιξία, τη διαχείριση ενέργειας και τη μελλοντική ανάπτυξη λύσεων συνεργατικής ευελιξίας. Έχουν εντοπιστεί επιπλέον ενδιαφερόμενοι στις κατηγορίες Πάροχοι Τεχνολογίας και Ψηφιακών Λύσεων (2 οργανισμοί) και Έρευνα, Καινοτομία και Τυποποίηση (1 οργανισμός), οι οποίοι συνεισφέρουν τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, ικανότητα καινοτομίας και ευκαιρίες ανταλλαγής γνώσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2-5: ΚΑΤΗΓΟΡΊΕΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΈΝΩΝ ΜΕΡΏΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΔΙΟΡΊΣΤΗΚΑΝ ΑΠΌ ΤΟΥΣ ΕΤΑΊΡΟΥΣ

Κατηγορία Ενδιαφερομένων	Αριθμός χαρτογραφημένων ενδιαφερομένων
Πάροχοι Τεχνολογίας και Ψηφιακών Λύσεων	2
Ενεργειακό Σύστημα και Παράγοντες Αγοράς	3
Βιομηχανικά Συγκροτήματα και Επιχειρηματικά Πάρκα	5
Έρευνα, Καινοτομία και Τυποποίηση	1

Για την αντιμετώπιση του περιορισμού που εντοπίστηκε, το αίτημα για συνεισφορές εταίρων θα επαναληφθεί κατά την επόμενη φάση. Το αποθετήριο θα παραμείνει ανοιχτό για ενημερώσεις και θα συμπληρώνεται σταδιακά με περαιτέρω επαφές σε ολόκληρο το έργο και, όπου είναι απαραίτητο, με πληροφορίες που θα προκύψουν μέσω των δραστηριοτήτων αναγνώρισης ενδιαφερομένων μερών που διεξάγονται στο πλαίσιο του WP2.

2.1.5 Πληροφορίες για τα ενδιαφερόμενα μέρη και διαδικασία GDPR

Για τη διευκόλυνση της εγγραφής των ενδιαφερόμενων μερών και της συλλογής συναίνεσης, ζητήθηκε από τους εταίρους του έργου να διανείμουν ένα ηλεκτρονικό μήνυμα πρόσκλησης προς τα ενδιαφερόμενα μέρη μέσω των αντίστοιχων επαγγελματικών, θεσμικών και τομεακών δικτύων τους (βλ. Παράρτημα 1). Το ηλεκτρονικό μήνυμα περιέγραφε τους στόχους του έργου, παρουσίαζε ευκαιρίες για συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και καλούσε τους παραλήπτες να συμπληρώσουν τη Φόρμα Συναίνεσης, παρέχοντας έτσι τη συγκατάθεσή τους για μελλοντικές επικοινωνίες σχετικές με το έργο σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ.

Η Φόρμα Συγκατάθεσης εξηγεί την ευκαιρία ένταξης στην κοινότητα των ενδιαφερόμενων μερών του έργου και λήψης ρητής συγκατάθεσης πριν από την κοινοποίηση των στοιχείων επικοινωνίας στην RINA-C για δραστηριότητες συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών (βλ. Παράρτημα 2). Συλλέγει βασικές πληροφορίες των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένου του ονόματος, του οργανισμού, της θέσης, της χώρας και των στοιχείων επικοινωνίας, για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας και της συμμετοχής στις δραστηριότητες του έργου. Επιπλέον, η φόρμα ζητά ρητή δήλωση συγκατάθεσης των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με τον ΓΚΠΔ, η οποία να δηλώνει ότι τα στοιχεία επικοινωνίας θα χρησιμοποιηθούν μόνο από την RINA και τους εταίρους του έργου για επικοινωνία σχετικά με το LEONARDO κατά τη διάρκεια του έργου.

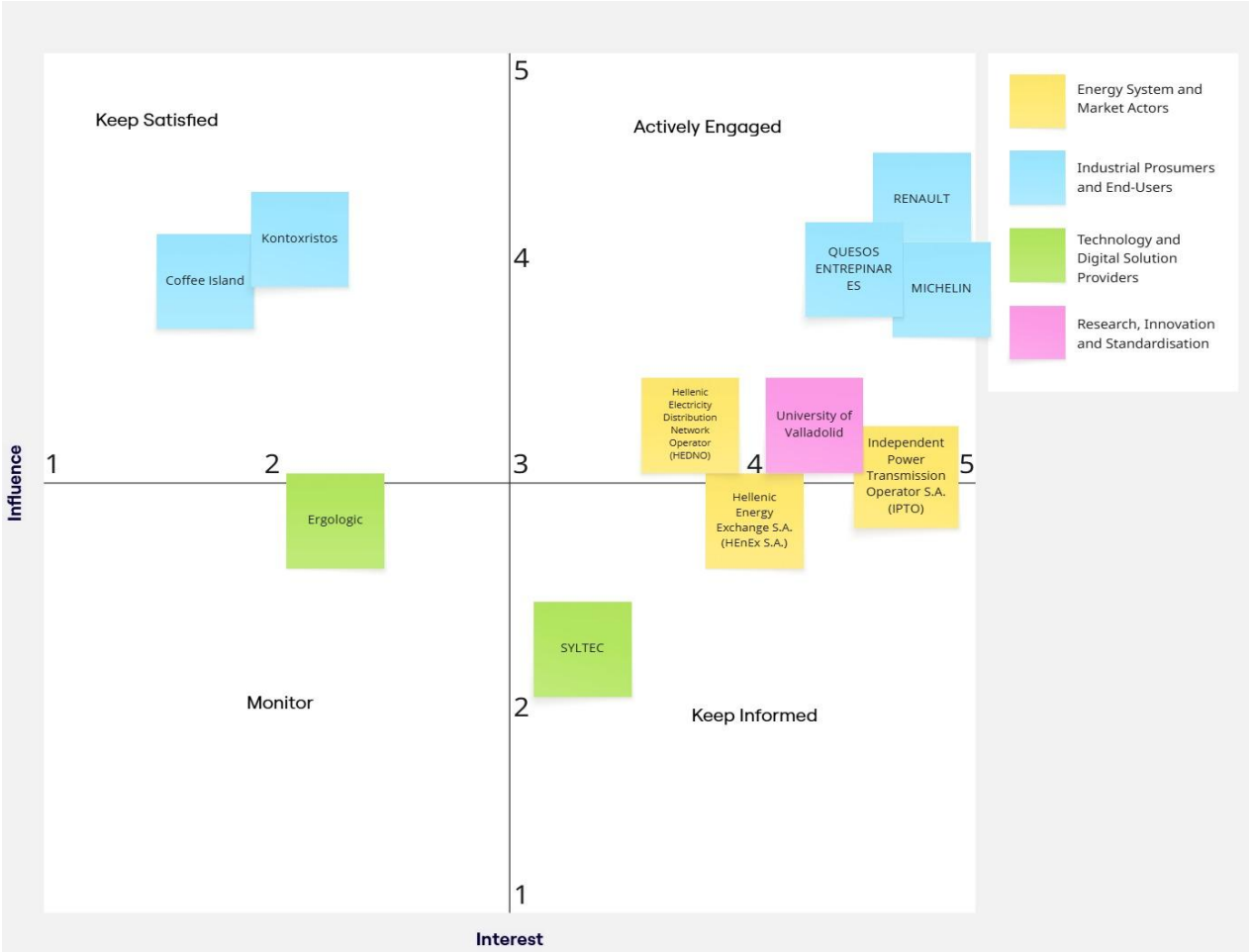
Οι πληροφορίες που συλλέγονται θα υποστηρίξουν την ανάπτυξη και τη συντήρηση της βάσης δεδομένων των ενδιαφερόμενων μερών του έργου και τη διάδοση ενημερώσεων για το έργο και ευκαιριών συμμετοχής.

2.2 Πίνακας ενδιαφερομένων μερών

Όπως αναμενόταν, οι εταίροι αξιολόγησαν τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμπεριλήφθηκαν στο αποθετήριο σύμφωνα με δύο κριτήρια: το επίπεδο ενδιαφέροντος για το έργο LEONARDO και το επίπεδο επιρροής στο περιβάλλον του έργου, τις μελλοντικές οδούς υιοθέτησης, την υιοθέτηση από την αγορά και τις εξελίξεις πολιτικής. Στο πλαίσιο της άσκησης χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών, ζητήθηκε από τους εταίρους της κοινοπραξίας να βαθμολογήσουν από 1 (χαμηλή) έως 5 (υψηλή) και για τις δύο διαστάσεις. Η προκύπτουσα αξιολόγηση χρησιμοποιήθηκε για την ανάπτυξη ενός πίνακα ενδιαφερόμενων μερών και τον εντοπισμό κατάλληλων προσεγγίσεων εμπλοκής για διαφορετικές ομάδες ενδιαφερόμενων μερών.

Ο πίνακας ενδιαφερομένων κατηγοριοποιεί τα ενδιαφερόμενα μέρη σε τέσσερις ευρείες ομάδες εμπλοκής:

- Ενεργά Συμμετέχοντες: ενδιαφερόμενοι φορείς με υψηλή επιρροή και υψηλό ενδιαφέρον, που απαιτούν τακτική αλληλεπίδραση και ενεργό συμμετοχή στις δραστηριότητες του έργου.
- Διατήρηση Ικανοποίησης: ενδιαφερόμενοι φορείς με υψηλή επιρροή αλλά συγκριτικά χαμηλότερο ενδιαφέρον, που απαιτούν στοχευμένη επικοινωνία και περιοδικές ενημερώσεις.
- Να είστε ενήμεροι: ενδιαφερόμενοι φορείς με μικρότερη επιρροή αλλά έντονο ενδιαφέρον για την εξέλιξη των έργων, οι οποίοι μπορούν να επωφεληθούν από την τακτική ανταλλαγή πληροφοριών και τις ευκαιρίες συμμετοχής.
- Παρακολούθηση: ενδιαφερόμενοι φορείς με σχετικά χαμηλά επίπεδα επιρροής και ενδιαφέροντος, που απαιτούν περιορισμένη αλλά συνεχή παρακολούθηση με την πάροδο του χρόνου.

ΣΧΗΜΑ 2-1: ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΟΗΣ

Ο προκαταρκτικός πίνακας ενδιαφερόμενων μερών αντικατοπτρίζει τα ενδιαφερόμενα μέρη που περιλαμβάνονται αυτήν τη στιγμή στο αποθετήριο και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να θεωρείται μια αρχική αναπαράσταση του τοπίου των ενδιαφερόμενων μερών του LEONARDO. Δεδομένου του περιορισμένου αριθμού συνεισφορών των ενδιαφερόμενων μερών που ελήφθησαν κατά την πρώτη δημοσίευση του αποθετηρίου, ο πίνακας θα πρέπει να θεωρείται ως ένα προκαταρκτικό εργαλείο χαρτογράφησης και όχι ως μια τελική άσκηση ιεράρχησης προτεραιοτήτων των ενδιαφερόμενων μερών.

Τα περισσότερα ενδιαφερόμενα μέρη συγκεντρώνονται στα τεταρτημόρια «Ενεργά Συμμετοχή» και «Διατήρηση Ενημέρωσης», γεγονός που υποδηλώνει ένα γενικά υψηλό επίπεδο ενδιαφέροντος για τη βιομηχανική ευελιξία, τα συστήματα διαχείρισης ενέργειας και τις σχετικές εξελίξεις της αγοράς.

Αρκετά ενδιαφερόμενα μέρη που ανήκουν στις κατηγορίες Βιομηχανικοί Παραγωγοί-Καταναλωτές και Τελικοί Χρήστες και Ενεργειακό Σύστημα και Παράγοντες Αγοράς αξιολογήθηκαν ως έχοντα τόσο υψηλή επιρροή όσο και υψηλό ενδιαφέρον. Αυτά τα ενδιαφερόμενα μέρη αναμένεται να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη μελλοντική ανάπτυξη, επικύρωση, αναπαραγωγή και υιοθέτηση των λύσεων LEONARDO από την αγορά. Ο πίνακας υπογραμμίζει επίσης τη σημασία των οργανισμών έρευνας και καινοτομίας, οι οποίοι μπορούν να συνεισφέρουν τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, ανταλλαγή γνώσεων και υποστήριξη για δραστηριότητες διάδοσης και τυποποίησης.

Η τρέχουσα κατανομή των ενδιαφερόμενων μερών αντικατοπτρίζει σε μεγάλο βαθμό τις συνεισφορές που ελήφθησαν κατά την πρώτη κυκλοφορία του αποθετηρίου και δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως μια ολοκληρωμένη αναπαράσταση όλων των ομάδων ενδιαφερόμενων μερών που σχετίζονται με το έργο. Καθώς εντοπίζονται και ενσωματώνονται επιπλέον ενδιαφερόμενοι στο αποθετήριο, ο πίνακας ενδιαφερόμενων μερών θα επανεξετάζεται και θα ενημερώνεται περιοδικά για να υποστηρίζει την εξέλιξη της στρατηγικής συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

3 Δραστηριότητες εμπλοκής

Από την έναρξη του έργου (Σεπτέμβριος 2025), έχουν πραγματοποιηθεί δραστηριότητες εμπλοκής με διάφορα εμπλεκόμενα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι εταίροι που συμμετείχαν άμεσα στις δραστηριότητες και τα καθήκοντα του έργου ήταν αυτοί που συμμετείχαν περισσότερο μέχρι την πρώτη περίοδο. Ωστόσο, μέσω διαφόρων τύπων διαβουλεύσεων, ακόμη και εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη είχαν την ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα τους στόχους και τους σκοπούς του LEONARDO.

Κατά τη διάρκεια αυτής της πρώτης φάσης έχουν υιοθετηθεί διαφορετικές τυπολογίες αλληλεπιδράσεων. Οι πιο συνηθισμένες και επαναλαμβανόμενες είναι οι ακόλουθες:

- **Γενικές Συνελεύσεις (ΓΣ):** κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων που πραγματοποιούνται κάθε 6 μήνες, ολόκληρη η κοινοπραξία έχει την ευκαιρία να μοιραστεί την πρόοδο και τα ορόσημα, τυχόν προβλήματα και αμφιβολίες. Οι ΓΣ είναι πάντα χρήσιμες όχι μόνο για την κατανόηση της εξέλιξης του συνολικού έργου, αλλά και για να διατηρηθεί η ενεργή συμμετοχή μεταξύ των εταίρων.
- **Συναντήσεις Πακέτου Εργασίας (ΠΕ):** κάθε ΠΕ συναντιέται με τα σχετικά μέλη μεταξύ των Γενικών Συνελεύσεων. Αυτό βοηθά την ομάδα να είναι ενήμερη για τον τρόπο με τον οποίο προχωρά η πρόοδος του κύριου στόχου της και για τον τρόπο με τον οποίο οι εμπλεκόμενοι εταίροι μπορούν να συνεργαστούν μεταξύ τους.
- **Ενημερωτικό Δελτίο Έργου:** κάθε μήνα, το ενημερωτικό δελτίο LEONARDO ενημερώνει τους εγγεγραμμένους ενδιαφερόμενους (αριθμεί 108 χρήστες τον Σεπτέμβριο του 2026) να διαβάζουν όλες τις ενημερώσεις σχετικά με το έργο. Κάθε έξι μήνες, οι ενδιαφερόμενοι λαμβάνουν αυτές τις ενημερώσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- **Κόμβος Γνώσης Βιομηχανικής Ευελιξίας (IFKH)** : είναι η κεντρική πλατφόρμα του LEONARDO για την ανταλλαγή γνώσεων, εργαλείων και την ανάπτυξη ικανοτήτων. Εξυπηρετεί βιομηχανίες, ερευνητές, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που ενδιαφέρονται για την ευελιξία της βιομηχανικής ενέργειας, και όλοι μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτό και να μοιραστούν τις γνώσεις τους σχετικά με το θέμα.

Αυτές οι δύο κύριες τυπολογίες εσωτερικής εμπλοκής των ενδιαφερόμενων μερών ήταν επωφελείς για το συνολικό έργο και διασφάλισαν τη συνέπεια μεταξύ των πολλαπλών παραδοτέων και εργασιών. Παρ' όλα αυτά, κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης εφαρμόστηκαν και άλλες μεθοδολογίες. Οι ακόλουθες ενότητες περιγράφουν με ακρίβεια προηγούμενες συναντήσεις και σκοπούς, καθώς και το πρώτο διαδικτυακό σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε από το LEONARDO.

3.1 LEONARDO Προηγούμενες συναντήσεις

Το έργο LEONARDO ξεκίνησε επίσημα στις **24 Σεπτεμβρίου 2025 με την εναρκτήρια συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στο Τρέντο** της Ιταλίας, στις εγκαταστάσεις του συντονιστή του έργου, Fondazione Bruno Kessler (FBK). Η συνάντηση συγκέντρωσε για πρώτη φορά όλους τους εταίρους της κοινοπραξίας, επιτρέποντας την ευθυγράμμιση σχετικά με το όραμα, τους στόχους, τη στρατηγική υλοποίησης και το σχέδιο εργασίας του έργου. Ορίστηκαν τα αρχικά ορόσημα και τέθηκαν τα θεμέλια για τη συνεργασία σε ολόκληρη την κοινοπραξία, σηματοδοτώντας την έναρξη μιας τριετούς πρωτοβουλίας που στοχεύει στην απελευθέρωση της βιομηχανικής ευελιξίας και στην υποστήριξη της βιώσιμης ενεργειακής μετάβασης της Ευρώπης.

Στις **22-23 Απριλίου 2026** , εκπρόσωποι του LEONARDO συμμετείχαν σε **συνάντηση του αδελφού έργου E-BUSCO στην Αθήνα** . Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, η κοινοπραξία παρουσίασε τους στόχους του έργου, τις τρέχουσες δραστηριότητες και τις μελλοντικές εξελίξεις, ενώ παράλληλα αντάλλαξε εμπειρίες με άλλους Ευρωπαίους εταίρους. Η συνάντηση ενίσχυσε τη συνεργασία μεταξύ σχετικών πρωτοβουλιών και βοήθησε

στον εντοπισμό ευκαιριών για ανταλλαγή γνώσεων και συνεργειών που υποστηρίζουν την ευρωπαϊκή ενεργειακή μετάβαση.

Τον **Ιούνιο του 2026** , το έργο διέδωσε περαιτέρω τις δραστηριότητες και τα προκαταρκτικά του αποτελέσματα μέσω της συμμετοχής στο **13ο Διεθνές Συνέδριο για τη Βιώσιμη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων** , που πραγματοποιήθηκε στην **Κω, στην Ελλάδα.** Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου, πραγματοποιήθηκε παρουσίαση σχετικά με την ενσωμάτωση εργαλείων ευελιξίας διαχείρισης ενέργειας σε κρίσιμες υποδομές, στην οποία αναδείχθηκε η προσέγγιση του LEONARDO για την ενίσχυση της βιομηχανικής ενεργειακής ευελιξίας και κοινοποιήθηκαν πληροφορίες από τις τρέχουσες ερευνητικές και εκτελεστικές του δραστηριότητες. Η εκδήλωση παρείχε μια σημαντική πλατφόρμα για τη συνεργασία με ερευνητές, εκπροσώπους του κλάδου και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, συμβάλλοντας στην προβολή και τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου.

Συνολικά, κατά το πρώτο έτος εφαρμογής του, το έργο LEONARDO επικεντρώθηκε στην καθιέρωση συνεργασίας μεταξύ κοινοπραξιών, στον καθορισμό των απαιτήσεων των ενδιαφερόμενων μερών και των τεχνικών απαιτήσεων, στην προώθηση της ανάπτυξης λύσεων βιομηχανικής ευελιξίας, στην προώθηση της διαλειτουργικότητας και της ολοκλήρωσης συστημάτων, στη συνεργασία με αδελφά έργα και εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς, καθώς και στη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου μέσω διεθνών εκδηλώσεων και συνεδρίων. Αυτές οι δραστηριότητες έθεσαν τις βάσεις για τις επόμενες φάσεις της πιλοτικής εφαρμογής, της επικύρωσης και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του έργου.

3.2 Πρώτο διαδικτυακό σεμινάριο

Το διαδικτυακό σεμινάριο που πραγματοποιήθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2026 παρουσίασε τα ευρήματα του LEONARDO για το WP2, και συγκεκριμένα για το παραδοτέο 2.1. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, το WP2 επικεντρώνεται στην εμπλοκή και τον εντοπισμό των ενδιαφερόμενων μερών. Πράγματι, άλλες δραστηριότητες εμπλοκής αναλήφθηκαν από τον εταίρο EEE και θα περιγραφούν περαιτέρω στα παραδοτέα του WP2. Ενώ ο κύριος στόχος της Εργασίας 6.4 είναι η κατανόηση μιας γενικής υιοθέτησης στρατηγικών εμπλοκής των ενδιαφερόμενων μερών από τον ευρύτερο κατάλογο των προσδιορισμένων μερών, το WP2 επικεντρώνεται στη συμμετοχή που σχετίζεται αυστηρά με τις δραστηριότητες των πιλοτικών έργων.

Δεν είναι τυχαίο ότι αυτό το διαδικτυακό σεμινάριο διοργανώθηκε από την RINA-C σε συνεργασία με τους πιλότους, κυρίως: FBK, EEE και UPATRAS. Το κύριο θέμα που συζητήθηκε αφορούσε την προσέγγιση στην ευελιξία της βιομηχανικής ζήτησης και τα ευρήματα των διαβουλεύσεων με τα ενδιαφερόμενα μέρη που διεξήχθησαν στις πιλοτικές περιφέρειες της Ιταλίας, της Αυστρίας και της Βουλγαρίας/Ελλάδας. Η εκδήλωση κάλυψε το πλαίσιο του έργου, τις απαιτήσεις των ενδιαφερόμενων μερών, τους κανονιστικούς όρους και τις λειτουργικές, τεχνικές, επιχειρηματικές και οργανωτικές παραμέτρους που επηρεάζουν τη βιομηχανική συμμετοχή στις αγορές ενέργειας και ευελιξίας.

Η εκδήλωση φιλοξενήθηκε διαδικτυακά, σε ομάδες, και κοινοποιήθηκε τόσο στους δημόσιους όσο και στους εσωτερικούς φορείς. Χρησιμοποιήθηκαν διάφορα κανάλια για την κοινοποίηση της συνάντησης: μέσω email, μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και στα αδελφά έργα που συνεργάζονται με το LEONARDO. Ο συνολικός αριθμός συμμετεχόντων ανήλθε σε 39 άτομα, τα οποία παρέμειναν συνδεδεμένα καθ' όλη τη διάρκεια του διαδικτυακού σεμιναρίου (1 ώρα). Συνολικά, η συμμετοχή ήταν αρκετά ενεργή, τέθηκαν λίγες ερωτήσεις στο τέλος και η γενική αντίληψη ήταν θετική.

3.3 Επόμενα βήματα

Σύμφωνα με τη Συμφωνία Επιχορήγησης, δύο ακόμη διαδικτυακά σεμινάρια θα διοργανωθούν από η RINA-C. Το σχέδιο είναι να φιλοξενηθεί ένα σε σχέση με τις δύο φάσεις που έχουν προγραμματιστεί για το T6.4.

Ο παρακάτω πίνακας περιγράφει τα γενικά θέματα και τις προθεσμίες που θα τηρηθούν για τα διαδικτυακά σεμινάρια και τις δραστηριότητες συμμετοχής.

ΠΊΝΑΚΑΣ 3-1: ΕΠΌΜΕΝΑ ΒΉΜΑΤΑ

Δραστηριότητες εμπλοκής	Προγραμματισμένη περίοδος
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ 1:	Σεπτέμβριος 2026
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ 2: Κίνητρο Αλλαγής Πρακτικών	13ος έως 24ος μήνας του έργου
ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ 3: Διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των εργαλείων του LEONARDO για χρήση από τα ενδιαφερόμενα μέρη	25ος έως 36ος μήνας του έργου

Συμπεράσματα

Η πρώτη φάση της Εργασίας 6.4 έθεσε τις μεθοδολογικές και λειτουργικές βάσεις για την εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών, την εκπαίδευση και την ενδυνάμωση των χρηστών στο πλαίσιο του έργου LEONARDO. Αναπτύχθηκε ένα κοινό πλαίσιο για την αναγνώριση, την ταξινόμηση και την ιεράρχηση των ενδιαφερόμενων μερών, το οποίο υποστηρίζεται από ένα κοινό αποθετήριο, έναν πίνακα ενδιαφέροντος-επιρροής και μια διαδικασία βασισμένη στη συναίνεση για τη διαχείριση των πληροφοριών των ενδιαφερόμενων μερών σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΓΚΠΔ. Οι αρχικές δραστηριότητες εμπλοκής υποστήριξαν επίσης τον συντονισμό της κοινοπραξίας, την εξωτερική ευαισθητοποίηση και την ανταλλαγή γνώσεων μέσω συναντήσεων του έργου, διεθνών εκδηλώσεων, καναλιών επικοινωνίας και του πρώτου διαδικτυακού σεμιναρίου LEONARDO.

Τα αποτελέσματα θα πρέπει να θεωρηθούν ως αρχική βάση, καθώς το αποθετήριο ενδιαφερομένων αντικατοπτρίζει επί του παρόντος τις συνεισφορές μόνο από ένα μέρος της κοινοπραξίας και δεν παρέχει ακόμη ολοκληρωμένη γεωγραφική κάλυψη ή κάλυψη ανά κατηγορία ενδιαφερομένων. Η επόμενη φάση του έργου θα επικεντρωθεί επομένως στη διεύρυνση και διαφοροποίηση του αποθετηρίου, στην ευθυγράμμιση των δραστηριοτήτων της Εργασίας 6.4 με την αναγνώριση ενδιαφερομένων που έχει αναληφθεί στο πλαίσιο του WP2 και στην περιοδική ενημέρωση του πίνακα ενδιαφερομένων. Αυτές οι δράσεις θα υποστηρίξουν πιο στοχευμένες ευκαιρίες επικοινωνίας, εκπαίδευσης και συμμετοχής, ενισχύοντας παράλληλα τις συνθήκες για την επικύρωση, την υιοθέτηση, την αναπαραγωγή και τη μακροπρόθεσμη χρήση των λύσεων LEONARDO.

Παράρτημα 1

Dear [Name of the stakeholder],

I hope this message finds you well.

My name is [Name of the partner person in charge], and I am writing to you on behalf of [Name of the partner], one of the one of the partners involved in the LEONARDO project — a LIFE Clean Energy Transition project working to unlock large-scale industrial demand-side flexibility by enabling the aggregation of Energy Management Systems across industrial sites.

LEONARDO aims to overcome interoperability barriers between industrial Energy Management Systems and support the activation, aggregation, and optimisation of flexibility services. Through the development of the ***Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform (iFAAP),*** *AI-based control and forecasting services, pilot demonstrations, stakeholder training, business model development, and policy and standardisation activities, the project seeks to support grid stability, renewable energy integration, industrial decarbonisation, and new market opportunities for industrial actors.*

As part of our stakeholder engagement activities, we are currently mapping key organisations and individuals who could benefit from, contribute to, or support the future uptake of LEONARDO's results. Given your role and expertise, we would be delighted to involve you in this process.

By joining the LEONARDO stakeholder community, you will have the opportunity to:

- *Receive periodic updates through the project newsletter*
- *Take part in short questionnaires, consultations, and feedback activities*
- *Join webinars, workshops, training sessions, and public events*
- *Learn more about industrial flexibility, EMS interoperability, aggregation models, and flexibility services*
- *Exchange views with other experts, industrial actors, technology providers, market participants, and policy stakeholders*
- *Follow the development of LEONARDO tools such as* ***the Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform, the FlexifyMyIndustry Assistant, the Flexibility Readiness Indicator, and the Industrial Flexibility Knowledge Hub***

Your involvement would provide early insight into emerging solutions for industrial flexibility and demand-side response, while also offering the opportunity to contribute to discussions that may support future innovation, business models, policy development, and standardisation in the energy flexibility sector.

To ensure full compliance with GDPR requirements, we kindly ask for your explicit consent before sharing your contact details with RINA-C, the LEONARDO partner supporting stakeholder engagement activities. RINA-C may then contact you with further information about project activities and opportunities to get involved.

Please note that your contact details will only be used for communication related to the LEONARDO project and will not be retained or used beyond the project duration.

If you are happy to participate, please complete this form to provide your consent: LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent – Fill in form

If you have any questions or would prefer not to be included, don't hesitate to let us know.

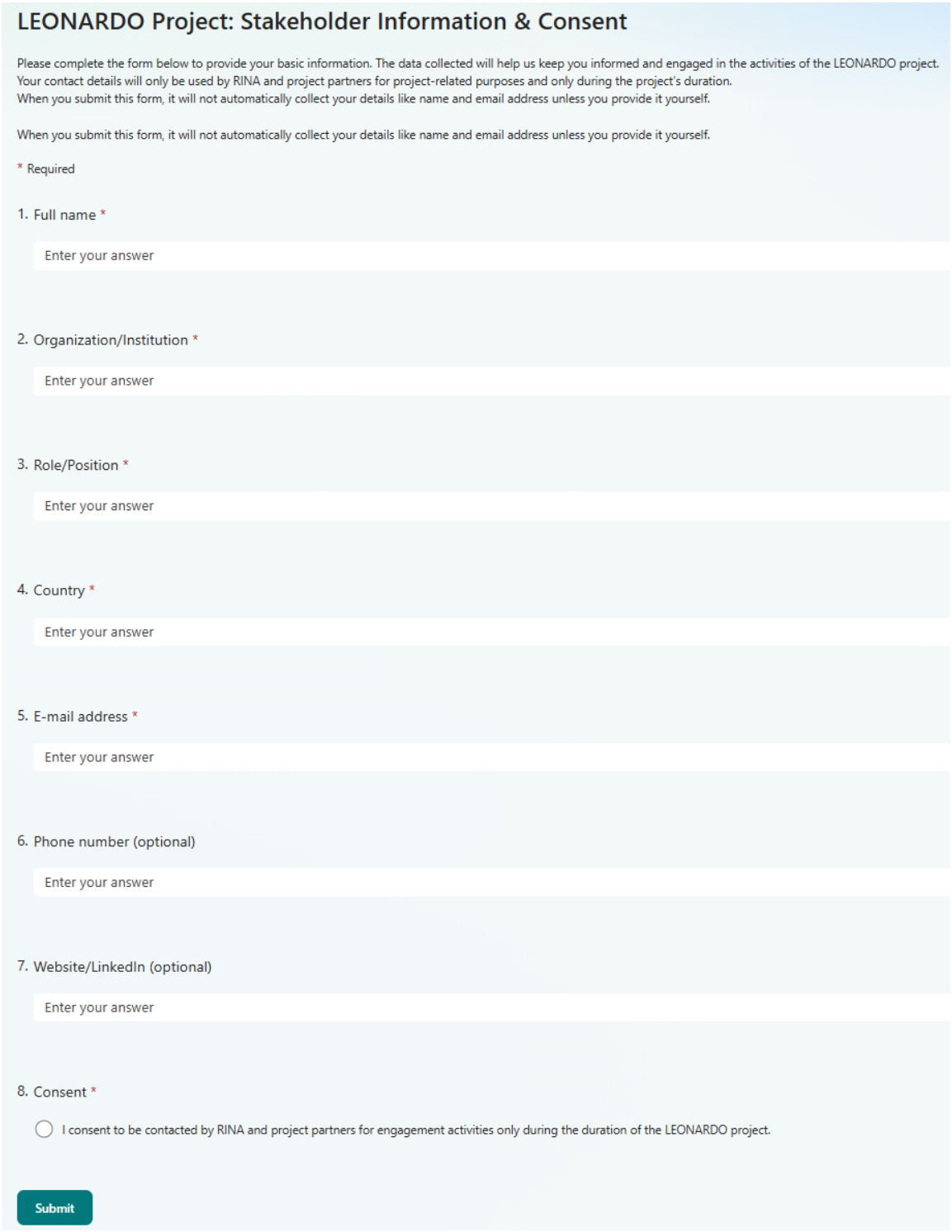
Thank you very much for your time and consideration.

Best Regard,

[Name and partner]

Παράρτημα 2

Το παρακάτω σχήμα δείχνει τη φόρμα συγκατάθεσης που στάλθηκε σε όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη για να διασφαλιστεί η επεξεργασία των δεδομένων τους σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.

LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent

Please complete the form below to provide your basic information. The data collected will help us keep you informed and engaged in the activities of the LEONARDO project.
Your contact details will only be used by RINA and project partners for project-related purposes and only during the project's duration.
When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

* Required

1. Full name *

Enter your answer

2. Organization/Institution *

Enter your answer

3. Role/Position *

Enter your answer

4. Country *

Enter your answer

5. E-mail address *

Enter your answer

6. Phone number (optional)

Enter your answer

7. Website/LinkedIn (optional)

Enter your answer

8. Consent *

I consent to be contacted by RINA and project partners for engagement activities only during the duration of the LEONARDO project.

Submit

LEONARDO

Número de proyecto: 101215528

Acrónimo del proyecto: LEONARDO

D6.6 – Formación, participación y empoderamiento de los usuarios (FASE UNO)

Fecha: 11-11-2026

Autor: RINA-C

This project has received funding from the European Union's LIFE programme under grant agreement No 101215528.

Detalles contractuales del proyecto

Título del proyecto	Provisión de servicios de flexibilidad habilitada a partir de datos industriales agregados prosumidores
Acrónimo del proyecto	LEONARDO
Acuerdo de subvención n.º	101215528
Fecha de inicio del proyecto	1 de septiembre de 2025
Fecha de finalización del proyecto	31 de agosto de 2028
Duración	36 meses
Sitio web	LEONARDO project - RINA.org

Detalles del entregable

Número	D6.6
Título	Capacitación de las partes interesadas, participación y empoderamiento de los usuarios.
Paquete de trabajo	WP6
Nivel de difusión[1]	PU
Fecha de vencimiento	30-09-2026
Fecha de envío	11-11-2026
Entregable responsable	RINA-C
Autor(es) colaborador(es)	Ludovica Pilloni (RINA-C)
Revisor(es)	Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), Laura Borsieri (CEDIS)
Revisión final y aprobación de calidad	Diego Viesi (FBK)/06-11-2026

[1] PU = Público
CO = Confidencial, solo para miembros del consorcio (incluidos los Servicios de la Comisión)

HISTORIAL DEL DOCUMENTO

FECHA	VERSIÓN	NOMBRE	CAMBIOS
28-09-2026	1.0	Primer borrador	Ludovica Pilloni (RINA-C)
20-10-2026	2.0	Borrador final	Ludovica Pilloni (RINA-C)
11-11-2026	3.0	Borrador final con versiones traducidas	Ludovica Pilloni (RINA-C), Andrea Moser (EEE), Joachim Hacker (EEE), José L. Hernández (CARTIF), André Lisboa (EDP), Michaela Papageorgiou (HELLENiQ), Grigoris Dimopoulos (STOMANA)

Aviso legal

Copyright © 2025 LEONARDO Consortium Partners. Todos los derechos reservados.

LEONARDO es un proyecto LIFE apoyadoporlaComisiónEuropea en el Tratado nº 1000. 101215528. Para más información sobre el proyecto, sus socios y actividades, por favor contacte con infoleonardo@fbk.eu. La copiao distribución en cualquierforma o por ningún medio no puede realizarse sin el consentimiento previo por escritodel titular de los derechos de propiedad.

Sin embargo, las opiniones expresadas son únicamente de los autores y no reflejannecesariamente las de la Unión Europeao CINEA. Ni la Unión Europeani la autoridad que otorga la autoridad pueden ser responsables de ellos. La responsabilidad de la información y las opiniones expresadasen ellas recaen enteramente en los autores.

Resumen ejecutivo

Este documento presenta las actividades de capacitación, participación y empoderamiento de los usuarios implementadas durante la primera fase del proyecto LEONARDO, que abarca los meses 1 al 12. El proyecto LEONARDO tiene como objetivo facilitar la agregación de sistemas industriales de gestión de energía y fomentar la flexibilidad de la demanda colaborativa entre industrias ubicadas en proximidad física. En el marco de la Tarea 6.4, las actividades de participación de las partes interesadas buscan generar conciencia, facilitar el intercambio de conocimientos y respaldar la futura adopción y replicación de las soluciones LEONARDO.

Durante esta fase inicial, se desarrolló una metodología común para identificar, clasificar y priorizar a las partes interesadas relevantes para las dimensiones técnicas, regulatorias, de mercado, políticas y de replicación del proyecto. Esta metodología incluyó categorías de partes interesadas, directrices de identificación, criterios de selección, preguntas orientadoras y una evaluación de intereses e influencia. Estos elementos se incorporaron a un repositorio compartido de partes interesadas diseñado para respaldar la recopilación de datos coherente y la participación futura en todo el consorcio. Asimismo, se estableció un proceso de información de las partes interesadas basado en el consentimiento para garantizar que los datos de contacto personales se recopilen y gestionen de conformidad con los requisitos del RGPD.

En el momento de la elaboración del informe, el repositorio contenía diez organizaciones de partes interesadas identificadas de dos países, con contribuciones de dos socios del consorcio . El proceso aún está en curso, por lo que el repositorio y la matriz de partes interesadas resultante deben considerarse preliminares y no representan aún la totalidad de las partes interesadas de LEONARDO. No obstante, la evaluación inicial indica que la mayoría de las partes interesadas identificadas pertenecen a los grupos de "Participación activa" y "Mantenerse informados", lo que refleja un alto nivel de interés general en la flexibilidad industrial, los sistemas de gestión energética y los desarrollos de mercado relacionados.

La primera fase del proyecto incluyó la participación interna y externa a través de Asambleas Generales, reuniones de Paquetes de Trabajo, canales de comunicación del proyecto, interacción con iniciativas afines, participación en eventos internacionales y el Centro de Conocimiento sobre Flexibilidad Industrial. El primer seminario web público, celebrado en línea el 23 de septiembre de 2026, presentó el enfoque del proyecto sobre la flexibilidad de la demanda industrial y los resultados de las consultas con las partes interesadas en las regiones piloto. El seminario web contó con la participación de 39 personas y abordó los requisitos de las partes interesadas, las condiciones regulatorias y los factores técnicos, funcionales, comerciales y organizativos que afectan la participación industrial en los mercados de energía y flexibilidad.

Durante la segunda fase, el repositorio y la matriz de partes interesadas se ampliarán y actualizarán periódicamente mediante contribuciones adicionales del consorcio y una mayor alineación con las actividades de identificación de partes interesadas específicas del proyecto piloto, en el marco del WP2. Las actividades de participación y capacitación posteriores se basarán en los cimientos establecidos durante esta primera fase, incluyendo la organización de un segundo seminario web centrado en impulsar cambios en las prácticas de las partes interesadas.

Abreviaturas y acrónimos

Acrónimo	Definición
AI	Inteligencia artificial
BRIDGE	Grupo de Cooperación para Proyectos de Energía Inteligente y Almacenamiento de Energía financiados por la Comisión Europea
BRP	Equilibrio Parte responsable
DSO	Operador del sistema de distribución
BMS	Sistema de gestión de energía
ESCO	Compañía de servicios energéticos
UE	Unión Europea
FBK	Fundación Bruno Kessler
FLESCO	Compañía de servicios energéticos flexibles
GA	Asamblea General
RGPD	Reglamento General de Protección de Datos
IFKH	Centro de conocimiento sobre flexibilidad industrial
LIFE	Programa LIFE de la Unión Europea
RINA-C	RINA Consulting SpA
TSO	Operador del sistema de transmisión
WP	Paquete de trabajo

Tabla de contenido

1 Introducción 8

2 Participación de las partes interesadas 9

2.1 Identificación de las partes interesadas 9

2.1.1 Metodología 9

2.1.2 Categorías de partes interesadas 10

2.1.3 Guía para la identificación de partes interesadas y criterios de selección 11

2.1.4 Repositorio de partes interesadas 12

2.1.5 Información para las partes interesadas y proceso del RGPD 14

2.2 Matriz de partes interesadas 14

3 Actividades de participación 16

3.1 LEONARDO Reuniones pasadas 16

3.2 Primer seminario web 17

3.3 Próximos pasos 17

Conclusiones 19

Apéndice 1 20

Apéndice 2 21

1 Introducción

El proyecto LEONARDO tiene como objetivo apoyar la agregación de diversos sistemas de gestión de energía (SGE) industriales para optimizar la flexibilidad de la demanda colaborativa de las industrias cercanas. El proyecto aborda las barreras de interoperabilidad, mejora las funcionalidades de los SGE y evalúa el valor de las soluciones de flexibilidad industrial en entornos reales mediante tres sitios piloto ubicados en Italia, Austria y Bulgaria/Grecia.

La participación de las partes interesadas, la capacitación y el empoderamiento de los usuarios son componentes clave del enfoque del proyecto para promover la sensibilización, el intercambio de conocimientos y la futura adopción de las soluciones LEONARDO. Estas actividades se implementan en el marco de la Tarea 6.4, «Capacitación, participación y empoderamiento de las partes interesadas de LEONARDO», liderada por RINA-C con la participación de todos los socios del proyecto. La Tarea 6.4 abarca toda la duración del proyecto y se basa en una estrategia de participación de las partes interesadas en tres fases, diseñada para iniciar, fortalecer y mantener progresivamente la participación de los grupos objetivo pertinentes.

La primera fase, Iniciación de la Participación, abarca los meses 1 a 12 y se centra en presentar el proyecto LEONARDO y sus soluciones propuestas a las partes interesadas pertinentes, en particular en las regiones donde se implementa el proyecto piloto. Las actividades previstas para esta fase incluyen la identificación y el mapeo de las partes interesadas, la divulgación y las primeras actividades de difusión.

Este entregable, D6.6 “Capacitación, participación y empoderamiento de los usuarios de LEONARDO: primera fase”, informa sobre las actividades realizadas durante la primera fase de la Tarea 6.4. Describe la metodología aplicada para identificar y categorizar a los grupos de interés relevantes, el establecimiento del repositorio de grupos de interés, el proceso de información y consentimiento utilizado para apoyar la comunicación con los grupos de interés, y las actividades iniciales de participación y sensibilización implementadas durante el período del informe. El entregable también presenta las actividades iniciales realizadas en relación con los tres pilotos y describe los próximos pasos para la segunda fase de la estrategia de participación.

Los resultados y la experiencia de esta fase inicial servirán de base para la fase posterior, que abarca los meses 13 a 24 y se describe en el apartado D6.7.

2 Participación de las partes interesadas

La participación de las partes interesadas es un proceso continuo y bidireccional mediante el cual un proyecto identifica, informa, consulta y colabora con individuos, grupos y organizaciones que pueden influir en sus actividades y resultados, verse afectados por ellos o tener interés en ellos. Una participación eficaz ayuda a garantizar que las perspectivas, necesidades e inquietudes de las partes interesadas se comprendan y se tengan en cuenta a lo largo de todo el ciclo de vida del proyecto. Es importante porque fomenta la toma de decisiones informada e inclusiva, fortalece la confianza y la transparencia, facilita el intercambio de conocimientos, ayuda a anticipar riesgos y oportunidades, y promueve la relevancia, la aceptación, la adopción y la sostenibilidad a largo plazo de los resultados del proyecto.

En el marco de LEONARDO, la participación de las partes interesadas constituye la base para una comunicación, formación, participación y empoderamiento de los usuarios específicos para los diferentes grupos de interés del proyecto.

2.1 Identificación de las partes interesadas

2.1.1 Metodología

El ejercicio de mapeo de partes interesadas fue iniciado y coordinado por RINA-C e implementado mediante contribuciones de todos los socios del consorcio. El objetivo era identificar a las partes interesadas relevantes para las dimensiones técnicas, regulatorias, de mercado y de replicación del proyecto LEONARDO y establecer las bases para futuras actividades de participación, capacitación y difusión. El enfoque se basó en los siguientes pasos:

- definición de las categorías y subcategorías de partes interesadas relevantes para el alcance técnico de LEONARDO;
- revisión y validación de las categorías propuestas por los socios del consorcio;
- recopilación de contactos potenciales de las partes interesadas a través de las redes profesionales e institucionales de los socios;
- registro de la información de las partes interesadas en un repositorio compartido de partes interesadas;
- aplicación de salvaguardias de privacidad y protección de datos, incluido el uso de un formulario de información para las partes interesadas basado en el consentimiento;
- Identificación de las partes interesadas en recibir más información y participar en futuras actividades de colaboración con el proyecto.

Paralelamente a las actividades de identificación de partes interesadas realizadas en el marco de la Tarea 6.4, se han llevado a cabo actividades adicionales de identificación de partes interesadas dentro del WP2 para respaldar los análisis específicos de los proyectos piloto y las actividades de implementación. La identificación de partes interesadas del WP2 se centra en los actores directamente relevantes para cada sitio piloto y sus contextos locales, mientras que el repositorio de partes interesadas desarrollado en el marco de la Tarea 6.4 adopta una perspectiva global del proyecto y se dirige a las partes interesadas con potencial interés en los resultados de LEONARDO, las actividades de capacitación, las oportunidades de replicación, las vías de explotación y el desarrollo de políticas.

Aunque se desarrollaron con fines distintos, los dos procesos de identificación de partes interesadas son complementarios. Durante la siguiente fase del proyecto, T6.4 se alineará con las bases de datos de partes interesadas específicas del proyecto piloto WP2, y el repositorio de partes interesadas de WP6 se mejorará para respaldar una estrategia de participación de las partes interesadas más amplia en todo el proyecto.

2.1.2 Categorías de partes interesadas

Para garantizar un enfoque coherente en la identificación de las partes interesadas en todo el consorcio, estas se agruparon en categorías que reflejaban su relevancia para los objetivos del proyecto LEONARDO y su posible papel en las actividades de difusión. Por lo tanto, las partes interesadas se clasificaron según su interés previsto, su influencia y su posible contribución al desarrollo y la futura adopción de los resultados de LEONARDO, y se les asignó una puntuación de relevancia general que oscilaba entre 1 (baja) y 5 (alta).

Cabe destacar que esta categorización difiere de las actividades de identificación de partes interesadas realizadas en el marco del WP2. Mientras que el WP2 se centra principalmente en las partes interesadas directamente relevantes para cada Sitio Piloto y su contexto de implementación local, las categorías de partes interesadas definidas en la Tarea 6.4 adoptan una perspectiva más amplia que abarca a las partes interesadas con relevancia potencial para el proyecto en su conjunto. Ambos enfoques son complementarios y se espera que se alineen e integren progresivamente durante las próximas fases del proyecto para respaldar una estrategia coherente de participación de las partes interesadas en todos los paquetes de trabajo.

Las categorías propuestas para el mapeo de partes interesadas de LEONARDO se resumen en la tabla a continuación.

TABLA 21: CATEGORÍAS DE PARTES INTERESADAS

Información importante para las categorías de partes interesadas	
Categoría de partes interesadas	**¿Qué partes interesadas pueden encajar en esta categoría?**
Prosumidores industriales y usuarios finales	Las empresas y los centros industriales están interesados en la flexibilidad energética, los sistemas de gestión energética (EMS), la gestión de la demanda, la eficiencia energética y la optimización de costes.
Proveedores de tecnología y soluciones digitales	Proveedores de soluciones de EMS, automatización, control basado en IA, previsión, monitorización energética, interoperabilidad, integración de datos y plataformas digitales.
Agregadores y proveedores de servicios de flexibilidad	Agregadores, proveedores de servicios de flexibilidad, ESCO, FLESCO y otros agentes que posibilitan los servicios de flexibilidad industrial.
Sistema energético y actores del mercado	Operadores de sistemas de transmisión (TSO), operadores de sistemas de distribución (DSO), proveedores de energía renovable (BRP), proveedores de energía, operadores de mercado y otros agentes involucrados en los servicios de red y los mercados energéticos.
Clústeres industriales y parques empresariales	Agrupaciones industriales, parques empresariales, distritos industriales y redes de emplazamientos industriales físicamente próximos entre sí.
Comunidades energéticas y redes energéticas locales	Comunidades energéticas, iniciativas energéticas locales y organizaciones que apoyan la gestión o la flexibilidad energética colectiva.
Investigación, innovación y estandarización	Universidades, centros de investigación, organizaciones de innovación y organismos de normalización que trabajan en flexibilidad industrial, redes inteligentes, gestión de la demanda, interoperabilidad de sistemas de gestión energética, inteligencia artificial o descarbonización.

Responsables políticos y autoridades públicas	Responsables políticos, reguladores, autoridades públicas y organismos relacionados con el diseño del mercado energético, la coordinación entre operadores de sistemas de transmisión y distribución, la agregación de flexibilidad y la descarbonización industrial.
Actores financieros, de inversión y de replicación	Inversores potenciales, implementadores, replicadores y usuarios finales interesados en adoptar, ampliar o comercializar los resultados de LEONARDO.
Iniciativas, asociaciones y redes de la UE	Asociaciones industriales, plataformas de la UE, proyectos hermanos LIFE-CET y Horizonte Europa, grupos de trabajo BRIDGE, ONG y redes de innovación.
Medios de comunicación y canales de comunicación	Prensa, periodistas, boletines informativos, medios digitales, televisión, radio, podcasts y otros canales de comunicación relevantes para el proyecto.
Otro (especificar en los detalles adicionales)	Si hay partes interesadas que no se ajustan a las categorías anteriores, especifique su función o relevancia para el proyecto en la columna "Detalles adicionales".

2.1.3 Guía para la identificación de partes interesadas y criterios de selección

RINA-C elaboró un conjunto de directrices e instrucciones para la identificación de las partes interesadas, las cuales se compartieron con todos los socios del proyecto a través de la plantilla del repositorio de partes interesadas. El objetivo de estas directrices era ayudar a los socios a identificar a las partes interesadas relevantes para los objetivos del proyecto LEONARDO y a aplicar una metodología común para su selección y clasificación.

TABLA 2-2

INFORMACIÓN sobre la identificación de las partes interesadas:
1. ¿Quiénes son las partes interesadas? Una parte interesada es cualquier individuo, grupo u organización que tenga interés en los resultados de un proyecto o se vea afectada por ellos. En el proyecto LEONARDO, las partes interesadas pueden incluir, por ejemplo, comunidades locales, organismos gubernamentales, socios de la industria, instituciones de investigación y organizaciones no gubernamentales. En esencia, cualquier parte que pueda influir en las actividades del proyecto, verse influenciada por ellas o participar en ellas se considera una parte interesada.
2. ¿Qué hacer con la hoja de cálculo de Excel? Añada el nombre y demás información sobre las partes interesadas que, en su opinión, sean relevantes para el proyecto LEONARDO. Rellene las celdas en blanco y utilice la sección «Comentarios» para añadir información adicional.
3. Matriz de partes interesadas: Dado que utilizaremos una matriz para identificar a las partes interesadas, les pedimos que evalúen el nivel de influencia e interés de cada una en el proyecto en las columnas correspondientes. Definiremos estos niveles con mayor detalle y los analizaremos en profundidad en un taller específico sobre la identificación de partes interesadas.
4. Sus datos: Por favor, indique el nombre de su organización para que sepamos con quién contactar para obtener más información.

Además, la guía incluía una serie de preguntas diseñadas para facilitar el proceso de identificación. Estas preguntas animaban a los socios a considerar qué actores podrían influir en la implementación del proyecto, verse afectados por sus resultados, aportar conocimientos especializados o recursos, apoyar el desarrollo de políticas y normativas, o desempeñar un papel en la futura adopción y replicación de las soluciones de LEONARDO.

Se prestó especial atención a la identificación de los responsables de la toma de decisiones, los actores influyentes, las organizaciones potencialmente interesadas en los resultados del proyecto, las partes interesadas clave para su implementación y los actores que pudieran tener perspectivas diferentes u opuestas respecto a las soluciones propuestas. Las preguntas orientadoras tenían como objetivo respaldar un ejercicio sistemático e integral de identificación de las partes interesadas en todas las organizaciones asociadas.

TABLA 2-3: PREGUNTAS ORIENTADORAS PARA LA IDENTIFICACIÓN DE LAS PARTES INTERESADAS

Preguntas orientadoras para reflexionar sobre las partes interesadas relevantes:
1) ¿Quién es responsable de tomar decisiones que puedan afectar al proyecto?
2) ¿Existen políticas emergentes o ya existentes que se beneficiarán del proyecto o se verán afectadas por él? Si es así, ¿a quién se debe informar?
3) ¿Qué personas probablemente se verán afectadas por los resultados del proyecto?
4) ¿Qué grupos de personas pueden proporcionar información, equipos o recursos relevantes?
5) ¿Quién probablemente tendrá una visión negativa del proyecto?
6) ¿Qué partes interesadas son esenciales para involucrar? ¿A quién es preferible involucrar? ¿A quién se debe consultar? ¿A quién se debe informar?
7) ¿Qué partes probablemente serán las más influyentes?
8) ¿Quién será fundamental para la entrega final del proyecto?
9) ¿Existe algún consorcio que pudiera estar interesado en esta investigación? En caso afirmativo, ¿podrían participar? **Ejemplos de actores relacionados que podrían participar: agentes financieros (bancos, fondos, consultoría financiera, financiación colectiva, etc.), instituciones y administraciones públicas, organismos técnicos (universidades, empresas de servicios públicos, operadores energéticos, etc.), productores y fabricantes, asociaciones civiles/sectoriales (organizaciones sectoriales, institutos de investigación, cooperativas), agentes empresariales (pymes, empresas locales, empresas comerciales, empresas industriales).**

2.1.4 Repositorio de partes interesadas

Las directrices para la identificación de las partes interesadas, las preguntas orientadoras, las categorías de partes interesadas y los criterios de evaluación se incorporaron a la plantilla del repositorio de partes interesadas, que se distribuyó a todos los socios del consorcio. Esta plantilla proporcionó un marco metodológico común para la identificación de las partes interesadas y garantizó la coherencia en la identificación, clasificación y priorización de las mismas en todo el consorcio.

Mediante el uso de definiciones, criterios de selección y parámetros de puntuación compartidos, los socios pudieron aportar información de las partes interesadas de manera comparable, lo que contribuyó al desarrollo de un repositorio consolidado de partes interesadas a nivel de proyecto y facilitó futuras actividades de participación de las partes interesadas.

En resumen, el repositorio de partes interesadas es un archivo de trabajo interno que se utiliza para consolidar la información de las partes interesadas propuesta por los socios del consorcio. Incluye información sobre el socio contribuyente, la organización, la ubicación, la categoría y subcategoría de la parte interesada, su función, el estado de contacto, la fecha de envío del formulario y su disposición a ser contactada. La información de contacto personal se marca como privada y no se divulga en este documento público.

Se elaboró en formato de hoja de cálculo de Excel. Para cada parte interesada, se invitó a los socios a proporcionar información relevante, como el nombre de la organización, la categoría de la parte interesada, la ubicación geográfica, la justificación de la participación desde la perspectiva del proyecto, los beneficios esperados desde la perspectiva de la parte interesada y comentarios adicionales cuando fuera pertinente.

La plantilla del repositorio de partes interesadas y las instrucciones correspondientes se compartieron con todos los socios del consorcio, a quienes se les invitó a aportar contactos de sus respectivas redes profesionales, institucionales y sectoriales. Sin embargo, en el momento de la primera publicación, solo se recibieron contribuciones de dos socios, ya que el proceso aún está en curso. Por consiguiente, el repositorio actual debe considerarse una representación inicial y parcial del panorama de partes interesadas relevantes para LEONARDO. Se requerirán más contribuciones del consorcio durante el próximo período del proyecto para ampliar el repositorio, mejorar su cobertura geográfica y garantizar una representación más equilibrada de las categorías de partes interesadas definidas en la tabla a continuación.

TABLA 2-4: REPOSITORIO DE PARTES INTERESADAS

Indicador	Estado en el primer lanzamiento
Organizaciones de partes interesadas identificadas	10 partes interesadas mapeadas en el repositorio
Países representados	2 países
Contactos de los socios que aportan información del consorcio	Dos socios contribuyeron
Información del contacto	Se mantiene en privado en el repositorio interno y se gestiona mediante el proceso de información a las partes interesadas basado en el consentimiento.

En consecuencia, la distribución actual entre las distintas categorías de partes interesadas refleja las contribuciones disponibles en el momento de la elaboración del informe y, por lo tanto, no debe interpretarse como una representación exhaustiva de la importancia relativa o la presencia de los diferentes grupos de partes interesadas dentro del ecosistema LEONARDO.

La distribución actual de las partes interesadas muestra un predominio de organizaciones pertenecientes a las categorías de Clústeres Industriales y Parques Empresariales (5 organizaciones) y Agentes del Sistema Energético y del Mercado (3 organizaciones). Esto refleja la gran relevancia de estos grupos de interés para los objetivos del proyecto, en particular en lo que respecta a la flexibilidad industrial, la gestión energética y el futuro despliegue de soluciones de flexibilidad colaborativas. Se han identificado otras partes interesadas en las categorías de Proveedores de Tecnología y Soluciones Digitales (2 organizaciones) e Investigación, Innovación y Normalización (1 organización), que aportan experiencia técnica, capacidad de innovación y oportunidades de intercambio de conocimientos.

TABLA 2-5PARTES INTERESADAS IDENTIFICADAS POR LOS SOCIOS

Categoría de partes interesadas	Número de partes interesadas identificadas
Proveedores de tecnología y soluciones digitales	2
Sistema energético y actores del mercado	3
Clústeres industriales y parques empresariales	5
Investigación, innovación y estandarización	1

Para subsanar la limitación detectada, se reiterará la solicitud de contribuciones de los socios durante la próxima fase. El repositorio permanecerá abierto para actualizaciones y se complementará progresivamente con nuevos contactos en todo el proyecto y, cuando proceda, con información generada a través de las actividades de identificación de partes interesadas específicas del proyecto piloto realizadas en el marco del WP2.

2.1.5 Información para las partes interesadas y proceso del RGPD

Para facilitar el registro de las partes interesadas y la obtención de su consentimiento, se solicitó a los socios del proyecto que difundieran un correo electrónico de invitación a través de sus respectivas redes profesionales, institucionales y sectoriales (véase el Anexo 1). En dicho correo se describían los objetivos del proyecto, se presentaban oportunidades para la participación de las partes interesadas y se invitaba a los destinatarios a completar el Formulario de Consentimiento, otorgando así su consentimiento para futuras comunicaciones relacionadas con el proyecto, de conformidad con el RGPD.

El formulario de consentimiento explica la oportunidad de unirse a la comunidad de partes interesadas del proyecto y obtener el consentimiento explícito antes de que se compartan los datos de contacto con RINA-C para las actividades de participación de las partes interesadas (véase el Anexo 2). Recopila información básica de las partes interesadas, como nombre, organización, cargo, país y datos de contacto, para facilitar la comunicación y la participación en las actividades del proyecto. Además, el formulario solicita una declaración de consentimiento explícito de las partes interesadas en relación con el RGPD, en la que se indique que los datos de contacto solo serán utilizados por RINA y los socios del proyecto para comunicaciones relacionadas con LEONARDO durante la duración del proyecto.

La información recopilada servirá de base para el desarrollo y mantenimiento de la base de datos de partes interesadas del proyecto, así como para la difusión de actualizaciones del proyecto y oportunidades de participación.

2.2 Matriz de partes interesadas

Tal como se anticipó, los socios evaluaron a las partes interesadas incluidas en el repositorio según dos criterios: nivel de interés en el proyecto LEONARDO y nivel de influencia sobre el entorno del proyecto, las futuras vías de adopción, la aceptación en el mercado y la evolución de las políticas. Como parte del ejercicio de mapeo de partes interesadas, se solicitó a los socios del consorcio que asignaran una puntuación de 1 (baja) a 5 (alta) para ambas dimensiones. La evaluación resultante se utilizó para desarrollar una matriz de partes interesadas e identificar enfoques de participación adecuados para los diferentes grupos de interés.

La matriz de partes interesadas clasifica a las partes interesadas en cuatro grandes grupos de participación:

- Participación activa: partes interesadas con gran influencia y gran interés, que requieren interacción regular y participación activa en las actividades del proyecto;
- Mantener satisfechos: las partes interesadas con gran influencia pero con un interés relativamente menor, que requieren una comunicación específica y actualizaciones periódicas;
- Manténgase informado: las partes interesadas con menor influencia pero con un gran interés en el desarrollo del proyecto, que pueden beneficiarse del intercambio regular de información y de las oportunidades de participación;
- Supervisión: partes interesadas con niveles relativamente bajos de influencia e interés, que requieren una supervisión limitada pero continua a lo largo del tiempo.

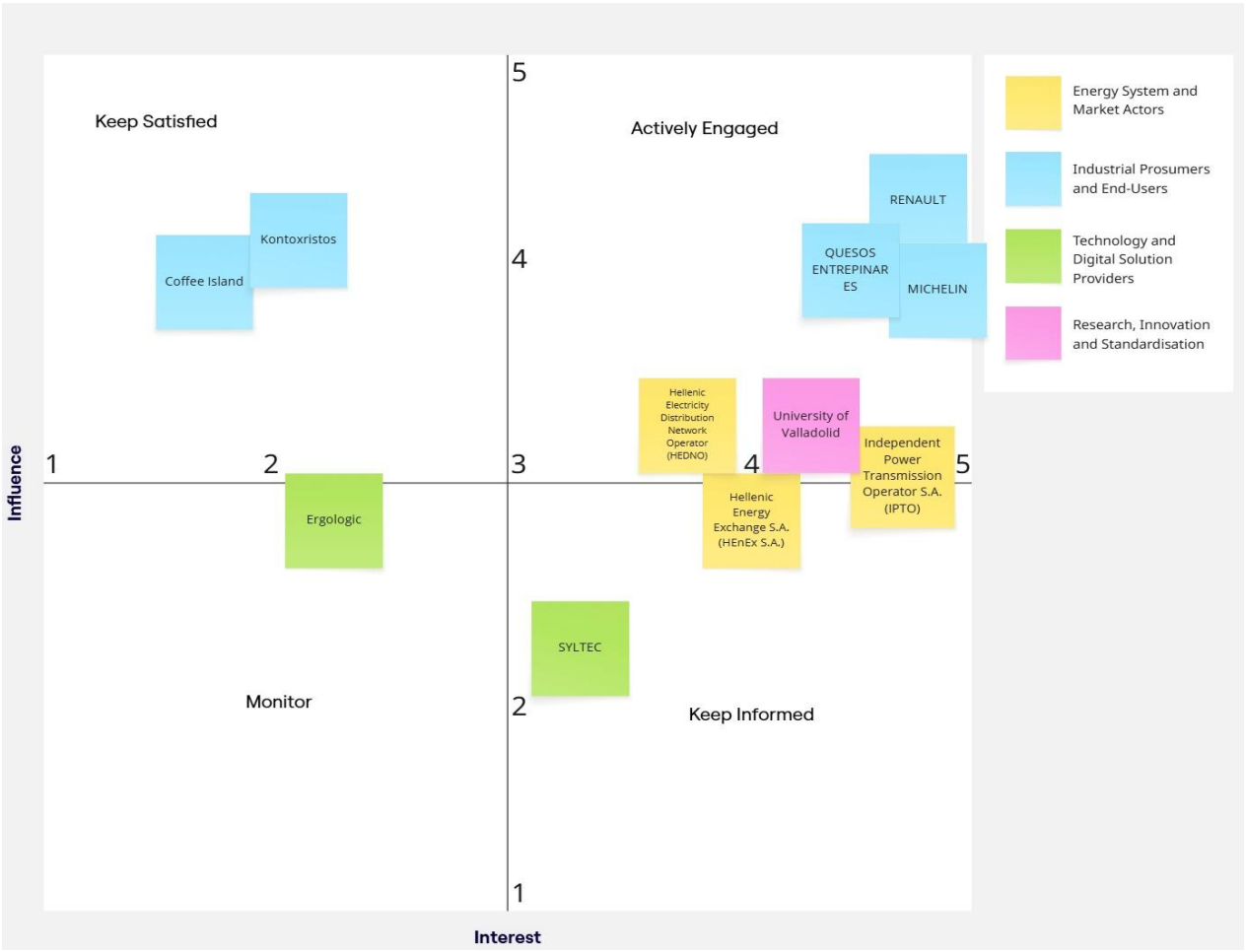

FIGURA 2-1

La matriz preliminar de partes interesadas refleja las partes interesadas incluidas actualmente en el repositorio y, por lo tanto, debe considerarse una representación inicial del panorama de partes interesadas de LEONARDO. Dado el número limitado de contribuciones de las partes interesadas recibidas en el momento del primer lanzamiento del repositorio, la matriz debe considerarse una herramienta de mapeo preliminar y no un ejercicio final de priorización de partes interesadas.

La mayoría de las partes interesadas se concentran en los cuadrantes de Participación Activa y Mantenerse Informados, lo que indica un alto nivel de interés general en la flexibilidad industrial, los sistemas de gestión energética y los desarrollos de mercado relacionados.

Se evaluó que varios grupos de interés pertenecientes a las categorías de prosumidores industriales, usuarios finales y agentes del mercado y del sistema energético tienen una gran influencia e interés. Se espera que estos grupos desempeñen un papel importante en el futuro despliegue, validación, replicación y adopción en el mercado de las soluciones de LEONARDO. La matriz también destaca la relevancia de las organizaciones de investigación e innovación, que pueden aportar conocimientos técnicos, intercambio de información y apoyo para las actividades de difusión y estandarización.

La distribución actual de las partes interesadas refleja en gran medida las contribuciones recibidas durante la primera versión del repositorio y no debe interpretarse como una representación exhaustiva de todos los grupos de interés relevantes para el proyecto. A medida que se identifiquen e integren nuevas partes interesadas en el repositorio, la matriz de partes interesadas se revisará y actualizará periódicamente para respaldar la evolución de la estrategia de participación de las partes interesadas a lo largo de la duración del proyecto.

3 Actividades de participación

Desde el inicio del proyecto (septiembre de 2025), se han llevado a cabo actividades de participación con las distintas partes interesadas. Hasta este primer periodo, los socios directamente involucrados en las actividades y tareas del proyecto fueron los que tuvieron mayor participación. Sin embargo, mediante diferentes tipos de consultas, incluso las partes interesadas externas tuvieron la oportunidad de comprender mejor los objetivos y metas de LEONARDO.

Durante esta primera fase se han adoptado diferentes tipologías de interacciones. Las más comunes y recurrentes son las siguientes:

- **Asambleas Generales (AG):** Durante estas reuniones, que se celebran cada seis meses, todo el consorcio tiene la oportunidad de compartir avances, logros, posibles problemas y dudas. Las AG son siempre útiles no solo para comprender el desarrollo del proyecto en su conjunto, sino también para mantener la participación activa entre los socios.
- **Reuniones de los paquetes de trabajo (PT):** cada PT se reúne actualmente con los miembros pertinentes entre las Asambleas Generales. Esto ayuda al equipo a estar al tanto del progreso de su objetivo principal y de cómo los socios involucrados pueden colaborar entre sí.
- **Boletín informativo del proyecto:** cada mes, el boletín LEONARDO informa a las partes interesadas registradas (contaba con 108 usuarios en septiembre de 2026) sobre todas las novedades del proyecto. Cada seis meses, las partes interesadas reciben estas actualizaciones por correo electrónico.
- **El Centro de Conocimiento sobre Flexibilidad Industrial (IFKH)** es la plataforma central de LEONARDO para el intercambio de conocimientos, herramientas y desarrollo de capacidades. Está dirigido a industrias, investigadores, responsables políticos y otras partes interesadas en la flexibilidad energética industrial, y todos pueden acceder a él y compartir sus conocimientos sobre el tema.

Estas dos tipologías principales de participación de las partes interesadas internas han sido beneficiosas para el proyecto en general y han garantizado la coherencia entre las diversas entregas y tareas. No obstante, durante la primera fase se implementaron otras metodologías. Las siguientes secciones describen con precisión las reuniones celebradas y sus objetivos, así como el primer seminario web organizado por LEONARDO.

3.1 LEONARDO Reuniones pasadas

El proyecto LEONARDO se lanzó oficialmente el **24 de septiembre de 2025 con la reunión inaugural celebrada en Trento** , Italia, en la sede de la Fondazione Bruno Kessler (FBK), la entidad coordinadora del proyecto. La reunión congregó por primera vez a todos los socios del consorcio, lo que permitió alinear la visión, los objetivos, la estrategia de implementación y el plan de trabajo del proyecto. Se definieron los hitos iniciales y se sentaron las bases para la colaboración entre los miembros del consorcio, dando inicio a una iniciativa de tres años destinada a impulsar la flexibilidad industrial y apoyar la transición energética sostenible de Europa.

Los días **22 y 23 de abril de 2026** , representantes de LEONARDO participaron en una **reunión del proyecto hermano E-BUSCO en Atenas, Grecia** . Durante el evento, el consorcio presentó los objetivos del proyecto, las actividades en curso y los desarrollos futuros, a la vez que intercambió experiencias con otros socios europeos. La reunión reforzó la colaboración entre iniciativas afines y contribuyó a identificar oportunidades para el intercambio de conocimientos y sinergias que impulsen la transición energética europea.

En **junio de 2026** , el proyecto dio a conocer sus actividades y resultados preliminares mediante su participación en la **XIII Conferencia Internacional sobre Gestión Sostenible de Residuos Sólidos** , celebrada en la **isla de Kos, Grecia.** Durante la conferencia, se presentó una ponencia sobre la integración de herramientas de flexibilidad en la gestión energética de infraestructuras críticas, destacando el enfoque de LEONARDO para mejorar la flexibilidad energética industrial y compartiendo los resultados de sus actividades de investigación e implementación. El evento proporcionó una plataforma importante para la interacción con investigadores, representantes de la industria y responsables políticos, contribuyendo a la visibilidad y difusión de los resultados del proyecto.

En general, durante su primer año de implementación, el proyecto LEONARDO se centró en establecer la colaboración del consorcio, definir los requisitos técnicos y de las partes interesadas, impulsar el desarrollo de soluciones de flexibilidad industrial, promover la interoperabilidad y la integración de sistemas, colaborar con proyectos afines y partes interesadas externas, y difundir los resultados del proyecto mediante eventos y conferencias internacionales. Estas actividades sentaron las bases para las fases posteriores de implementación piloto, validación y explotación de los resultados del proyecto.

3.2 Primer seminario web

El seminario web celebrado el 23 de septiembre de 2026 presentó las conclusiones de LEONARDO sobre el WP2, concretamente sobre el entregable 2.1. Como se mencionó anteriormente, el WP2 se centra en la identificación y participación de las partes interesadas. De hecho, el socio EEE llevó a cabo otras actividades de participación que se describirán con más detalle en los entregables del WP2. Si bien el objetivo principal de la Tarea 6.4 es comprender la adopción general de estrategias de participación de las partes interesadas para la lista más amplia de partes identificadas, el WP2 se centra en la participación estrictamente relacionada con las actividades de los proyectos piloto.

Este seminario web fue organizado por RINA-C en colaboración con los proyectos piloto, principalmente FBK, EEE y UPATRAS. El tema principal tratado fue el enfoque de la flexibilidad de la demanda industrial y los resultados de las consultas con las partes interesadas realizadas en las regiones piloto de Italia, Austria y Bulgaria/Grecia. El evento abarcó el marco del proyecto, los requisitos de las partes interesadas, las condiciones regulatorias y las consideraciones funcionales, técnicas, comerciales y organizativas que afectan la participación industrial en los mercados de energía y flexibilidad.

El evento se realizó en línea, a través de Teams, y se compartió con las partes interesadas, tanto públicas como internas. Se utilizaron diversos canales para difundir la reunión: correo electrónico, redes sociales y también se compartió con los proyectos asociados que colaboran con LEONARDO. En total, participaron 39 personas, que permanecieron conectadas durante toda la duración del seminario web (1 hora). En general, la participación fue bastante activa, se formularon pocas preguntas al final y la percepción general fue positiva.

3.3 Próximos pasos

Según el Acuerdo de Subvención, RINA-C organizará dos seminarios web adicionales. Está previsto que uno de ellos se celebre en relación con las dos fases previstas para el T6.4. La tabla que figura a continuación describe los temas generales y los plazos que se respetarán para los seminarios web y las actividades de participación.

TABLA 3-1: PRÓXIMOS PASOS

Actividades participativas	Período previsto
WEBINAR 1:	Septiembre de 2026
WEBINAR 2: Estímulo para el cambio de prácticas	Meses 13 a 24 del proyecto
WEBINAR 3: Garantizar la eficacia de las herramientas de LEONARDO para su uso por parte de las partes interesadas.	Meses 25 a 36 del proyecto

Conclusiones

La primera fase de la Tarea 6.4 estableció las bases metodológicas y operativas para la participación de las partes interesadas, la formación y el empoderamiento de los usuarios en el proyecto LEONARDO. Se desarrolló un marco común para la identificación, clasificación y priorización de las partes interesadas, respaldado por un repositorio compartido, una matriz de intereses e influencia y un proceso basado en el consentimiento para la gestión de la información de las partes interesadas, de conformidad con los requisitos del RGPD. Las actividades iniciales de participación también facilitaron la coordinación del consorcio, la sensibilización externa y el intercambio de conocimientos mediante reuniones de proyecto, eventos internacionales, canales de comunicación y el primer seminario web de LEONARDO.

Los resultados deben considerarse como una línea de base inicial, ya que el repositorio de partes interesadas actualmente refleja las contribuciones de solo una parte del consorcio y aún no proporciona una cobertura geográfica o de categorías de partes interesadas completa. Por lo tanto, la siguiente fase del proyecto se centrará en ampliar y diversificar el repositorio, alinear las actividades de la Tarea 6.4 con la identificación de partes interesadas específica del proyecto piloto realizada en el marco del WP2 y actualizar periódicamente la matriz de partes interesadas. Estas acciones respaldarán oportunidades de comunicación, capacitación y participación más específicas, al tiempo que fortalecerán las condiciones para la validación, la adopción, la replicación y el uso a largo plazo de las soluciones LEONARDO.

Apéndice 1

Dear [Name of the stakeholder],

I hope this message finds you well.

My name is [Name of the partner person in charge], and I am writing to you on behalf of [Name of the partner], one of the one of the partners involved in the LEONARDO project — a LIFE Clean Energy Transition project working to unlock large-scale industrial demand-side flexibility by enabling the aggregation of Energy Management Systems across industrial sites.

LEONARDO aims to overcome interoperability barriers between industrial Energy Management Systems and support the activation, aggregation, and optimisation of flexibility services. Through the development of the ***Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform (iFAAP),*** *AI-based control and forecasting services, pilot demonstrations, stakeholder training, business model development, and policy and standardisation activities, the project seeks to support grid stability, renewable energy integration, industrial decarbonisation, and new market opportunities for industrial actors.*

As part of our stakeholder engagement activities, we are currently mapping key organisations and individuals who could benefit from, contribute to, or support the future uptake of LEONARDO's results. Given your role and expertise, we would be delighted to involve you in this process.

By joining the LEONARDO stakeholder community, you will have the opportunity to:

- *Receive periodic updates through the project newsletter*
- *Take part in short questionnaires, consultations, and feedback activities*
- *Join webinars, workshops, training sessions, and public events*
- *Learn more about industrial flexibility, EMS interoperability, aggregation models, and flexibility services*
- *Exchange views with other experts, industrial actors, technology providers, market participants, and policy stakeholders*
- *Follow the development of LEONARDO tools such as* ***the Industrial Flexibility Activation & Aggregation Platform, the FlexifyMyIndustry Assistant, the Flexibility Readiness Indicator, and the Industrial Flexibility Knowledge Hub***

Your involvement would provide early insight into emerging solutions for industrial flexibility and demand-side response, while also offering the opportunity to contribute to discussions that may support future innovation, business models, policy development, and standardisation in the energy flexibility sector.

To ensure full compliance with GDPR requirements, we kindly ask for your explicit consent before sharing your contact details with RINA-C, the LEONARDO partner supporting stakeholder engagement activities. RINA-C may then contact you with further information about project activities and opportunities to get involved.

Please note that your contact details will only be used for communication related to the LEONARDO project and will not be retained or used beyond the project duration.

If you are happy to participate, please complete this form to provide your consent: LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent – Fill in form

If you have any questions or would prefer not to be included, don't hesitate to let us know.

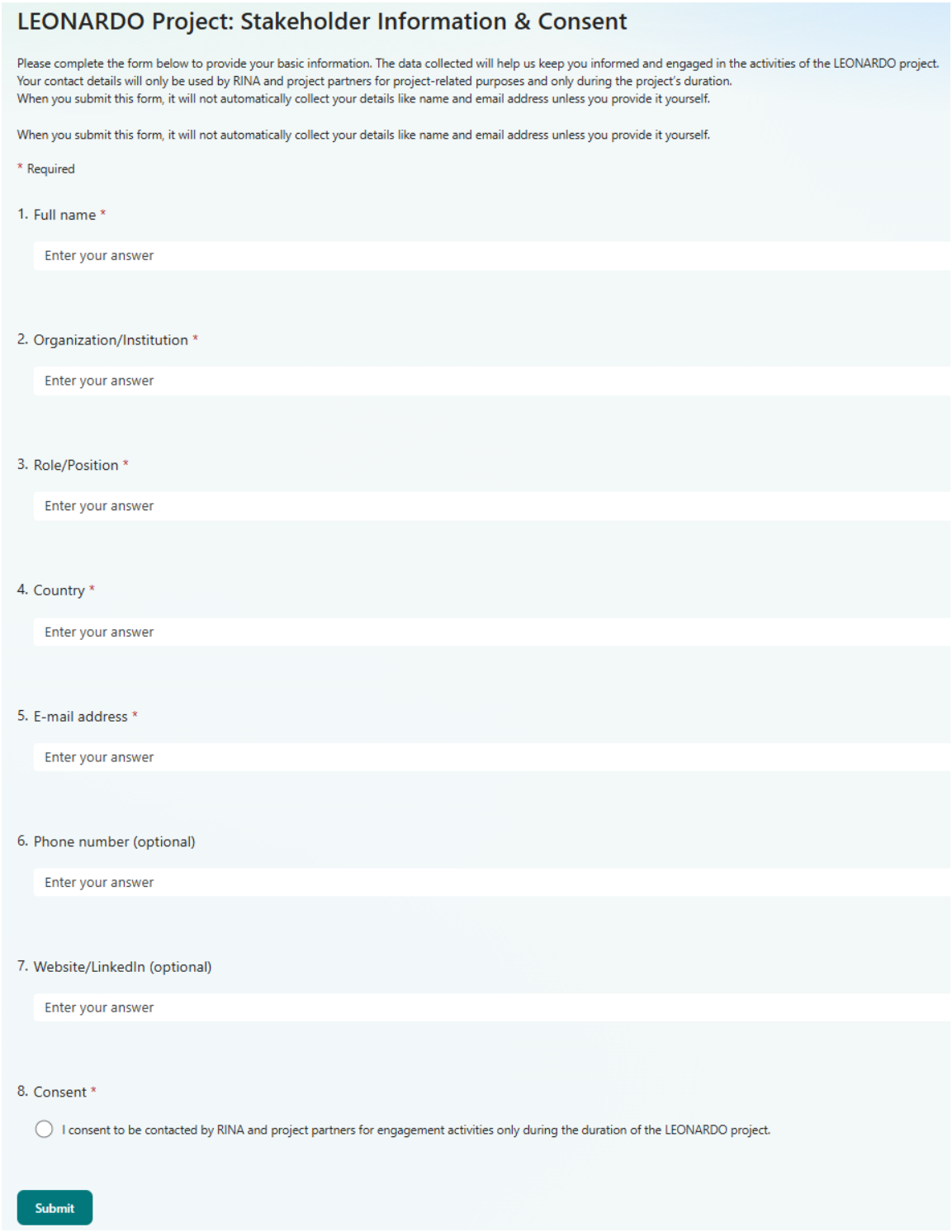
Thank you very much for your time and consideration.

Best Regard,

[Name and partner]

Apéndice 2

La siguiente figura muestra el formulario de consentimiento que se envió a todas las partes interesadas pertinentes para garantizar que el tratamiento de sus datos se realice respetando el RGPD.

LEONARDO Project: Stakeholder Information & Consent

Please complete the form below to provide your basic information. The data collected will help us keep you informed and engaged in the activities of the LEONARDO project.
Your contact details will only be used by RINA and project partners for project-related purposes and only during the project's duration.
When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

When you submit this form, it will not automatically collect your details like name and email address unless you provide it yourself.

* Required

1. Full name *

Enter your answer

2. Organization/Institution *

Enter your answer

3. Role/Position *

Enter your answer

4. Country *

Enter your answer

5. E-mail address *

Enter your answer

6. Phone number (optional)

Enter your answer

7. Website/LinkedIn (optional)

Enter your answer

8. Consent *

I consent to be contacted by RINA and project partners for engagement activities only during the duration of the LEONARDO project.

Submit